

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 11.9.2002
COM(2002) 488 τελικό

2002/0219 (COD)
2002/0220 (COD)
2002/0221 (CNS)

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Η εσωτερική αγορά ενέργειας: Συντονισμένα μέτρα όσον αφορά την ασφάλεια του
ενεργειακού εφοδιασμού**

Πρόταση

**ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
σχετικά με την προσέγγιση των μέτρων στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού με
προϊόντα πετρελαίου**

Πρόταση

**ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
σχετικά με τα μέτρα διασφάλισης του εφοδιασμού με φυσικό αέριο**

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
για την κατάργηση των οδηγιών 68/414/ΕΟΚ και 98/93/ΕΚ του Συμβουλίου περί
υποχρέωσης διατηρήσεως ενός ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου
ή/και προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ, καθώς και της οδηγίας
73/238/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί μέτρων προορισμένων να αμβλύνουν τις επιπτώσεις
των δυσχερειών εφοδιασμού με πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
για την κατάργηση της απόφασης 68/416/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί συνάψεως και
εκτελέσεως των ειδικών συμφωνιών των σχετικών με την υποχρέωση διατηρήσεως ενός
ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου εκ
μέρους των κρατών μελών, καθώς και της απόφασης 77/706/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί
καθορισμού κοινοτικού στόχου μείωσης της καταναλώσεως πρωτογενούς ενέργειας σε
περίπτωση δυσχερειών εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου

(υποβάλλεται από την Επιτροπή)

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Η εσωτερική αγορά ενέργειας: Συντονισμένα μέτρα όσον αφορά την ασφάλεια του
ενεργειακού εφοδιασμού**

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Η εσωτερική αγορά ενέργειας: Συντονισμένα μέτρα όσον αφορά την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού

1. ΣΤΟΧΟΣ : ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 14 της Συνθήκης ΕΚ, η εσωτερική αγορά περιλαμβάνει ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων. Προκειμένου να συμβάλει στην επίτευξη του βασικού αυτού στόχου της Συνθήκης της Ρώμης, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, θέτει, μεταξύ άλλων, τους απαραίτητους όρους για την υλοποίηση κοινής εσωτερικής αγοράς στον τομέα της ενέργειας. Οι συνθήκες αυτές θα επιτρέψουν τη δημιουργία μίας αγοράς προοδευτικά πιο ανοικτής, προκειμένου να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα στον ενεργειακό τομέα. Η εν λόγω εσωτερική αγορά βασίζεται επίσης στην ανάγκη αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία, εκδηλώνεται, κυρίως, στους απαραίτητους για τον ενεργειακό εφοδιασμό τομείς, που είναι το φυσικό αέριο, το πετρέλαιο και η ηλεκτρική ενέργεια.

Επιτεύγματα

Από την αρχή της δεκαετίας 1990, η Κοινότητα ενέκρινε σειρά μέτρων υπό τη μορφή οδηγιών, τα οποία συμβάλλουν στην υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Η υλοποίηση του εν λόγω στόχου πρέπει να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και να εκφράζεται με σημαντική μείωση των τιμών για τους καταναλωτές.

Το άνοιγμα στον ανταγωνισμό της αγοράς του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας πλαισιώνεται από κανόνες σχετικά με την πρόσβαση σε πόρους και δίκτυα μεταφοράς, από κανόνες για τον ανταγωνισμό καθώς και τη διαφάνεια, οι οποίοι πρέπει κυρίως να προστατεύουν τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από ελλείψεις όσον αφορά τον εσωτερικό τους εφοδιασμό. Το εν λόγω κανονιστικό πλαίσιο είναι απαραίτητο και θα επιτρέψει την αποφυγή κρίσεων όπως εκείνη την οποία βίωσε η Καλιφόρνια το 2000, η οποία αντιμετώπισε σοβαρό πρόβλημα διακοπών στην παροχή ηλεκτρικής ενέργειας.

Στο πλαίσιο της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, η διασύνδεση των δικτύων αποκτά, συγκεκριμένα, ιδιαίτερη σημασία, καθώς διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στην ευελιξία του εφοδιασμού. Η έλλειψη υποδομών δικτύων, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της ποιότητας των προμηθειών (σταθερότητα των δικτύων), δύναται να εμποδίσει την ολοκλήρωση των εθνικών αγορών και, ως εκ τούτου, να περιορίσει την ασφάλεια του εφοδιασμού. Στις 20 Δεκεμβρίου 2001, η Επιτροπή πρότεινε μία σειρά νέων μέτρων σχετικά με τις ενεργειακές υποδομές, με στόχο τη βελτιστοποίηση της χρησιμοποίησης των υφιστάμενων υποδομών του φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και την ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων υποδομών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Όπως κατέδειξαν τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Βαρκελώνης, η ύπαρξη κατάλληλου και αποτελεσματικού δικτύου ενεργειακών υποδομών θα διασφαλίσει τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, προσφέροντας εγγυήσεις για μεγαλύτερη ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.

Όσον αφορά την αγορά του πετρελαίου, μολονότι η συγκεκριμένη αγορά είναι περισσότερο ανταγωνιστική στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την αγορά άλλων ενεργειακών προϊόντων, ωστόσο, πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες προκειμένου η εν λόγω αγορά να καταστεί περισσότερο ανοικτή. Στην Πράσινη Βίβλο για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, την οποία ενέκρινε η Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2000, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι εξακολουθούν να υφίστανται εμπόδια στις αγορές που έπονται, πιο συγκεκριμένα στο στάδιο της διανομής. Μολονότι οι σημαντικές διαφορές που παρατηρούνται στις τιμές των πετρελαϊκών προϊόντων στα διάφορα κράτη μέλη δεν συνιστούν οι ίδιες παραβίαση των κανόνων του ανταγωνισμού, καταδεικνύουν, ωστόσο, ότι η ολοκλήρωση των αγορών δεν έχει επιτευχθεί ακόμα. Εξάλλου, διεξήχθησαν έρευνες σε κοινοτικό επίπεδο, καθώς και σε επίπεδο εθνικών αρχών ανταγωνισμού, ενώ επιβλήθηκαν κυρώσεις σε ορισμένες εταιρίες πετρελαίου.

Το άνοιγμα της πετρελαϊκής αγοράς, ιδίως σε νέους φορείς εκμετάλλευσης, θα συμβάλει στον προσδιορισμό των όρων του υγιούς ανταγωνισμού, που με τη σειρά του θα συμβάλει στη διασφάλιση ενός τακτικού εσωτερικού εφοδιασμού των διαφόρων καταναλωτών, ακόμα και στην περίπτωση που η εν λόγω αγορά εξακολουθεί να υπόκειται στις απρόβλεπτες συνθήκες που συνδέονται με την αυξανόμενη εξάρτηση από το εξωτερικό.

Η ακολουθητέα διαδικασία

Οι πολυάριθμες κοινοτικές πρωτοβουλίες για τη δημιουργία εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, καθώς και οι παρεμβάσεις για τη διασφάλιση μίας πιο ανοικτής αγοράς πετρελαίου, συμβάλλουν στην καθιέρωση θεμιτού ανταγωνισμού και στην ενίσχυση της εσωτερικής ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού.

Εν τούτοις, όσον αφορά την προσφορά ενέργειας, η Πράσινη Βίβλος για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού αφήνει να διαφανεί μία παράδοξη κατάσταση: ακόμη και όταν η Ευρωπαϊκή Ένωση αποκτήσει την πλέον ολοκληρωμένη εσωτερική αγορά ενέργειας στον κόσμο, το εν λόγω επίτευγμα δεν θα συνοδεύεται από τον απαραίτητο συντονισμό των μέτρων ώστε να καταστεί εφικτή η ασφάλεια του εξωτερικού εφοδιασμού, τόσο όσον αφορά το πετρέλαιο όσο και το φυσικό αέριο.

Ως εκ τούτου, η Πράσινη Βίβλος αποκάλυψε αφενός τις διαρθρωτικές αδυναμίες του εξωτερικού ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και αφετέρου, τις γεωπολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές αδυναμίες της. Πράγματι, η ευρωπαϊκή οικονομία βασίζεται, κυρίως στα ορυκτά καύσιμα που αντιπροσωπεύουν τα 4/5 της ενεργειακής της κατανάλωσης, τα 2/3 της οποίας εισάγονται. Η εν λόγω αδυναμία τείνει να επιταθεί στο μέλλον με τις εισαγωγές ενέργειας που, εντός των επόμενων 30 ετών, ενδέχεται να ανέλθουν στο 70% των παγκόσμιων αναγκών, και μάλιστα, έως και 90% όσον αφορά το πετρέλαιο, εάν δεν αναληφθούν πρωτοβουλίες για την αναχαίτιση της εν λόγω τάσης.

Όσον αφορά το πετρέλαιο, το πλαίσιο του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ΑΙΕ/ΔΟΕ) και η κοινοτική νομοθεσία προβλέπουν τη διατήρηση εκ μέρους των κρατών μελών αποθεμάτων ασφαλείας αργού πετρελαίου και πετρελαϊκών προϊόντων καθώς και την πιθανότητα θέσπισης μέτρων για την αντιμετώπιση των κρίσεων. Ωστόσο, οι εν λόγω μηχανισμοί, οι οποίοι θεσπίστηκαν στις αρχές της δεκαετίας 1970, δεν ανταποκρίνονται πλέον στις απαιτήσεις της αγοράς πετρελαίου, στην οποία σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στο πλαίσιο μίας εσωτερικής αγοράς ενέργειας όλο και πιο ολοκληρωμένης. Τα κοινοτικά μέτρα χαρακτηρίζονται από έλλειψη αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών, έλλειψη η οποία αντιβαίνει στους στόχους της εσωτερικής αγοράς, ενώ οι ενεργειακές κρίσεις πλήττουν όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, δεν υφίσταται κοινοτική εξουσία λήψης

αποφάσεων σχετικά με τη διοχέτευση των αποθεμάτων πετρελαίου στην αγορά. Όσον αφορά τον ΔΟΕ, τα βασικά στοιχεία της συνθήκης του 1974, δεν εφαρμόζονται πλέον. Θεσπίστηκαν άλλοι μηχανισμοί, οι οποίοι, ωστόσο, απαιτούν ομοφωνία των 26 συμμετεχουσών χωρών. Τέλος, οι εν λόγω μηχανισμοί κατέστησαν απαρχαιωμένοι στο βαθμό που δεν προβλέπουν κοινή παρέμβαση όλων των κρατών μελών παρά μόνον σε περίπτωση φυσικής διακοπής του πετρελαϊκού εφοδιασμού. Δεν υπάρχει νομικό πλαίσιο που να επιτρέπει το συντονισμό της δράσης σε περίπτωση απειλής φυσικής διακοπής, η οποία συνεπάγεται την υπερβολική αύξηση της τιμής του πετρελαίου.

Η κοινοτική νομοθεσία στον τομέα των αποθεμάτων πετρελαίου, της οποίας η πρώτη οδηγία χρονολογείται από το 1968, και ο ΔΟΕ, ο οποίος δημιουργήθηκε το 1973, αποτελούν ένα πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση της καλύτερης διαχείρισης του θέματος της ενεργειακής εξάρτησης από το εξωτερικό. Πρέπει, ωστόσο, να αναγνωριστεί ότι οι μηχανισμοί αυτοί, η φιλοσοφία δράσης των οποίων δεν επανεξετάστηκε εις βάθος κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριάντα ετών, δεν ανταποκρίνονται πλέον στο σύγχρονο ενεργειακό πλαίσιο. Εφαρμόστηκαν σε μία εποχή που η εσωτερική αγορά ενέργειας βρισκόταν σε εμβρυακό στάδιο. Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου οι ενδοκοινοτικές ανταλλαγές στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και η αλληλεξάρτηση του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας ήταν μάλλον ανεπαίσθητες.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της της 4ης Οκτωβρίου 2000 για τον πετρελαϊκό εφοδιασμό, είχε ήδη καταστήσει γνωστή την πρόθεσή της να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο θα καθίστατο δυνατή η ενίσχυση του μηχανισμού των στρατηγικών πετρελαϊκών αποθεμάτων, μέσω της κοινοτικοποίησης της χρησιμοποίησής τους.

Όσον αφορά το φυσικό αέριο, η ευρωπαϊκή βιομηχανία φυσικού αερίου έχει, έως τώρα, διαφυλάξει επιτυχώς την ασφάλεια του εφοδιασμού. Το γεγονός ότι οι επιχειρήσεις φυσικού αερίου ανήκαν εν μέρει ή πλήρως στο κράτος, ότι οι εν λόγω δεσπόζουσες επιχειρήσεις έλεγχαν το σύνολο των υποδομών, καθώς και την προσφορά και τη ζήτηση, είχε ως αποτέλεσμα η καθιέρωση κοινών κανόνων για τη διασφάλιση του εφοδιασμού του φυσικού αερίου να μην κρίνεται απαραίτητη.

Στη νέα εσωτερική αγορά φυσικού αερίου, η οποία επιβάλλει την αναδιάρθρωση της βιομηχανίας προκειμένου η τελευταία να εξελιχθεί σε μία ολοκληρωμένη αγορά, όπου νέες επιχειρήσεις θα λειτουργούν σε ένα περιβάλλον ολοένα και πιο ανταγωνιστικό, τη συνολική ευθύνη για τη ασφάλεια του εφοδιασμού δεν θα αναλαμβάνει απαραίτητα ένας και μόνο παράγοντας. Το ζήτημα καθίσταται ακόμη πιο σοβαρό εφόσον η εξάρτηση του φυσικού αερίου από τις εισαγωγές θα αυξηθεί αισθητά κατά τη διάρκεια των επόμενων δεκαετιών. Ως εκ τούτου, η ευθύνη για την ασφάλεια του εφοδιασμού στον τομέα του φυσικού αερίου δεν πρέπει πλέον να επαφίεται εξ ολοκλήρου στη βιομηχανία, η οποία είναι και η ίδια δέσμια του εξωτερικού της εφοδιασμού από έναν εξαιρετικά περιορισμένο αριθμό προμηθευτριών χωρών.

Με την ευκαιρία της πέμπτης συνόδου που πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2002 στη Μαδρίτη, και στην οποία συμμετείχαν οι εθνικοί ρυθμιστικοί φορείς, τα κράτη μέλη, οι οικονομικοί παράγοντες της αγοράς φυσικού αερίου, καθώς και η Επιτροπή (Ευρωπαϊκό ρυθμιστικό φόρουμ φυσικού αερίου), συμφωνήθηκε ότι *στο νέο ρυθμιστικό περιβάλλον της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, με χαρακτηριστικό τη συμμετοχή πολλών φορέων και το διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ολοκληρωμένων εταιριών φυσικού αερίου, η ασφάλεια του εφοδιασμού δεν μπορεί πλέον να αποτελεί ευθύνη ενός μόνο παράγοντα. Επομένως, πρέπει να καθορισθούν νέες ευθύνες όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού και το σχεδιασμό των υποδομών μεταξύ των κρατικών αρχών και των διάφορων παραγόντων της αγοράς*

προκειμένου να διασφαλιστεί η βεβαιότητα στο θέμα αυτό. Οι υποχρεώσεις πρέπει να ανατεθούν σε διάφορους παράγοντες, να προσδιορίζονται με σαφήνεια και να είναι αντίστοιχες του ρόλου τους.

Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η θέσπιση εναρμονισμένων μέτρων που θα διασφαλίσουν την αλληλέγγυα και συντονισμένη δράση όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο, ιδίως μέτρων που αφορούν την αποθήκευση αποθεμάτων καθώς και τις υποδομές. Πράγματι, η αποθήκευση και οι υποδομές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον εφοδιασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης με φυσικό αέριο και στη λειτουργία της εν λόγω αγοράς, τόσο υπό συνθήκες εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς, όσο και σε περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης. Τα εν λόγω μέτρα θα «συνοδεύσουν» τη διαδικασία του ανοίγματος της ευρωπαϊκής αγοράς φυσικού αερίου προκειμένου να διασφαλίσουν την εύρυθμη λειτουργία της.

Η κοινοτική διαδικασία

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να σημειώνει πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Η αγορά αυτή θα αποτελεί τη μεγαλύτερη ολοκληρωμένη και ανοιχτή, περιφερειακή αγορά του κόσμου. Στην εν λόγω ελευθερωμένη αγορά, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο, όσον αφορά το συντονισμό και τη στήριξη των κρατών μελών στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού. Θα διασφαλίζει, στην ουσία, την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και ένα επαρκές επίπεδο ασφάλειας του εφοδιασμού.

Τα μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, θα έχουν μικρό ή και καθόλου αντίκτυπο εάν δεν ενταχθούν στο γενικότερο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Τα εν λόγω μέτρα δεν θα έχουν θετικό αντίκτυπο εάν παρεμποδίζονται, για παράδειγμα, από χειραγώγηση των τιμών ή εάν η πρόσβαση στα δίκτυα μεταφοράς είναι περιορισμένη. Η εσωτερική αγορά αποτελεί, συνεπώς, την απαραίτητη βάση για τα μέτρα που σχετίζονται με την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού.

Αντίστροφα, η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας δεν είναι δυνατή εάν ο στόχος αυτός δεν συνοδεύεται από κανόνες σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού. Οι διακοπές του ηλεκτρικού ρεύματος που έπληξαν την Καλιφόρνια το 2000 αποτελούν αντιπροσωπευτικό παράδειγμα. Αυτές οι διακοπές ηλεκτρικού ρεύματος δεν οφείλονταν σε κανόνες που δεν ανταποκρίνονταν στις απαιτήσεις της ασφάλειας του εφοδιασμού, αλλά στο γεγονός ότι η διαδικασία απελευθέρωσης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας δεν συνοδεύτηκε από τη θέσπιση κατάλληλων κανόνων που θα επέτρεπαν τη διασφάλιση επαρκούς επιπέδου ασφάλειας του εφοδιασμού. Στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον, (βραχυπρόθεσμη) προτεραιότητα των επιχειρήσεων ήταν η διατήρηση ή η περαιτέρω βελτίωση της θέσης τους στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας της Καλιφόρνιας. Ενεργώντας με τον τρόπο αυτό, οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν προέβησαν σε επενδύσεις (μεσοπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες) απαραίτητες για τη διασφάλιση επαρκούς εφοδιασμού του συνόλου των καταναλωτών.

Συνεπώς, τα μέτρα που στοχεύουν στη βελτίωση του εφοδιασμού με πετρέλαιο και φυσικό αέριο πρέπει να βασίζονται στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενώ η ίδια η εσωτερική αγορά ενέργειας βασίζεται στη λήψη κατάλληλων μέτρων, ικανών να εγγυηθούν την ασφάλεια του εφοδιασμού. Ως εκ τούτου, ο ανεπαρκής συντονισμός σε κοινοτικό επίπεδο των ισχυουσών εθνικών νομοθεσιών στον τομέα της ασφάλειας του πετρελαϊκού εφοδιασμού μπορεί να οδηγήσει – και έχει όντως οδηγήσει – σε στρεβλώσεις στην εσωτερική αγορά των πετρελαϊκών προϊόντων.

Τα εν λόγω μέτρα, που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού, πρέπει να ενσωματώνονται στην ανταγωνιστική αγορά του φυσικού αερίου και του πετρελαίου και να μην εισάγουν διακρίσεις όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων του τομέα. Οι υποχρεώσεις σε θέματα ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού πρέπει, κατά συνέπεια, να προσδιορίζονται σαφώς, να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, να μην εισάγουν διακρίσεις και να μπορούν να ελέγχονται, ενώ η εμβέλειά τους πρέπει να περιορίζεται αυστηρά στην επιτυχή αντιμετώπιση ενδεχόμενων δυσχερειών εφοδιασμού. Με τον τρόπο αυτό, θα προκαλέσουν τη μικρότερη δυνατή αναταραχή στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Κατά συνέπεια, υπάρχει σαφής ανάγκη προσδιορισμού ενός **κοινοτικού πλαισίου** εντός του οποίου θα εφαρμοστούν μέτρα με στόχο τη διασφάλιση της εξωτερικής ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού. Τα εν λόγω μέτρα θα είναι όσο το δυνατόν λιγότερο περιοριστικά για τον ανταγωνισμό. Οι κανόνες αυτοί θα προσδιορίσουν σαφώς τους ρόλους και τις ευθύνες των διαφόρων παραγόντων της αγοράς υδρογονανθράκων όσον αφορά την ασφάλεια του

εφοδιασμού. Εξάλλου, η έλλειψη σαφήνειας όσον αφορά τους ρόλους και τις ευθύνες θα αυξήσει τον κίνδυνο ενδεχόμενης κρίσης στον τομέα του ενεργειακού εφοδιασμού.

Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, οι κανόνες αυτοί θα διαμορφώσουν ένα πλαίσιο, η ευθύνη για τον προσδιορισμό του τρόπου εφαρμογής του οποίου θα πρέπει να ανατεθεί στα κράτη μέλη. Οι εν λόγω κανόνες θα εφαρμοστούν σε στενή συνεργασία με τη βιομηχανία.

Δέον να σημειωθεί ότι η ιδέα της οικοδόμησης της εσωτερικής αγοράς πετρελαίου δεν είναι δυνατόν να διαχωριστεί από την ανάπτυξη άλλων πηγών ενέργειας και κυρίως, από την αγορά του φυσικού αερίου. Το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο αποτελούν δύο προϊόντα της ίδιας ενεργειακής αγοράς. Εξάλλου, τα εν λόγω προϊόντα είναι εναλλάξιμα και ανταγωνιστικά σε ορισμένες χρήσεις. Επιπλέον, οι τιμές του φυσικού αερίου είναι σε μεγάλο βαθμό συνδεδεμένες με εκείνες του πετρελαίου. Συνεπώς, οι δύο προαναφερθείσες ενεργειακές πηγές συνδέονται στενά μεταξύ τους.

2. Η ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Το ενεργειακό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ευρωπαϊκή οικονομία βασίζεται, κυρίως, στα ορυκτά καύσιμα (πετρέλαιο, φυσικό αέριο, άνθρακας), τα δύο τρίτα περίπου των οποίων εισάγονται. Τα καύσιμα αυτά αντιπροσωπεύουν το 80% της ενεργειακής κατανάλωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εάν δεν αναληφθούν πρωτοβουλίες, σε διάστημα 20-30 ετών, η επιβάρυνση την οποία συνεπάγονται για το ενεργειακό ισοζύγιο θα αυξηθεί και οι εισαγωγές τους θα ανέλθουν στο 70% των παγκόσμιων ενεργειακών αναγκών. Η ενεργειακή εξάρτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το εξωτερικό πιθανώς να ανέλθει το 2020 στο 90% για το πετρέλαιο και 70% για το φυσικό αέριο. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι το 90% του πετρελαίου μεταφέρεται σήμερα δια της θαλάσσιας οδού.

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με τη μεγάλη αυτή διαρθρωτική εξάρτηση της Ένωσης από τις μορφές ενέργειας που προέρχονται από ορυκτές πηγές εντείνονται ακόμα περισσότερο λόγω της πολιτικής αστάθειας που χαρακτηρίζει πολλές από τις χώρες παραγωγούς. Ως εκ τούτου, διαπιστώνει κανείς συχνά ότι τα γεγονότα στη Μέση Ανατολή ή ορισμένες πολιτικές κρίσεις που αποσταθεροποίησαν την κυβέρνηση σε χώρες παραγωγούς, υπέβαλαν την ενεργειακή αγορά σε ισχυρές πιέσεις. Οι πιέσεις αυτές οδηγούν, εάν όχι σε προβλήματα φυσικής διακοπής του εφοδιασμού, τουλάχιστον σε μεγάλες διακυμάνσεις της τιμής του πετρελαίου, οι οποίες, αναπόφευκτα, επηρεάζουν δυσμενώς την οικονομική ανάπτυξη των καταναλωτριών χωρών.

Στο σημείο αυτό, πρέπει οπωσδήποτε να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο μίας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, ο καθαυτό στόχος δεν είναι να μεγιστοποιηθεί η ενεργειακή αυτονομία ή να μειωθεί η εξάρτηση, αλλά να ληφθούν υπόψη οι κίνδυνοι που συνδέονται άμεσα με την εν λόγω εξάρτηση, εφόσον αυτή αγγίζει ανησυχητικά επίπεδα.

Το ζήτημα της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού είναι μείζονος σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πράγματι, παρά τη σχετική άμβλυνση των πιέσεων που ασκεί ο τομέας του πετρελαίου στις οικονομίες μας, οι οποίες εντείνονται από διαδοχικές κρίσεις, το πετρέλαιο παραμένει σημαντικότερη οικονομική συνιστώσα των κρατών μελών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα καταναλώσει το 2004 το 20% περίπου της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου.

Η κατάσταση του τομέα μεταφορών είναι ενδεικτική από αυτή την άποψη. Ο εν λόγω τομέας, άμεσα εξαρτώμενος από το πετρέλαιο σε ποσοστό έως και 98% - ποσοστό το οποίο

αντιστοιχεί στο 67% της τελικής ζήτησης πετρελαίου – καταλαμβάνει όλο και σημαντικότερη θέση στην ενεργειακή ζήτηση. Η ενεργειακή ένταση του τομέα παρουσίασε αύξηση κατά 10% από το 1985 έως το 1998. Η ανάπτυξη του τομέα των μεταφορών αναμένεται να συνεχιστεί με ετήσιο ρυθμό 2% κατά τη διάρκεια της επόμενης δεκαετίας.

Όσον αφορά το φυσικό αέριο, αποτελεί πλέον σημαντική πηγή ενέργειας, ενώ έχει διεισδύσει σε όλους τους τομείς της ενεργειακής κατανάλωσης, ιδίως στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και τη συμπαραγωγή, καθώς και στον τομέα των μεταφορών, αν και εκεί βρίσκεται ακόμα σε εμβρυακό στάδιο. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 2020-2030, η ηλεκτρική ενέργεια θα παράγεται - κατά το ήμισυ περίπου – από το φυσικό αέριο. Εάν το φυσικό αέριο εμφανίζεται σήμερα ως προϊόν διαφοροποίησης απαραίτητης για υγιή ενεργειακή ισορροπία όσον αφορά την κατανάλωση, το οποίο μπορεί να συμβάλει στη μείωση των εκπομπών CO₂, η ταχεία αύξησή του σε ορισμένες αγορές όπως αυτή του ηλεκτρικού ρεύματος, μπορεί να προκαλέσει ανησυχίες για ενδεχόμενη εμφάνιση μίας νέας διαρθρωτικής αδυναμίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από απόψεως εξωτερικής εξάρτησης.

Οικονομικές μελέτες εκτιμούν ότι μία αύξηση 10 δολαρίων ανά βαρέλι αργού πετρελαίου ενδέχεται να μειώσει το ποσοστό οικονομικής ανάπτυξης των βιομηχανικών χωρών κατά 0,5%. Όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες, παρόμοια αύξηση των τιμών σημαίνει ύφεση της οικονομικής ανάπτυξης κατά 0,75%. Ομοίως, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο αντίκτυπος της τιμής του πετρελαίου και των πετρελαϊκών προϊόντων στην οικονομική ανάπτυξη είναι δυσανάλογα μεγάλοι: αιφνίδιες αυξήσεις των τιμών, απρόβλεπτες και μεγάλης κλίμακας, μπορούν να προκαλέσουν ζημιές στην οικονομία και μάλιστα, πολύ πιο σοβαρές από τις προαναφερθείσες σχετικές εκτιμήσεις. Ιδιαίτερο, εξάλλου, ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαπίστωση ότι η σημαντική ύφεση της οικονομικής ανάπτυξης στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη, η οποία σημειώνεται από το 1973 και μετά, ακολούθησε τις αιφνίδιες αυξήσεις στις τιμές του αργού πετρελαίου.

Τέλος, η αστάθεια του ενεργειακού εφοδιασμού, η οποία συνδέεται με την αστάθεια των αγορών, τις σχέσεις με τις προμηθεύτριες χώρες ή με οποιοδήποτε τυχαίο γεγονός, μπορεί να αποτελέσει πηγή «κοινωνικής ρήξης». Η εν λόγω ρήξη, μπορεί με τη σειρά της να οδηγήσει σε κοινωνικές διεκδικήσεις, συντεχνιακές αντιδράσεις, ακόμη και σε συγκρούσεις. Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι δύο πρώτες πετρελαϊκές κρίσεις συνέβαλαν σε σημαντική αύξηση της ανεργίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα ήταν μάταιη η προσπάθεια δημιουργίας μίας εσωτερικής αγοράς μεταξύ των οικονομικών παραγόντων, με στόχο να καταστεί η ευρωπαϊκή οικονομία περισσότερο αποτελεσματική, εάν η εν λόγω αγορά δεν βασίζεται σε αρχές που να διασφαλίζουν την κοινωνική συνοχή. Ως εκ τούτου, η απεργία των οδικών μεταφορέων, η οποία επηρέασε πολλές χώρες της Ευρώπης το φθινόπωρο του 2000, κατόπιν των σημαντικών αυξήσεων των τιμών του πετρελαίου, επιβεβαιώνει του λόγου το αληθές. Οι εν λόγω αυξήσεις προκάλεσαν σοβαρά προβλήματα σε επίπεδο φορολογίας, στο μέτρο που τα κράτη μέλη προσπάθησαν να αποτρέψουν τις επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας στην οικονομία μέσω μη συντονισμένων μειώσεων στη φορολογία. Οι εν λόγω μεμονωμένες πρωτοβουλίες αποτελούν σημαντική τροχοπέδη για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, ιδίως για την επίτευξη μίας κοινής και συντονισμένης πολιτικής στον τομέα των μεταφορών.

Η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς, ενσωματώνει, όπως υπενθύμισε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο στόχος αυτός θα συμβάλει στην εξασφάλιση, για το καλό των πολιτών και την εύρυθμη λειτουργία της οικονομίας, της συνεχούς φυσικής διάθεσης των ενεργειακών προϊόντων στην αγορά, σε τιμές προσιτές για όλους τους καταναλωτές, ιδιώτες ή βιομηχανίες.

Οι κίνδυνοι

Στο εν λόγω πλαίσιο της ενεργειακής εξάρτησης, η Ευρωπαϊκή Ένωση καλείται να αντιμετωπίσει δύο είδη κινδύνων σε ό,τι αφορά ζητήματα που άπτονται της ενέργειας:

- Φυσικοί κίνδυνοι

Η φυσική διακοπή του εφοδιασμού (εφόσον είναι μόνιμη) μπορεί να οφείλεται στην εξάντληση ή την εγκατάλειψη της παραγωγής κάποιου ενεργειακού πόρου. Δεν αποκλείεται μακροπρόθεσμα η Ευρωπαϊκή Ένωση να μη διαθέτει πλέον σημαντικούς κοινοτικούς πόρους υδρογονανθράκων σε προσιτή τιμή. Ως εκ τούτου, οι ειδικοί εκτιμούν ότι τα πετρελαϊκά αποθέματα στη Βόρεια Θάλασσα θα εξαντληθούν σταδιακά έως το 2030-2050. Από την άποψη αυτή, είναι σκόπιμο να υπενθυμιστεί το παράδειγμα του γαιάνθρακα, η παραγωγή του οποίου εγκαταλείφθηκε σταδιακά στα κράτη μέλη.

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ιδιαίτερα επιρρεπής στον κίνδυνο προσωρινής φυσικής διακοπής του εφοδιασμού, η οποία ενδέχεται να οφείλεται σε σοβαρά ατυχήματα στις υποδομές των μεταφορών και της αποθήκευσης αποθεμάτων, οι οποίες βρίσκονται εντός ή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ασφάλεια και τη συνέχιση του κοινοτικού εφοδιασμού. Εξάλλου, ένα γεγονός, για παράδειγμα πολιτικού ή/και στρατιωτικού χαρακτήρα σε μία περιοχή παραγωγής ή διαμετακόμισης πετρελαίου, μπορεί να προκαλέσει ανά πάσα στιγμή προσωρινή διακοπή του φυσικού εφοδιασμού του πετρελαίου παγκοσμίως.

- Οικονομικοί κίνδυνοι

Οι οικονομικοί κίνδυνοι οφείλονται στην αστάθεια των αγορών, που μπορεί κυρίως να προκληθεί από την απειλή φυσικής διακοπής του εφοδιασμού.

Η ανάλυση της εξέλιξης των ενεργειακών αγορών αποκαλύπτει, πράγματι, εκτός από τις φυσικές διακοπές του εφοδιασμού, μία ακόμα πηγή ανησυχίας: τις κινήσεις που βασίζονται στην πρόβλεψη πιθανής διακοπής του εφοδιασμού. Η εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης «γενικευμένη αίσθηση» ενός κινδύνου επερχόμενης διακοπής οδηγεί σε σπασμωδικές κινήσεις όσον αφορά την πραγματοποίηση αγορών, ακόμη και στην περίπτωση που υπάρχει εμφανής ισορροπία προσφοράς και ζήτησης. Ως αποτέλεσμα παρατηρούνται σημαντικές αυξήσεις των τιμών που επηρεάζουν άμεσα το κόστος των επιχειρήσεων καθώς και την αγοραστική δύναμη των ιδιωτών καταναλωτών. Οι εν λόγω μεταβολές της διεθνούς αγοράς δύνανται να επηρεάσουν ανά πάσα στιγμή την ευρωπαϊκή οικονομική ανάπτυξη, με σοβαρές συνέπειες για την απασχόληση.

Βάσει της πρόσφατης εμπειρίας που αποκτήθηκε μεταξύ των ετών 1998 και 2000, κατά τη διάρκεια των οποίων σημειώθηκε μικρή μείωση στην προσφορά του πετρελαίου κατά 3%, παρατηρήθηκε μία ιδιαίτερα σημαντική αύξηση των τιμών κατά 10 δολάρια το βαρέλι έως και 37 δολάρια το βαρέλι – σε ορισμένες περιπτώσεις. Εκτιμάται ότι παρόμοιες αυξήσεις στις τιμές, σε ετήσια βάση, σημαίνουν αύξηση των δαπανών για αγορά πετρελαίου κατά 100 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου.

Εξάλλου, ο κύριος κίνδυνος στον ενεργειακό τομέα είναι, σήμερα, οικονομικής φύσεως. Η πραγματική διακοπή του εφοδιασμού, μολονότι δεν μπορεί να αποκλειστεί εντελώς, μπορεί να οφείλεται σε έκτακτες καταστάσεις, όπως, για παράδειγμα, μία σοβαρή διένεξη σε μία ζώνη παραγωγής υδρογονανθράκων. Ως εκ τούτου, ο οικονομικός κίνδυνος συνιστά πλέον τον ουσιαστικό κίνδυνο, δεδομένου ότι οι αυξήσεις στις τιμές επηρεάζουν άμεσα το κόστος των επιχειρήσεων καθώς και την αγοραστική δύναμη των ιδιωτών καταναλωτών.

3. ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΜΕΣΑ ΔΡΑΣΗΣ

Η διαχείριση της ενεργειακής εξάρτησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, στο βαθμό που η καλή διαχείρισή της θα συμβάλλει στη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, αποτελεί θέμα ζωτικής σημασίας.

Όσον αφορά στον έλεγχο της ζήτησης στον τομέα της ενέργειας, και πέρα από την απλή διατύπωση προτάσεων ή την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, η Επιτροπή έχει ήδη υποβάλει προτάσεις ρυθμιστικής φύσης, ορισμένες εκ των οποίων εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Πρόκειται συγκεκριμένα για την οδηγία για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, την οδηγία για την εξοικονόμηση ενέργειας στα κτίρια και για το πακέτο οδηγιών σχετικά με τα βιολογικά καύσιμα. Η θέση σε ισχύ των νομοθετικών αυτών κειμένων θα οδηγήσει σε μείωση της κατανάλωσης ενέργειας από συμβατικές πηγές τάξης, μεγέθους 10% εντός των προσεχών ετών και θα καταστήσει δυνατό τον περιορισμό της τάσης αύξησης της ζήτησης για ενέργεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση λόγω αυξημένης κατανάλωσης από νοικοκυριά και τον τριτογενή τομέα. Από τις συζητήσεις που διεξήχθησαν με θέμα την Πράσινη Βίβλο για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού διαφαίνεται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν διαθέτει τα μέσα ώστε να επηρεάσει τις συνθήκες προσφοράς όσον αφορά τους υδρογονάνθρακες. Επιπλέον, οι συζητήσεις αυτές επεσήμαναν τους κινδύνους που εγκυμονεί για την Ευρωπαϊκή Ένωση μία διακοπή του εφοδιασμού, απεκάλυψαν τις διαρθρωτικές αδυναμίες του ενεργειακού μας εφοδιασμού, καθώς και τις γεωπολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές αδυναμίες που συνδέονται με αυτόν. Στο πλαίσιο των ίδιων συζητήσεων, υπογραμμίστηκε, πριν ακόμα από τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, η ανάγκη ένταξης των θεμάτων που άπτονται της προστασίας των εγκαταστάσεων στην έννοια της ασφάλειας του εφοδιασμού.

Σύμφωνα με τη θέση που έλαβε η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά την πρόσφατη παγκόσμια διάσκεψη για την αειφόρο ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ, στο πλαίσιο αυτό, η εγχώρια παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας ενός κράτους μέλους έχει θετικό αντίκτυπο στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και μειώνει την ποσότητα των στρατηγικών αποθεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου που το κράτος μέλος είναι υποχρεωμένο να διατηρεί.

Ανεπαρκής εναρμόνιση των κοινοτικών μέτρων που αφορούν τα αποθέματα πετρελαίου

Τρεις κοινοτικές οδηγίες οργανώνουν τη συγκρότηση εκ μέρους των κρατών μελών εθνικών αποθεμάτων αργού πετρελαίου και πετρελαϊκών προϊόντων. Τα κράτη μέλη πρέπει να διατηρούν ένα επίπεδο αποθεμάτων ισοδύναμο με 90 ημέρες κατανάλωσης για κάθε μία από τις τρεις κύριες κατηγορίες των πετρελαϊκών προϊόντων ενεργειακής χρήσης. Επιπλέον, τα κράτη μέλη οφείλουν να είναι έτοιμα να ενεργήσουν, δηλαδή να διαθέτουν σχέδια παρέμβασης, κατάλληλα όργανα και αρχές που επιτρέπουν ειδικότερα τη διάθεση των αποθεμάτων στην αγορά, τον περιορισμό της κατανάλωσης, την εξασφάλιση του εφοδιασμού των καταναλωτών κατά προτεραιότητα και τη ρύθμιση των τιμών.

Σε περίπτωση κρίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύναται, κατόπιν αιτήσεως ενός κράτους μέλους, ή με δική της πρωτοβουλία, να θέσει κάποιο στόχο όσον αφορά τη μείωση της κατανάλωσης. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν διαθέτει την εξουσία να επιβάλει την αποδέσμευση αποθεμάτων. Η απόφαση απελευθέρωσης πετρελαϊκών αποθεμάτων αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών, μολονότι οι διαβουλεύσεις με σκοπό το συντονισμό οργανώνονται σε κοινοτικό επίπεδο. Εναπόκειται, εν τέλει, σε κάθε κράτος μέλος να κρίνει κατά πόσο είναι απαραίτητο να εφαρμοστούν μέτρα για την αποδέσμευση των αποθεμάτων. Πέρα από το γεγονός ότι τα μέτρα που λαμβάνονται από κάθε κράτος μέλος αποτελούν πηγή αναταραχής στην εσωτερική αγορά, οι εν λόγω πρωτοβουλίες, όταν δεν είναι συντονισμένες, δεν θα έχουν

παρά μικρές ή και καθόλου επιπτώσεις στα άλλα κράτη μέλη, λόγω του μεγέθους της αγοράς πετρελαίου.

Συνεπώς, δεν υφίσταται κοινοτικός μηχανισμός που να ρυθμίζει τη χρησιμοποίηση των αποθεμάτων πετρελαίου και να καθιερώνει την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών που συμμετέχουν στην ίδια εσωτερική αγορά, σε περίπτωση δυσχερειών στον εφοδιασμό.

Επιπλέον, στις περισσότερες χώρες της Ένωσης – και σε αντίθεση με την περίπτωση των «Στρατηγικών αποθεμάτων πετρελαίου» των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου τα αποθέματα ανήκουν στο κράτος – τα αποθέματα ασφαλείας ανήκουν στις εταιρίες πετρελαίου και αναμειγνύονται με τα λειτουργικά τους αποθέματα. Ορισμένα μόνο κράτη έχουν συστήσει ειδικούς οργανισμούς επιφορτισμένους με την ευθύνη διατήρησης του συνόλου ή ενός μέρους των αποθεμάτων ασφαλείας. Ο εν λόγω κατακερματισμός των μηχανισμών διατήρησης αποθεμάτων παρεμποδίζει την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Αποτελεί πηγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ των φορέων που δραστηριοποιούνται και στον τομέα της διύλισης και εκείνων που δεν ασχολούνται με τη διύλιση, οι οποίοι διαθέτουν μικρές ποσότητες λειτουργικών αποθεμάτων. Εξάλλου, οι ποσότητες των πετρελαϊκών προϊόντων που βρίσκονται πραγματικά στη διάθεση των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης, δηλαδή που μπορούν να αποδεσμευτούν σε σύντομο χρονικό διάστημα, δεν είναι δυνατό να προσδιοριστούν σαφώς, καθώς τα αποθέματα ασφαλείας των φορέων εκμετάλλευσης αναμειγνύονται με τα λειτουργικά τους αποθέματα. Από την άποψη αυτή, πρέπει να σημειωθεί ότι τα «Στρατηγικά αποθέματα πετρελαίου» ανέρχονται σήμερα σε 545 εκατομμύρια βαρέλια και ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες αποφάσισαν να αυξήσουν σταδιακά την τρέχουσα ποσότητα σε 700 εκατομμύρια βαρέλια έως το 2004.

Τέλος, η κείμενη κοινοτική νομοθεσία προβλέπει εναρμονισμένους κανόνες για τη χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας μόνο για την αντιμετώπιση περιπτώσεων φυσικής διακοπής του πετρελαϊκού εφοδιασμού. Πρόκειται για μέσο διαχείρισης της υφιστάμενης φυσικής έλλειψης, το οποίο ουδόλως στοχεύει στην αντιμετώπιση του προβλήματος της αστάθειας των αγορών. Η εν λόγω αστάθεια των αγορών, η οποία οφείλεται κυρίως στην πρόβλεψη πιθανής φυσικής διακοπής του εφοδιασμού, μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς την ανάπτυξη των οικονομιών μας.

Είναι επομένως ευνόητο ότι το σύστημα αυτό δεν απέδωσε ποτέ, όσον αφορά την ακαταλληλότητα του κοινοτικού συστήματος στον τομέα των πετρελαϊκών αποθεμάτων ασφαλείας - σε σχέση με το ενεργειακό πλαίσιο και τις εξελίξεις της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Πρέπει, συνεπώς, να θεσπιστούν κανόνες που θα συμβάλλουν στην προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών και θα διασφαλίζουν, σε περίπτωση κρίσης, ή απειλής κρίσης του πετρελαϊκού εφοδιασμού, την αλληλεγγύη και τη συνοχή των απαραίτητων για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς δράσεων.

Ανεπάρκεια του πλαισίου του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας

Η συνθήκη με την οποία δημιουργήθηκε ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (ΔΟΕ) υποχρεώνει τα συμμετέχοντα κράτη να διατηρούν αποθέματα που να ισοδυναμούν με 90 ημέρες καθαρών εισαγωγών πετρελαίου ή πετρελαϊκών προϊόντων. Προβλέπει ένα μηχανισμό αντίδρασης σε περίπτωση κρίσης εφοδιασμού, δηλαδή, αφενός την υποχρέωση μείωσης της κατανάλωσης σε περίπτωση υπέρβασης ενός ορισμένου ορίου διακοπής του εφοδιασμού και, αφετέρου, μία διαδικασία αποδέσμευσης των αποθεμάτων και κατανομής των διαθέσιμων ποσοτήτων πετρελαίου μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών.

Στις αρχές της δεκαετίας 1980, ο ΔΟΕ έκρινε ότι οι μηχανισμοί της συνθήκης του 1974 δεν ανταποκρίνονταν πλέον στην ανάπτυξη της αγοράς πετρελαίου. Ένας άλλος μηχανισμός για

την αντιμετώπιση κρίσεων, ο μηχανισμός CERM (μέτρα συντονισμένης αντίδρασης έκτακτης ανάγκης), θεσπίστηκε από το διοικητικό συμβούλιο του ΔΟΕ προκειμένου να απλοποιηθεί η χρησιμοποίηση των αποθεμάτων που αποδεσμεύονται. Ωστόσο, οποιαδήποτε απόφαση λαμβάνεται στο πλαίσιο του μηχανισμού CERM απαιτεί την ομοφωνία του διοικητικού συμβουλίου, το οποίο αποτελείται από εκπροσώπους των 26 συμμετεχουσών χωρών. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν σαφή κριτήρια για την ενεργοποίηση του εν λόγω μηχανισμού, καθώς και ότι παρατηρούνται αποκλίσεις μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών, ο κίνδυνος δέσμευσης των αποθεμάτων είναι εμφανής.

Στην πραγματικότητα, ο μηχανισμός CERM δεν χρησιμοποιήθηκε παρά μία μόνο φορά, πέντε μήνες μετά το ξέσπασμα του πολέμου του Κόλπου, κατόπιν της εισβολής στο Κουβέιτ από το Ιράκ, ενώ οι τιμές του πετρελαίου είχαν απογειωθεί και οι αρνητικές επιπτώσεις στις οικονομίες των καταναλωτριών χωρών είχαν ήδη γίνει αισθητές.

Επιπλέον, οι μηχανισμοί του ΔΟΕ συνδέουν τη διαχείριση των πετρελαϊκών αποθεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με εκείνη των πολυάριθμων εξωτερικών εταίρων (26 κράτη), οι προτεραιότητες των οποίων δεν συγκλίνουν απαραίτητα με εκείνες της Ένωσης. Εξάλλου, πρέπει να σημειωθεί ότι η σταδιακή καθιέρωση μίας εσωτερικής αγοράς ενέργειας, όπως είναι η υφιστάμενη αγορά των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί μοναδικό στο είδος του επίτευγμα· κανένα άλλο κράτος μέλος του ΔΟΕ, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Πολιτειών, δεν κατάφερε να αναπτύξει ένα παρόμοιο ολοκληρωμένο οικοδόμημα.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της συνθήκης του ΔΟΕ, ακόμα και η περίπτωση αποδέσμευσης αποθεμάτων, η οποία προτείνεται από μία ομάδα κρατών που έχουν την πλειοψηφία στον ΔΟΕ – όπως, για παράδειγμα, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης – θα μπορούσε, λαμβανομένου υπόψη του κανόνα περί ομοφωνίας που διέπει τις εργασίες του μηχανισμού CERM, να παρεμποδιστεί από ένα και μόνο κράτος. Κατά συνέπεια, οι ισχύοντες στον ΔΟΕ μηχανισμοί δεν επιτρέπουν να αποκτήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία αποτελεί τη δεύτερη οικονομική δύναμη παγκοσμίως, εξουσία αυτόνομης λήψης αποφάσεων σε ένα στρατηγικής σημασίας τομέα όπως είναι ο ενεργειακός, και να διασφαλίσει, με τον τρόπο αυτό, την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής της αγοράς.

Τέλος, κατά το πρότυπο της κείμενης κοινοτικής νομοθεσίας, οι μηχανισμοί του ΔΟΕ εφαρμόζονται μόνο σε περίπτωση που προβλέπεται ενδεχόμενη φυσική διακοπή του πετρελαϊκού εφοδιασμού. Τα βασικά στοιχεία του εν λόγω μηχανισμού, τα οποία χρονολογούνται από το 1974, διαμορφώθηκαν ως απάντηση στα μέτρα αποκλεισμού που είχε αποφασίσει ο ΟΠΕΚ για ορισμένες βιομηχανικές χώρες, στο πλαίσιο της πολιτικής κατάστασης στη Μέση Ανατολή στα τέλη του 1973, που απέχει κατά πολύ από τη σημερινή πολιτική κατάσταση.

Απουσία συντονισμένων μέτρων για τον εφοδιασμό σε φυσικό αέριο

Δεδομένης της στρατηγικής σημασίας την οποία θα αποκτήσει στο μέλλον το φυσικό αέριο, επιβάλλεται μία καινοτόμος προσέγγιση, στο μέτρο που σήμερα δεν υφίσταται κανένα κοινοτικό πλαίσιο που να εναρμονίζει τα μέτρα για τη διασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου ασφάλειας του εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε φυσικό αέριο. Από την άποψη αυτή, πρέπει να επισημανθεί ότι ούτε ο ΔΟΕ προβλέπει την ανάληψη συγκεκριμένης δράσης προκειμένου να διασφαλιστεί ο εξωτερικός εφοδιασμός των κρατών μελών του σε φυσικό αέριο. Ως εκ τούτου, πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το 40% της κατανάλωσης του φυσικού αερίου που εισάγει η Ευρωπαϊκή Ένωση εξαρτάται από τρεις κύριες πηγές εφοδιασμού. Επιπλέον, από το 1995, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο αντιπροσωπεύει ετησίως το 50 έως 60% των νέων επενδύσεων στην παραγωγή ενέργειας στην Ευρωπαϊκή

Ένωση. Κατά συνέπεια, η ασφάλεια του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο είναι ιδιαίτερα σημαντική προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχεια στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία φυσικού αερίου κατάφερε να διαφυλάξει την ασφάλεια του εφοδιασμού στην ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου, η οποία εξελίσσεται διαρκώς κατά τη διάρκεια των τελευταίων 40 ετών. Ωστόσο, η ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου βιώνει επί του παρόντος ραγδαίες εξελίξεις και ο ρόλος των παραδοσιακών παραγόντων της αγοράς ακολουθεί τον ίδιο ρυθμό εξέλιξης.

Έως τώρα, το έργο του σχεδιασμού και της ανάπτυξης του δικτύου φυσικού αερίου προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που άπτονται της ασφάλειας – και οι οποίοι συχνά προσδιορίζονται από την ίδια τη βιομηχανία φυσικού αερίου – ήταν σχετικά απλό, δεδομένου ότι οι κύριοι προμηθευτές όριζαν πλήρως τις υποδομές, τα σχετικά με την προσφορά και τη ζήτηση του φυσικού αερίου δεδομένα, τις πληροφορίες και τα άλλα απαραίτητα μέσα για την επιτυχή περάτωση του εν λόγω σχεδιασμού. Επιπλέον, η άμεση κρατική παρέμβαση ήταν λιγότερο απαραίτητη, δεδομένου ότι οι εθνικές εταιρίες φυσικού αερίου, οι οποίες ήταν υπεύθυνες για την ασφάλεια του εφοδιασμού, συχνά ανήκαν, εν μέρει ή εξ ολοκλήρου στο κράτος.

Στη νέα ελευθερωμένη αγορά φυσικού αερίου, κανένας μεμονωμένος παράγοντας δεν θα είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνος για τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη ασφάλεια του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο σε εθνικό επίπεδο, καθώς αναδιαρθρώνεται η βιομηχανία, ολοκληρώνονται οι εθνικές αγορές, εμφανίζονται νέες εταιρίες και ενισχύεται ο ανταγωνισμός. Ως εκ τούτου, οι πολιτικές και διαδικασίες σε ό,τι αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού πρέπει να επανεξεταστούν και τυποποιηθούν στο νέο αυτό πλαίσιο. Πράγματι, σε μία ανταγωνιστική αγορά, δεν είναι σίγουρο ότι οι προμηθευτές φυσικού αερίου θα δίνουν στρατηγική προτεραιότητα στην ασφάλεια του εφοδιασμού. Η ανταγωνιστικότητα γίνεται ολοένα και περισσότερο ο βασικός στόχος των εταιριών φυσικού αερίου.

Ως εκ τούτου, η οργάνωση της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο δεν είναι δυνατόν να ανατίθεται αποκλειστικά στη βιομηχανία. Επιβάλλεται η θέσπιση ενός νέου νομοθετικού πλαισίου που να εγγυάται ότι όλοι οι φορείς της αγοράς λαμβάνουν ελάχιστα μέτρα για τη διασφάλιση της υλοποίησης του εν λόγω στόχου.

Επιπροσθέτως, πρέπει να αναφερθεί ότι η αποφυγή οποιασδήποτε ασάφειας στο ζήτημα της ευθύνης για την ασφάλεια του εφοδιασμού είναι μείζονος σημασίας. Πράγματι, η έλλειψη σαφήνειας θα αυξήσει τον κίνδυνο κρίσης εφοδιασμού.

Ενώ η βιομηχανία φυσικού αερίου πρέπει να εξακολουθήσει να αναλαμβάνει την ευθύνη της εκμετάλλευσης, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα διαδραματίζει εφεξής σημαντικό ρόλο στο συντονισμό και τη στήριξη στον τομέα ενεργειακής ασφάλειας του φυσικού αερίου. Ο ρόλος της Κοινότητας είναι να διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να παρέχει στους παράγοντες της αγοράς τα ακριβή σημεία αναφοράς, ώστε οι εν λόγω παράγοντες να είναι σε θέση να ερμηνεύσουν και να χειριστούν την αλλαγή, εξασφαλίζοντας, ταυτόχρονα, επαρκές επίπεδο ασφάλειας εφοδιασμού σε φυσικό αέριο.

Όπως και στην περίπτωση του πετρελαίου, πρέπει να ληφθούν ελάχιστα μέτρα για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς του φυσικού αερίου, η οποία εξαρτάται από την ύπαρξη εναρμονισμένων μέτρων που θα διασφαλίσουν αλληλέγγυα και συντονισμένη δράση όλων των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης του εφοδιασμού.

4. Η ΛΥΣΗ: ΕΝΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όπως υπενθύμιζε η Πράσινη Βίβλος για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, τα κράτη μέλη αλληλεξαρτώνται, αφενός, στα θέματα καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής του κλίματος και, αφετέρου, στην υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Οποιαδήποτε απόφαση ενεργειακής πολιτικής, ιδίως σε ό,τι αφορά τα θέματα εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, λαμβάνεται από ένα κράτος μέλος θα έχει αναπόφευκτα επιπτώσεις στη λειτουργία της αγοράς στα υπόλοιπα κράτη μέλη. Ομοίως, οι δραστηριότητες των επιχειρήσεων, οι οποίες διευκολύνονται από τη σταδιακή καθιέρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, δεν περιορίζονται στην εθνική επικράτεια.

Επιπλέον, η μεμονωμένη αντίδραση ενός κράτους σε μία αλλαγή των συνθηκών του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, θα έχει πολύ μικρές ή και καθόλου επιπτώσεις. Η συντονισμένη αντίδραση όλων των κρατών μελών, μέσα σε πλαίσιο αλληλεγγύης, αποτελεί το μόνο μέσο εξεύρεσης αποτελεσματικών και χρήσιμων λύσεων ώστε να διασφαλιστεί το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας, προστασίας και πρόληψης των κρίσεων και των σοβαρών ατυχημάτων.

Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Ένωση ασχολείται με μία μείζονος σημασίας πολιτική διαδικασία, τη διεύρυνσή της. Αντιμέτωπη με την πρόκληση αυτή, δεν πρέπει να παραβλέψει τη σωστή διαχείριση μίας από τις ζωτικές ανάγκες της, δηλαδή τον εφοδιασμό σε υδρογονάνθρακες.

Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το άρθρο 5 της Συνθήκης ΕΚ, οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατον να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται συνεπώς, λόγω των διαστάσεων ή των αποτελεσμάτων της προβλεπόμενης δράσης, να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο.

Η Πράσινη Βίβλος για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού είχε ήδη εξετάσει γενικότερα διάφορες προτάσεις:

- την εξέταση τρόπων ενίσχυσης του μηχανισμού πετρελαϊκών αποθεμάτων με την κοινοτικοποίηση της χρησιμοποίησής τους·
- την πιθανότητα επέκτασης του μηχανισμού πετρελαϊκών αποθεμάτων στα αποθέματα φυσικού αερίου·
- την ανάγκη οργάνωσης μόνιμου διαλόγου με τις χώρες παραγωγούς ώστε να καταστεί δυνατή η βελτίωση των μηχανισμών διαμόρφωσης των τιμών, η σύναψη συμφωνιών και η χρησιμοποίηση εφεδρικών αποθεμάτων προς αμοιβαίο συμφέρον·
- την ενίσχυση της ολοκλήρωσης και της διαφοροποίησης των δικτύων εφοδιασμού, καθώς και τη διαφύλαξη της προστασίας και της ασφάλειάς τους.

Στην ανακοίνωσή της της 26ης Ιουνίου 2002 προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, για την τελική έκθεση σχετικά με την Πράσινη Βίβλο για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι «οι γεωπολιτικές αβεβαιότητες και η αστάθεια των τιμών πετρελαίου επιβάλλουν καλύτερη οργάνωση των αποθεμάτων και συντονισμό στη χρήση τους».

Επιδιωκόμενοι στόχοι

Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, τα οποία πρέπει να συμβάλλουν στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, θα στοχεύουν, βάσει κοινοτικής προσέγγισης:

- στην προώθηση της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περίπτωση ενεργειακής κρίσης, μέσω μέτρων και μηχανισμών που προσδιορίζονται εκ των προτέρων και εγγυώνται την ανάληψη συντονισμένης δράσης·
- στη διαχείριση της ασφάλειας του εφοδιασμού, προβλέποντας τους κατάλληλους μηχανισμούς που θα επιτρέψουν τον έλεγχο μίας κατάστασης φυσικής διακοπής του ενεργειακού εφοδιασμού·
- στη διαχείριση της προστασίας του εφοδιασμού και των υποδομών μέσω της πρόβλεψης μέτρων προστασίας που θα εξασφαλίσουν τη μέγιστη δυνατή αξιοπιστία όσον αφορά τη ροή του εφοδιασμού από τις χώρες παραγωγούς·
- στην προώθηση της σταθερότητας της αγοράς, κατόπιν διαβουλεύσεων με τις χώρες παραγωγούς, προβλέποντας μέτρα αντίδρασης σε περίπτωση που οι αγορές προβλέπουν επερχόμενη φυσική διακοπή του εφοδιασμού, προκειμένου να αποκατασταθεί η εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

Οι εν λόγω στόχοι πρέπει να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, εντός του οποίου η Επιτροπή θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα που θα εξασφαλίσουν συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού. Πράγματι, τα μέτρα που στοχεύουν στη βελτίωση του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες θα έχουν μικρό ή και καθόλου θετικό αντίκτυπο εάν παρεμποδίζονται από χειραγωγήσεις τιμών, σε περίπτωση που η πρόσβαση στα δίκτυα μεταφοράς είναι περιορισμένη.

Έτσι, τα μέτρα που στοχεύουν στη βελτίωση της ασφάλειας του εφοδιασμού δεν θα πρέπει να δημιουργούν εμπόδια στην είσοδο νέων παραγόντων στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας ή να δυσχεραίνουν περισσότερο τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων που διαθέτουν μικρά μερίδια της αγοράς. Επίσης, πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι σχετικές ρυθμίσεις των κρατών μελών θα εγγυώνται την εφαρμογή δίκαιων και ισότιμων όρων όσον αφορά την αποθήκευση, και κυρίως όσον αφορά την κατασκευή εγκαταστάσεων αποθήκευσης και την πρόσβαση στο δυναμικό αποθήκευσης.

Λαμβανομένων υπόψη των στόχων αυτών, και βάσει των προβληματισμών που διατυπώνονται στην Πράσινη Βίβλο για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, πρέπει να αναληφθούν διάφορες πρωτοβουλίες σε κοινοτικό επίπεδο.

Εναρμόνιση της οργάνωσης και προώθηση της συντονισμένης χρησιμοποίησης των πετρελαϊκών αποθεμάτων

1. Εναρμόνιση των εθνικών συστημάτων αποθήκευσης αποθεμάτων

Ορισμένα κράτη μέλη δημιούργησαν ειδικούς οργανισμούς και τους ανέθεσαν την ευθύνη διατήρησης του συνόλου ή ενός μέρους των αποθεμάτων ασφαλείας. Σε άλλα κράτη, η διατήρηση των αποθεμάτων αποτελεί ευθύνη ιδιωτικών φορέων.

Ο εν λόγω κατακερματισμός των μηχανισμών αποθήκευσης αποθεμάτων παρεμποδίζει την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Πράγματι, οι ανεξάρτητοι διανομείς ή

οι εισαγωγείς διυλισμένων προϊόντων, οι οποίοι χρειάζονται περιορισμένα λειτουργικά αποθέματα, θεωρούν ότι οι υποχρεώσεις σχετικά με την αποθήκευση αποθεμάτων συνιστούν καθαρό κόστος για τους ίδιους, εφόσον οι εταιρίες διύλισης πετρελαίου θα διαθέτουν οπωσδήποτε αποθέματα για λειτουργικούς σκοπούς, ακόμα και σε περίπτωση απουσίας οιασδήποτε υποχρέωσης αποθήκευσης αποθεμάτων για λόγους ασφαλείας. Οι υποχρεώσεις αποθήκευσης αποθεμάτων μπορούν, κατά συνέπεια, να αποτελέσουν πηγή στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Προκειμένου να επανορθωθεί η εν λόγω κατάσταση, όλα τα κράτη μέλη θα συστήσουν δημόσιο οργανισμό επιφορτισμένο με τη διατήρηση των πετρελαϊκών αποθεμάτων, ο οποίος πρέπει να έχει στην κυριότητά του αποθέματα που να αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το ένα τρίτο των νέων υποχρεώσεων που προβλέπονται στην προκειμένη περίπτωση. Η εν λόγω μερική και ακόμη ανεπαρκής προσέγγιση των ρυθμίσεων που αφορούν την αποθήκευση αποθεμάτων στα κράτη μέλη, θα συμβάλλει στην καλύτερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, μέσω θέσπισης κανόνων που θα εξασφαλίζουν καλύτερες συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών παραγόντων. Πράγματι, η σύσταση κεντρικού οργανισμού με σκοπό την αποθήκευση στρατηγικών αποθεμάτων θα επιτρέψει στους ανεξάρτητους διανομείς ή στους εισαγωγείς των διυλισμένων προϊόντων να μη διατηρούν οι ίδιοι τα αποθέματα αυτά. Θα μπορούν να εκπληρώνουν την εν λόγω υποχρέωσή τους της αποθήκευσης αποθεμάτων μέσω του οργανισμού αυτού έναντι καταβολής εύλογου τιμήματος. Οι συνθήκες υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των διαφορετικών τύπων φορέων εκμετάλλευσης πετρελαίου που θα προκύψουν θα επιτρέψουν να διασφαλιστεί η συνέχιση του εφοδιασμού της αγοράς από διαφορετικές πηγές, συμβάλλοντας στη βελτίωση των συνθηκών εφοδιασμού των καταναλωτών.

Πρέπει, εξάλλου, να επισημανθεί ότι σήμερα τα αποθέματα ασφαλείας χαρακτηρίζονται από έλλειψη προβολής και, ως εκ τούτου, και αξιοπιστίας. Πράγματι, τα λειτουργικά αποθέματα της βιομηχανίας μπορούν να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της υποχρέωσης διατήρησης ελαχίστων αποθεμάτων ασφαλείας. Ως εκ τούτου, ο προσδιορισμός των αποθεμάτων που διατηρούνται πλέον των εν λόγω λειτουργικών αποθεμάτων, με συγκεκριμένο στόχο την ασφάλεια του εφοδιασμού, είναι ιδιαίτερα δυσχερές. Η διατήρηση μέρους των αποθεμάτων από κεντρικό οργανισμό θα επιτρέψει την αποκατάσταση αυτής της έλλειψης προβολής των αποθεμάτων ασφαλείας και θα διασφαλίσει την αποτελεσματική και αποδοτική αποδέσμευση των αποθεμάτων αυτών σε περίπτωση κρίσης.

2. Συντονισμένη χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας

Για την αποδέσμευση αποθεμάτων, η κοινοτική νομοθεσία προβλέπει μία απλή διαδικασία αμοιβαίων διαβουλεύσεων μεταξύ τεχνικών εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Επομένως, κάθε κράτος μέλος μπορεί να θεσπίζει μέτρα για την αποδέσμευση των αποθεμάτων κατά το δοκούν.

Όσον αφορά το μηχανισμό που επί του παρόντος χρησιμοποιείται από το ΔΟΕ (ο μηχανισμός CERM), πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η εφαρμογή του υπόκειται στον κανόνα της ομοφωνίας των 26 συμμετεχουσών χωρών. Επιπλέον, ακόμη και στην περίπτωση ανάληψης δράσης υπό την αιγίδα του ΔΟΕ, η ιδιαίτερα μεγάλη ευχέρεια την οποία διαθέτουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συνεισφέρουν στη διαχείριση της ενεργειακής κρίσης, οδηγεί σε καταφανή έλλειψη συνεκτικής δράσης.

Συνεπώς, στο μέλλον, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θα πρέπει να είναι σε θέση να λάβει αποφάσεις σχετικά με μία κοινή στρατηγική, η οποία θα εφαρμοστεί από το σύνολο των κρατών μελών, με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση φυσικής ή οικονομικής διακοπής του πετρελαϊκού εφοδιασμού. Η εν λόγω στρατηγική θα προσδιορίζει επακριβώς τα μέτρα

που πρόκειται να ληφθούν, τους στόχους και τη διάρκειά τους, καθώς και τα μέσα που θα πρέπει να παράσχουν τα κράτη μέλη.

Προκειμένου να είναι αποτελεσματική, η δράση που θα αναληφθεί για την αντιμετώπιση μίας διακοπής του πετρελαϊκού εφοδιασμού ή απειλής διακοπής που θα οδηγήσει σε αστάθεια των αγορών (οικονομικός κίνδυνος), πρέπει να είναι άμεση. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση επιτακτικής ανάγκης, συνδεδεμένης με τις εξελίξεις στην αγορά πετρελαίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα έχει το δικαίωμα να λάβει εκτάκτως τα αναγκαία μέτρα, λαμβάνοντας υπόψη τους γενικούς στόχους των μηχανισμών χρησιμοποίησης των αποθεμάτων ασφαλείας. Η Επιτροπή θα επικουρείται από μία επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους των κρατών μελών, της οποίας θα προΐσταται εκπρόσωπος της Επιτροπής.

3. Εναρμόνιση των κριτηρίων παρέμβασης

Η κείμενη κοινοτική νομοθεσία δεν προβλέπει κανόνες χρησιμοποίησης των αποθεμάτων παρά μόνο σε περίπτωση φυσικής διακοπής του πετρελαϊκού εφοδιασμού. Πρόκειται για μέσο διαχείρισης της υφιστάμενης φυσικής έλλειψης, που δεν επιτρέπει την αντίδραση σε περίπτωση αστάθειας των αγορών όταν αυτή οφείλεται στην πρόβλεψη φυσικής διακοπής του εφοδιασμού.

Η ανάλυση περιπτώσεων αστάθειας των αγορών καταδεικνύει, πράγματι, ότι η εκ μέρους των φορέων εκμετάλλευσης πρόβλεψη του κινδύνου επερχόμενης διακοπής οδηγεί σε σπασμωδικές κινήσεις όσον αφορά την πραγματοποίηση αγορών, και αυτό συμβαίνει ακόμη και στην περίπτωση που υπάρχει εμφανής ισορροπία προσφοράς και ζήτησης. Επιπλέον, η επίδραση των «μη εμπορικών» φορέων εκμετάλλευσης θα έχει ως αποτέλεσμα την επιτάχυνση και εντατικοποίηση των συνεπειών της εν λόγω πρόβλεψης φυσικής διακοπής στις τιμές.

Εκτός από το κριτήριο της κλασικής παρέμβασης στα αποθέματα, δηλαδή σε περίπτωση φυσικής διακοπής του πετρελαϊκού εφοδιασμού, πρέπει να προβλεφθεί η λήψη κοινών κανόνων για τη χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας με στόχο την ενιαία και αλληλέγγυα αντίδραση σε περίπτωση κινδύνου οικονομικής κρίσης, πιο συγκεκριμένα, σε περίπτωση που θεωρείται γενικότερα πιθανός ο κίνδυνος φυσικής διακοπής, γεγονός που θα προκαλέσει αστάθεια των αγορών. Πράγματι, η μεμονωμένη δράση επιμέρους κρατών μελών θα αντέβαινε στους σκοπούς της ενιαίας αγοράς και, επιπλέον, θα ήταν αναποτελεσματική ως προς την επίτευξη μίας πιο άνετης λειτουργίας της αγοράς πετρελαίου. Οι κοινοί κανόνες θα συμβάλλουν στη διασφάλιση, σε περίπτωση κρίσης, της αλληλεγγύης και της συνοχής των δράσεων που αιτούνται για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Οι αποφάσεις για την ανάληψη δράσης εκ μέρους της Επιτροπής θα βασίζονται στη σύγκλιση διαφόρων παραγόντων, οι οποίοι θα λαμβάνουν υπόψη τις συγκεκριμένες συνθήκες της κατάστασης ενεργειακής κρίσης. Είναι εμφανές ότι το στοιχείο «τιμή» θα διαδραματίζει μείζονος σημασίας ρόλο κατά τον προσδιορισμό μίας κατάστασης οικονομικού κινδύνου, δεδομένου ότι η πρόβλεψη της διακοπής του εφοδιασμού θα προκαλέσει αστάθεια της αγοράς που θα επηρεάσει τις τιμές. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το όριο χρησιμοποίησης των αποθεμάτων επιτυγχάνεται όταν η τιμή του αργού πετρελαίου στην αγορά τοις μετρητοίς είναι τέτοια ώστε, εάν η τιμή διατηρούνταν στο ίδιο επίπεδο για διάστημα 12 μηνών, το ποσό που θα αντιστοιχούσε στις δαπάνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εισαγωγές πετρελαίου από το εξωτερικό κατά τη διάρκεια των επόμενων 12 μηνών θα αυξανόταν κατά περισσότερο από 0,5 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με τις μέσες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για εισαγωγές πετρελαίου από το εξωτερικό κατά τη διάρκεια των τελευταίων 5 ετών. Για παράδειγμα, υπό

τις παρούσες συνθήκες, οι κοινοτικοί μηχανισμοί θα μπορούσαν να εφαρμοστούν από την Επιτροπή σε περίπτωση υπέρβασης ενός ορίου 30 δολαρίων ΗΠΑ για την τιμή του βαρελιού πετρελαίου (το οποίο αντιστοιχεί σε ένα όριο 28 δολαρίων ΗΠΑ, περίπου, για το καλάθι τιμών του ΟΠΕΚ).

Το εν λόγω όριο ενεργοποίησης των αποθεμάτων αποτελεί απαραίτητη αλλά μη επαρκή, προϋπόθεση για την ανάληψη δράσης σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού: η υπέρβαση του ορίου αποτελεί απλώς την αρχή του σταδίου εξέτασης εκ μέρους της Επιτροπής του συνόλου των παραγόντων από τους οποίους συνάγεται το ενδεχόμενο κρίσης, και συγκεκριμένα του χαρακτήρα, της διάρκειας και του εύρους των στοιχείων στα οποία οφείλεται η κρίση. Κάθε απόφαση σχετικά με ενδεχόμενη δράση θα βασίζεται στη σύγκλιση αρκετών παραγόντων από τους οποίους μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη απειλής διακοπής του εφοδιασμού που καθιστά αναγκαία την ανάληψη δράσης.

Στο νέο αυτό πλαίσιο, εντός του οποίου οι μηχανισμοί χρησιμοποίησης των αποθεμάτων ασφαλείας θα καταλαμβάνουν ολοένα σημαντικότερη θέση, ο όγκος των εν λόγω αποθεμάτων πρέπει να αυξηθεί. Ο ελάχιστος απαιτούμενος όγκος αποθεμάτων που επί του παρόντος ισοδυναμεί με 90 ημέρες κατανάλωσης πρέπει να αυξηθεί ώστε να ισοδυναμεί με 120 ημέρες κατανάλωσης, προκειμένου να είναι δυνατή η αποτελεσματική και αξιόπιστη εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση κρίσεων. Η εν λόγω αύξηση των αποθεμάτων θα πραγματοποιηθεί σταδιακά, λαμβάνοντας κυρίως υπόψη τις δυνατότητες ανάπτυξης του απαραίτητου δυναμικού αποθήκευσης. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο μέσος κοινοτικός όρος αποθεμάτων ασφαλείας ισοδυναμεί με 114 ημέρες περίπου κατανάλωσης.

Από την άποψη αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη και η κατάσταση των υποψηφίων για προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση χωρών. Βάσει της παρούσας κατάστασης των διαπραγματεύσεων προσχώρησης, αρκετές από αυτές τις χώρες πρέπει ήδη να επωφεληθούν από μια μεταβατική περίοδο μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2009, που θα τους επιτρέψει να δημιουργήσουν προοδευτικά αποθέματα ασφαλείας που ισοδυναμούν με 90 ημέρες κατανάλωσης. Η Επιτροπή αναμένει ότι τα νέα κράτη μέλη θα σεβαστούν την αρχή της δημιουργίας αποθεμάτων ασφαλείας των οποίων ο όγκος θα ισοδυναμεί με 120 ημέρες κατανάλωσης. Αναγνωρίζει, ωστόσο, ότι σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, θα πρέπει να επιτραπεί η σταδιακή εισαγωγή των νέων διατάξεων που στοχεύουν στην ενίσχυση των αποθεμάτων πετρελαίου και μετά την πάροδο των μεταβατικών περιόδων που έχουν ήδη συμφωνηθεί..

Εναρμόνιση των ελάχιστων μέτρων για την ασφάλεια του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο

Μολονότι οι συνθήκες αποθήκευσης αποθεμάτων φυσικού αερίου διαφέρουν από εκείνες της αποθήκευσης πετρελαϊκών αποθεμάτων και προϊόντων, και στο επίπεδο της τεχνικής που χρησιμοποιείται στην περίπτωση αυτή, ισχύει ότι ο μηχανισμός προσδιορισμού των τιμών του φυσικού αερίου συνδέεται με τις τιμές του πετρελαίου με ένα σύστημα αναπροσαρμογής της τιμής του πρώτου βάσει της τιμής του δεύτερου. Ως εκ τούτου, τα προβλήματα που προκύπτουν όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού, και οι αντίστοιχες λύσεις τους, και στις δύο περιπτώσεις των ενεργειακών πηγών συνδέονται μεταξύ τους. Εξ ου και η σημασία πρόβλεψης, όπως και στην περίπτωση του πετρελαίου, εναρμονισμένων μέτρων που να προβλέπουν την ύπαρξη ενός επιπέδου αποθεμάτων φυσικού αερίου, καθώς και τη δυνατότητα αποδέσμευσης των εν λόγω αποθεμάτων. Τα νέα αυτά μέτρα θα ενσωματωθούν στις διατάξεις που έχουν ήδη προβλεφθεί από την κοινοτική νομοθεσία και στοχεύουν στο να προσφέρουν σε τρίτους πρόσβαση στην αποθήκευση αποθεμάτων φυσικού αερίου.

1. Προσδιορισμός μίας πολιτικής εφοδιασμού και διασαφήνιση των ευθυνών

Τα περισσότερα κράτη μέλη δεν διαθέτουν επί του παρόντος καμία ιδιαίτερα συνεκτική προσέγγιση με στόχο τη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο στην εσωτερική αγορά. Ως εκ τούτου, είναι αναγκαίο, πριν από τη λήψη οποιουδήποτε άλλου μέτρου, τα κράτη μέλη να προβαίνουν στις δέουσες ενέργειες προκειμένου να προσδιορίσουν μία γενική πολιτική για την ασφάλεια του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο. Η πολιτική αυτή, η οποία πρέπει να συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της νέας ανοιχτής αγοράς φυσικού αερίου, προϋποθέτει σαφή προσδιορισμό των ρόλων και των ευθυνών των διαφόρων παραγόντων της αγοράς όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού.

Εφόσον αναπτύξουν τη γενική αυτή πολιτική για την ασφάλεια του εφοδιασμού, τα κράτη θα λάβουν ιδιαίτερα υπόψη κυρίως τη σημασία διασφάλισης της συνέχισης του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο κάτω από δυσμενείς συνθήκες, ιδίως για τους καταναλωτές που δεν έχουν εναλλακτική λύση χρησιμοποίησης άλλης μορφής ενέργειας, που δεν χρειάζεται να εξασφαλίσουν επαρκή επίπεδα αποθήκευσης αποθεμάτων φυσικού αερίου ή καυσίμων υποκατάστασης, να διαφοροποιήσουν τον εφοδιασμό ή να εξασφαλίσουν την ισορροπία μεταξύ των διαφόρων πηγών εφοδιασμού σε φυσικό αέριο.

Η πολιτική αυτή των κρατών μελών πρέπει να είναι διαφανής. Προς το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα καθιερώσουν τη σύνταξη εκθέσεων ανά τακτά διαστήματα στις οποίες θα αναφέρονται κυρίως οι μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις εκτάκτου ανάγκης καθώς και σε απρόβλεπτες καταστάσεις με στόχο την αποσόβηση μίας κρίσης στην αγορά του φυσικού αερίου, τα επίπεδα των αποθεμάτων και τα μέτρα που ελήφθησαν ή πρόκειται να ληφθούν με σκοπό την επίτευξη των ενδεικτικών στόχων αποθήκευσης. Η Επιτροπή θα προβεί σε αξιολόγηση τόσο του βαθμού εναρμόνισης των μέτρων που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού, όσο και της συμβολής των εν λόγω μέτρων στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς του φυσικού αερίου.

2. Εναρμόνιση των ελάχιστων επιπέδων ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο

Τα κράτη μέλη θα λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να εξασφαλίζεται ο εφοδιασμός των μη διακοπόμενων καταναλωτών, που δεν είναι σε θέση να αντικαταστήσουν το φυσικό αέριο με άλλο καύσιμο, σε περίπτωση προβλημάτων στη μοναδική σημαντικότερη πηγή εφοδιασμού σε φυσικό αέριο για διάστημα εξήντα ημερών υπό κανονικές μετεωρολογικές συνθήκες. Θα λαμβάνονται επίσης εναρμονισμένα μέτρα από τα κράτη μέλη προκειμένου να εξασφαλίζεται, στη νέα ανοιχτή αγορά του φυσικού αερίου, η ασφάλεια του εφοδιασμού σε περίπτωση εξαιρετικά χαμηλών θερμοκρασιών.

Οι εν λόγω κανόνες που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού θα εφαρμόζονται από τους μηχανισμούς που θα χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη σε συνάρτηση με τις ιδιαίτερες συνθήκες της εκάστοτε κρίσης εφοδιασμού και τις ιδιαιτερότητες της εθνικής αγοράς φυσικού αερίου κάθε κράτους μέλους.

Μεταξύ των μέτρων που θα τεθούν σε εφαρμογή για την αντιμετώπιση διακοπής του εφοδιασμού, τα κράτη μέλη θα προβούν στις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα αποθέματα φυσικού αερίου συμβάλλουν στην εξασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου ανταγωνισμού ώστε να τηρούνται οι κανόνες ασφαλείας του εφοδιασμού. Κατά τη δημιουργία ή τη διατήρηση ενός εναρμονισμένου ελάχιστου επιπέδου αποθεμάτων φυσικού αερίου θα λαμβάνονται υπόψη οι γεωλογικές και οικονομικές δυνατότητες αποθήκευσης στα κράτη μέλη. Πράγματι, σε ορισμένα κράτη μέλη, είναι περιορισμένες οι

περιοχές στις οποίες είναι δυνατό από γεωλογικής άποψης να κατασκευαστούν νέες, υπόγειες εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυσικού αερίου ή και δεν υπάρχουν τέτοιες περιοχές.

3. Συντονισμένη χρησιμοποίηση των μέτρων αντιμετώπισης των κρίσεων - Αποθέματα φυσικού αερίου

Η μη συντονισμένη αντίδραση των κρατών μελών σε περίπτωση ενεργειακής κρίσης ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και η ασφάλεια του εφοδιασμού, είναι απαραίτητο να υπάρχει αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών σε έκτακτες καταστάσεις εφοδιασμού. Ως εκ τούτου, πρέπει να θεσπιστούν μηχανισμοί που να επιτρέπουν τη συντονισμένη σε κοινοτικό επίπεδο εφαρμογή μέτρων προκειμένου να αντιμετωπίζονται ανάλογες καταστάσεις.

Ως εκ τούτου, εναπόκειται στην Επιτροπή, αναλόγως της σοβαρότητας της κατάστασης, να δρα κατά τρόπο ώστε να εφαρμόζονται τα απαραίτητα μέτρα για την παροχή συγκεκριμένης συνδρομής στα κράτη μέλη που πλήττονται ιδιαίτερα από τη διακοπή του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο. Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της αγοράς φυσικού αερίου, η πρόβλεψη ενός διπλού μηχανισμού παρέμβασης κρίνεται σκόπιμη.

Σε περίπτωση έκτακτης κατάστασης στον εφοδιασμό σε φυσικό αέριο, κυρίως σοβαρής διακοπής της παροχής φυσικού αερίου από τον έναν εκ των κύριων προμηθευτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή μπορεί να διατυπώσει συστάσεις προκειμένου να παροτρύνει τα κράτη μέλη να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την παροχή ειδικής βοήθειας στα κράτη μέλη που πλήττονται περισσότερο από τη διακοπή του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο.

Εάν τα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη είναι ανεπαρκή δεδομένων των εξελίξεων της αγοράς ή εάν οι οικονομικές συνέπειες της έκτακτης κατάστασης εφοδιασμού σε φυσικό αέριο καταστούν εξαιρετικά σοβαρές, η Επιτροπή μπορεί, με απόφασή της, να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα για την παροχή της απαραίτητης συνδρομής στα κράτη μέλη που πλήττονται ιδιαίτερα από τη διακοπή του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο.

Τα εν λόγω μέτρα, τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενο, αναλόγως των περιστάσεων, είτε μίας σύστασης είτε μίας απόφασης εκ μέρους της Επιτροπής, μπορούν να περιλαμβάνουν την αποδέσμευση αποθεμάτων φυσικού αερίου, τη διάθεση αγωγών με ικανότητα εκτροπής ποσοτήτων φυσικού αερίου στις πληγείσες περιοχές ή τη διακοπή της διακοπτόμενης ζήτησης, με σκοπό την ανακατανομή του φυσικού αερίου και την εξασφάλιση της ευελιξίας του δικτύου και των αγορών «spot».

Όπως συμβαίνει στην περίπτωση των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν για τα αποθέματα ασφαλείας σε σχέση με το πετρέλαιο, η Επιτροπή θα βοηθηθεί στο έργο της από μία επιτροπή που θα αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών.

Το νέο κοινοτικό πλαίσιο δεν προβλέπει στο παρόν στάδιο, όπως συμβαίνει με τα πετρελαϊκά αποθέματα, τον εναρμονισμένο προσδιορισμό ελάχιστων ποσοτήτων όσον αφορά τα αποθέματα φυσικού αερίου, τα οποία τα κράτη μέλη θα πρέπει να διατηρούν προκειμένου να διαφυλάσσεται η ασφάλεια του εφοδιασμού. Έτσι, εισάγει ποσοτικές απαιτήσεις όσον αφορά τους κανόνες ασφαλείας του εφοδιασμού. Το νέο κοινοτικό πλαίσιο λοιπόν απαιτεί κυρίως από τα κράτη μέλη να ορίσουν με ποιον τρόπο θα διασφαλίσουν ότι οι πελάτες που δεν έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν καύσιμα υποκατάστασης, θα εξακολουθήσουν να εφοδιάζονται για διάστημα 60 ημερών σε περίπτωση διακοπής του εφοδιασμού στην αγορά

στόχο εκ μέρους του πιο σημαντικού προμηθευτή. Για να ανταποκριθεί σε αυτή την υποχρέωση διασφάλισης του εφοδιασμού για διάστημα 60 ημερών, κάθε κράτος μέλος πρέπει να εφαρμόσει ένα συνδυασμό μέτρων, συνδυασμό που θα περιλαμβάνει την αποθήκευση αποθεμάτων φυσικού αερίου, αλλά και τη διακοπή της διακοπτόμενης ζήτησης με σκοπό την ανακατανομή του φυσικού αερίου και την εξασφάλιση της ευελιξίας του δικτύου, της ευελιξίας του εφοδιασμού, καθώς και των αγορών «spot».

Αυτός ο συνδυασμός διαφόρων μέτρων θα επιτρέψει σε κάθε κράτος μέλος να διασφαλίσει ασφάλεια εφοδιασμού σε φυσικό αέριο ισοδύναμη με την ασφάλεια εφοδιασμού σε πετρέλαιο στην οποία συμβάλλουν τα υποχρεωτικά μέτρα αποθήκευσης αποθεμάτων πετρελαίου, λαμβάνοντας κυρίως υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της αγοράς φυσικού αερίου. Πράγματι, δεν έχουν όλα τα κράτη μέλη τη δυνατότητα να δημιουργούν υπόγεια αποθέματα λόγω μη ευνοϊκών γεωλογικών συνθηκών. Ορισμένες χώρες μάλιστα δεν διαθέτουν τις κατάλληλες τοποθεσίες για την αποθήκευση αποθεμάτων φυσικού αερίου.

Ωστόσο, δεδομένης της σημασίας που έχει η αποθήκευση στα διάφορα μέτρα που μπορούν να εφαρμοστούν, προβλέπεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να προσδιορίζουν ενδεικτικούς εθνικούς στόχους για την ελάχιστη συμβολή των αποθεμάτων φυσικού αερίου στους κανόνες που σχετίζονται με την ασφάλεια του εφοδιασμού. Τα αποθέματα αυτά μπορούν να βρίσκονται εντός ή εκτός του εδάφους των κρατών μελών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι τα μέτρα που αφορούν την αποθήκευση του φυσικού αερίου, όπως εξάλλου και οι υποχρεώσεις που αφορούν την αποθήκευση πετρελαίου, ισχύουν με την επιφύλαξη μέτρων που μπορούν να ληφθούν και για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων αποθήκευσης.

4. Συμβάσεις εφοδιασμού

Οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις εφοδιασμού διαδραμάτισαν σημαντικότατο ρόλο στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής αγοράς φυσικού αερίου. Είναι απαραίτητες για τη δρομολόγηση επενδυτικών έργων μεγάλης κλίμακας για την αξιοποίηση κοιτασμάτων φυσικού αερίου και την ανάπτυξη έργων υποδομής για μεταφορές σε μεγάλες αποστάσεις. Για τις καταναλώτριες χώρες, οι εν λόγω συμβάσεις προσδίδουν σταθερότητα στις αγορές τους. Οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις διευκολύνουν, με τον τρόπο αυτό, τη μεσοπρόθεσμη διαφοροποίηση του εφοδιασμού της ΕΕ σε φυσικό αέριο, και συμβάλλουν στην είσοδο νέων πηγών φυσικού αερίου στην αγορά, ενισχύοντας τον ανταγωνισμό από την πλευρά της προσφοράς. Πρέπει λοιπόν τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι ένα ελάχιστο μέρος του εφοδιασμού τους με προέλευση κράτη που δεν είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται σε μακροπρόθεσμες συμβάσεις εισαγωγής. Η Επιτροπή θα επιβλέπει την εξέλιξη της διάρθρωσης του εφοδιασμού των κρατών μελών σε φυσικό αέριο, και θα είναι ενδεχομένως σε θέση να αποφασίσει μέτρα που θα αποδειχθούν απαραίτητα.

Παράλληλα με τις μακροπρόθεσμες συμβάσεις, τα κράτη μέλη θα λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση αυξημένης ρευστότητας στην αγορά φυσικού αερίου και της ανάπτυξης διαφανών τιμών προκειμένου να ενισχυθεί η ασφάλεια του εφοδιασμού, να διευκολυνθεί η πρόσβαση στο φυσικό αέριο και να παρασχεθούν δυνατότητες ρευστοποίησης στις επιχειρήσεις που δεσμεύονται με μακροπρόθεσμες συμβατικές υποχρεώσεις. Στο πλαίσιο αυτό, ένα ελάχιστο μέρος του νέου εφοδιασμού σε φυσικό αέριο θα πρέπει να βασίζεται σε βραχυπρόθεσμες συμβάσεις spot ή σε μακροπρόθεσμες συμβάσεις οι τιμές των οποίων παραπέμπουν σε αγορές spot φυσικού αερίου.

Δημιουργήθηκε παρεξήγηση, κατ' αρχάς στις σχέσεις με τη Ρωσία, όταν ορισμένες τρίτες χώρες φαίνεται ότι θεώρησαν πως η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν ευνοούσε πλέον τις μακροπρόθεσμες αυτές συμβάσεις εφοδιασμού. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ωστόσο, επιβεβαίωσε ότι οι εν λόγω συμβάσεις ήταν αναγκαίες ως παράγοντας σταθερότητας τόσο για τις χώρες παραγωγούς όσο και για τις καταναλωτριες χώρες. Εξάλλου, οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις αναγνωρίζονται ρητά στην κοινοτική νομοθεσία που αφορά τους κοινούς κανόνες της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου.

Η Επιτροπή θα διασφαλίζει ότι οι εν λόγω συμβάσεις δεν θα οδηγούν σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, με τη ρητή συμπερίληψη περιοριστικών όρων είτε με την ανάδειξη φορέων με δεσπόζουσα θέση στην αγορά που θα μπορούσαν να προκαλέσουν στεγανοποίηση της αγοράς. Είναι επομένως σημαντικό οι εν λόγω συμβάσεις να εξελιχθούν σε νέες συνιστώσες της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου.

Οργάνωση ενεργειακού διαλόγου μεταξύ παραγωγών και καταναλωτριών χωρών

Όλα αυτά τα μέτρα συντονισμού των μέσων δράσης που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο, μπορούν να εφαρμοστούν σε συνεργασία με τις χώρες παραγωγούς και όχι σε αντιπαράθεση με αυτές. Η διευρυσμένη Ευρωπαϊκή Ένωση συνορεύει με τις κύριες ζώνες παραγωγής υδρογονανθράκων (Ρωσία, Κασπία Θάλασσα, Βόρεια Αφρική). Το -από γεωγραφικής απόψεως- πλεονέκτημα της διεύρυνσης, πρέπει να ληφθεί υπόψη όταν τεθεί ζήτημα σχετικά με τον τόπο διατήρησης των αποθεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου. Τα αποθέματα θα μπορούσαν για παράδειγμα να διατηρούνται στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στις υποψήφιες προς ένταξη χώρες ή, ομοίως, να βρίσκονται στις χώρες παραγωγούς αλλά και στις χώρες διαμετακόμισης.

Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να αναπτύξει, να θεσμοθετήσει και να προσδώσει συγκεκριμένο περιεχόμενο στον ενεργειακό διάλογο μεταξύ παραγωγών και καταναλωτριών χωρών. Στο πλαίσιο αυτό, θα ενεργήσει σε συντονισμό με το Διεθνές φόρουμ ενέργειας (IEF, Ριάντ).

Ο ενεργειακός διάλογος μεταξύ παραγωγών και καταναλωτριών χωρών θα συμβάλει στην εξασφάλιση μεγαλύτερης σταθερότητας του εφοδιασμού. Θα επιτρέψει, εξάλλου, την εφαρμογή στον εφοδιασμό από το εξωτερικό των κανόνων ασφαλείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως σε ό,τι αφορά τη δημιουργία και λειτουργία υποδομών πετρελαίου και φυσικού αερίου ή τη θαλάσσια μεταφορά υδρογονανθράκων και προϊόντων που προέρχονται από επικίνδυνους υδρογονάνθρακες.

Επιπλέον ο ενισχυμένος διάλογος μεταξύ των παραγωγών και των καταναλωτριών χωρών αποτελεί μία από τις πλέον απαραίτητες προϋποθέσεις για τη βελτίωση του μηχανισμού των τιμών και τη σύναψη ικανοποιητικών συμφωνιών εφοδιασμού. Όπως επισημαίνεται στην Πράσινη Βίβλο για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, ο διάλογος πρέπει να επιδιώκεται όποιες και αν είναι οι διεθνείς συγκυρίες, είτε σημειώνεται αύξηση είτε μείωση των τιμών, και πρέπει να πραγματεύεται εξίσου θέματα που άπτονται των συνθηκών δημιουργία και χρησιμοποίησης των αποθεμάτων. Δεδομένου ότι, πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για το φυσικό αέριο, το εν λόγω πλαίσιο διαβουλεύσεων θα μπορούσε να μετατραπεί σε πλαίσιο διαπραγματεύσεων προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη σύναψης μακροπρόθεσμων συμβάσεων εφοδιασμού.

Από την άποψη αυτή, ο διάλογος που πραγματοποιήθηκε μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ρωσίας μπορεί να αποτελέσει ένα πρώτο πρότυπο. Στοχεύει, όπως προέκυψε ιδίως από τις Συνόδους Κορυφής που έλαβαν χώρα στο Παρίσι και τις Βρυξέλλες, στην ανάπτυξη

αλληλεγγύης σε ενεργειακά θέματα. Με τον τρόπο αυτό, κατέστη δυνατή η δρομολόγηση δραστηριοτήτων σε ό,τι αφορά την ασφάλεια των δικτύων, την προστασία των επενδύσεων ή τον προσδιορισμό μεγάλης κλίμακας έργων κοινού ενδιαφέροντος. Υπάρχει ελπίδα ο διάλογος αυτός να προσδιορίσει με ακρίβεια τη βέλτιστη αξιοποίηση στο μέλλον των μακροπρόθεσμων διακυβερνητικών συμβάσεων καθώς και των συμβάσεων κατανομής της παραγωγής.

Εξάλλου, ο διάλογος με τη Ρωσία δεν θα αποτελέσει εμπόδιο στο διάλογο με άλλες χώρες εταίρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως με τη Νορβηγία, τις χώρες της Κασπίας Θάλασσας, τις ευρωπαϊκές μεσογειακές χώρες και τις χώρες της Μέσης Ανατολής. Επιπλέον, πρέπει να εξεταστεί το θέμα των σχέσεων με τον ΟΠΕΚ, οργανισμός με τον οποίο θα έπρεπε να υπάρχουν σταθερές σχέσεις και επαφές, ακόμα και σε περίπτωση που οι τιμές του πετρελαίου αυξάνονται φυσιολογικά.

Τεχνική εμπειρογνωμοσύνη για την υποστήριξη της εφαρμογής των μέτρων

Η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας γίνεται βαθμιαία και είναι εξαιρετικά πολύπλοκη, κυρίως όσον αφορά την εφαρμογή ιδιαίτερα τεχνικών κανόνων. Συνεπώς είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι το νέο νομοθετικό πλαίσιο εφαρμόζεται με αποτελεσματικό, αποδοτικό και ομοιόμορφο τρόπο από όλους τους παράγοντες της αγοράς υπό συνθήκες που εγγυώνται την ανταγωνιστικότητα των εταιρειών.

Για το λόγο αυτό, οι διάφορες φάσεις ανάπτυξης της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας συνοδεύονται από μέτρα, τα οποία θα επιτρέπουν κυρίως τις συναντήσεις μεταξύ των εθνικών ρυθμιστικών φορέων, των κρατών μελών, των οικονομικών φορέων και της Επιτροπής στο πλαίσιο συσκέψεων εργασίας για τεχνικά θέματα. Σε αυτές τις συσκέψεις εργασίας εξετάζονται τα πλέον κατάλληλα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν, προκειμένου να υλοποιηθεί το άνοιγμα των αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, και υποβάλλονται τακτικά τεχνικές συστάσεις στην Επιτροπή.

Ομοίως, το νέο κοινοτικό πλαίσιο, το οποίο θα δημιουργηθεί για το συντονισμό των μέτρων ασφαλείας του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, στο πλαίσιο του στόχου υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, θα επιβάλλει την ανάληψη και την εκτέλεση πολύπλοκων και τεχνικών καθηκόντων. Τα καθήκοντα αυτά θα έχουν κυρίως σχέση με την παρακολούθηση της εξέλιξης των διεθνών αγορών πετρελαίου και φυσικού αερίου και την αξιολόγηση του αντικτύπου τους στην ασφάλεια και την προστασία του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες. Η αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων μέτρων πρέπει να τελεί υπό συνεχή αξιολόγηση. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εποπτεύεται το επίπεδο των αποθεμάτων σε υδρογονάνθρακες που διατηρούν τα κράτη μέλη. Για την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων, απαιτούνται αντικειμενικά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα.

Σε περίπτωση ενεργειακής κρίσης, εφόσον η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφασίσει ή συστήσει την εφαρμογή μέτρων αποδέσμευσης αποθεμάτων πετρελαίου ή φυσικού αερίου, οφείλει να εκτιμήσει τις επιπτώσεις της αποδέσμευσης αυτής στην αγορά ενέργειας και στην οικονομία στο σύνολό της.

Πρέπει, επίσης, να αναφερθεί ότι αποδεικνύεται όλο και πιο απαραίτητη η ανάπτυξη δεικτών των τιμών που να είναι περισσότερο αξιόπιστοι και να αντικατοπτρίζουν καλύτερα τις πραγματικές συνθήκες της αγοράς από τους ήδη υπάρχοντες. Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της της 4ης Οκτωβρίου 2000 σχετικά με τον πετρελαϊκό εφοδιασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επεσήμανε ήδη ότι θα ήταν σκόπιμο να παροτρυνθούν οι χώρες παραγωγής, όπως και οι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στην αγορά και στη βιομηχανία, να βελτιώσουν τους

δείκτες διαμόρφωσης των τιμών, που συγκεκριμένα πρέπει να στρέφονται γύρω από έναν γενικό δείκτη ο οποίος θα αντικατοπτρίζει το σύνολο της αγοράς.

Επομένως, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί, ακόμη και εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής, ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, το οποίο θα διαθέτει την απαραίτητη εμπειρογνομosύνη για να ανταποκριθεί στις εξαιρετικά τεχνικές πτυχές αυτών των καθηκόντων. Θα παρέχει, υπό την αιγίδα της Επιτροπής, τεχνική και επιστημονική βοήθεια και ένα υψηλό επίπεδο εμπειρογνομosύνης και θα συμβάλλει στην ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες.

Η διαχείριση του ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης θα ανατεθεί στην Επιτροπή, η οποία θα καλεί σε συναντήσεις εκπροσώπους των κρατών μελών καθώς και εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων τομέων.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θέτει σταδιακά σε εφαρμογή τα απαραίτητα μέτρα για τη θέσπιση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Η υλοποίηση του στόχου αυτού πρέπει να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να εκφράζεται με αισθητή μείωση των τιμών για τους καταναλωτές. Επιπλέον, ο εν λόγω στόχος συμβάλλει στην ενίσχυση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού.

Η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας πρέπει να συνοδεύεται από τον απαραίτητο συντονισμό των μέτρων ώστε να καθίσταται δυνατή η διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού από το εξωτερικό, τόσο σε πετρέλαιο όσο και σε φυσικό αέριο. Πράγματι, η δημιουργία και η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς ενέργειας καθιστά τα κράτη μέλη όλο και περισσότερο ανεξάρτητα όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού τους. Η έλλειψη ελάχιστων κοινών σε όλα τα κράτη μέλη κανόνων όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού μπορεί, συνεπώς, να διακυβεύσει την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς του πετρελαίου και του φυσικού αερίου.

Το μόνο μέσο διασφάλισης κατάλληλου επιπέδου ασφάλειας και προστασίας του ενεργειακού εφοδιασμού, το οποίο θα συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, είναι η ανάληψη δράσης σε κοινοτικό και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η συντονισμένη και αλληλέγγυα δράση των κρατών μελών που συμμετέχουν στην ίδια εσωτερική αγορά αποτελεί, πράγματι, τη μόνη εύλογη απάντηση σε μία ενεργειακή κρίση.

Πρέπει να ευνοείται ο συντονισμός της δράσης της Κοινότητας με τη δράση άλλων καταναλωτριών χωρών, και στο πλαίσιο του ΔΟΕ. Σε περίπτωση κρίσης ή απειλής κρίσης, απαιτείται ανάληψη δράσης σε παγκόσμια κλίμακα με τη συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων κρατών.

Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητη η απόκτηση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνεργασία με το Διεθνές φόρουμ ενέργειας (Ριάντ) και τις χώρες παραγωγούς, των δικών της μέσων αντίδρασης και παρέμβασης σε περίπτωση ενεργειακής κρίσης. Πρόκειται, πρωτίστως, για την πρόβλεψη μηχανισμών που θα επιτρέψουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση να συντονίσει καλύτερα τα μέτρα που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού. Οι εν λόγω μηχανισμοί θα συμβάλλουν στη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.

Η πρωτοβουλία αυτή, η οποία επηρεάζει μια σημαντική βάση της λειτουργίας των οικονομιών μας, έχει ακόμη μεγαλύτερη προτεραιότητα καθώς θα ενσωματωθεί στη διαδικασία προσχώρησης νέων κρατών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι χώρες αυτές θα εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από ορυκτά καύσιμα. Η Κοινότητα θα λάβει υπόψη την

κατάσταση καθενός από τα υποψήφια κράτη προκειμένου να προβλέψει, εάν κριθεί απαραίτητο, μεταβατικές περιόδους για ορισμένες υποχρεώσεις.

Τα κατάλληλα μέτρα σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο θα σημάνουν μείωση των μόνιμων ή περιστασιακών κινδύνων φυσικής διακοπής του εφοδιασμού, καθώς και των οικονομικών κινδύνων που συνδέονται με αυτόν. Τα εν λόγω μέσα για την ανάληψη δράσης θα τεθούν σε εφαρμογή σε συνεργασία με τις εταίρους χώρες παραγωγής, στο πλαίσιο ενός ενεργειακού διαλόγου που θα διεξαχθεί όχι μόνο με τις χώρες του ΟΠΕΚ αλλά και με τον προνομιούχο εταίρο, τη Ρωσία.

Βάσει των προαναφερθέντων, η Επιτροπή προτείνει, σύμφωνα με το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚ, δύο νομοθετικές δράσεις, ήτοι:

- (1) Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των μέτρων που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού με προϊόντα πετρελαίου·
- (2) Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη λήψη μέτρων για τη διαφύλαξη της απαραίτητης ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με την προσέγγιση των μέτρων στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού με
προϊόντα πετρελαίου**

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. Η ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

1.1. Ο στόχος : Εσωτερική αγορά προϊόντων πετρελαίου

Η αγορά των προϊόντων πετρελαίου είναι πιο ανταγωνιστική στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης από αυτή άλλων ενεργειακών προϊόντων. Συνεπώς, πρέπει ακόμη να καταβληθούν σημαντικές προσπάθειες για την επίτευξη μίας αγοράς προϊόντων πετρελαίου η οποία να είναι πραγματικά ανοικτή και ολοκληρωμένη σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για το λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει να λάβει τα απαραίτητα μέτρα ώστε ο τομέας αυτός να συμμετάσχει αποτελεσματικά, με τις άλλες πηγές ενέργειας και πιο συγκεκριμένα με το φυσικό αέριο, σε μία γνήσια εσωτερική αγορά ενέργειας.

Πράγματι, στην ανακοίνωσή της της 4ης Οκτωβρίου 2000 σχετικά με τον εφοδιασμό σε πετρέλαιο και στην Πράσινη Βίβλο «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού», η οποία υιοθετήθηκε το Νοέμβριο του 2000¹, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι τιμές στην κατανάλωση προϊόντων πετρελαίου άνευ δασμών και φόρων διέφεραν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Προέβαλε την έλλειψη ανταγωνισμού και ανοίγματος στον τομέα που αφορά τα στάδια που είναι μεταγενέστερα της παραγωγής του πετρελαίου² σε ορισμένα κράτη μέλη ως έναν από τους κύριους παράγοντες που μπορούν να εξηγήσουν αυτές τις διαφορές στις τιμές. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή επεσήμανε ότι ήταν απαραίτητη η στήριξη μίας πιο ανοικτής και ανταγωνιστικής δομής που αφορά τα στάδια που είναι μεταγενέστερα της παραγωγής του πετρελαίου. Τόνισε ότι για το σκοπό αυτό ήταν απαραίτητο να διασφαλιστεί η ανάπτυξη μίας γνήσιας εσωτερικής αγοράς διυλισθέντων προϊόντων (σε επίπεδο αγοράς χονδρικής πώλησης) που θα παρέχει τη δυνατότητα σε κάθε διανομέα να εφοδιάζεται εύκολα και κατά τρόπο ανταγωνιστικό, ακόμη και από μη εγχώρια διυλιστήρια.

Ένα μεγαλύτερο άνοιγμα του τομέα διανομής προϊόντων πετρελαίου, ιδίως σε νέους φορείς, και η ύπαρξη μίας γνήσιας εσωτερικής αγοράς διυλισθέντων προϊόντων θα πρέπει όντως να συμβάλουν στη διασφάλιση των συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού. Το γεγονός αυτό θα επιτρέψει τη διασφάλιση του εφοδιασμού των διαφόρων καταναλωτών με τους πιο οικονομικούς όρους, ακόμη και αν η εν λόγω αγορά παραμείνει εξαρτημένη από τη ρευστότητα που συνδέεται με τη σημαντική εξωτερική εξάρτηση της ΕΕ.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να σημειώνει πρόοδο προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Επί του παρόντος δημιουργεί τη μεγαλύτερη περιφερειακή ολοκληρωμένη και ανοικτή αγορά στον κόσμο. Ωστόσο, δεν νοείται δημιουργία εσωτερικής αγοράς ενέργειας χωρίς να περιλαμβάνεται το σύνολο των πηγών ενέργειας. Ειδικότερα, το πετρέλαιο και το αέριο είναι δύο προϊόντα τα οποία αποτελούν τμήμα της ίδιας αγοράς: είναι προϊόντα που υποκαθιστούν το ένα το άλλο και είναι ανταγωνιστικά σε πολλές χρήσεις. Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι οι τιμές του αερίου καθορίζονται με βάση τις τιμές του πετρελαίου. Αυτές οι δύο πηγές ενέργειας συνδέονται στενά, κυρίως μέσω διακοπτόμενων συμβάσεων για τον εφοδιασμό σε αέριο.

1.2 Το πλαίσιο: η ενεργειακή εξάρτηση της ΕΕ και οι συνέπειές της

¹ COM (2000)769

² Δηλαδή η διύλιση και η διανομή προϊόντων πετρελαίου.

Όπως αναφέρεται στην Πράσινη Βίβλο για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού, η εξάρτηση της ΕΕ από εισαγωγές πετρελαίου, η οποία ανέρχεται σήμερα σε 75 %, εκτιμάται ότι θα υπερβεί το 85 % το 2020. Η γεωγραφική συγκέντρωση της παραγωγής πετρελαίου στην περιοχή του Περσικού Κόλπου, συγκέντρωση που επίσης πρόκειται να αυξηθεί σημαντικά τις επόμενες δεκαετίες³, εντείνει την αβεβαιότητα που υπάρχει ως προς τον ενεργειακό εφοδιασμό της Ένωσης.

Η αγορά πετρελαίου χαρακτηρίζεται από πολύ μικρή ευελιξία βραχυπρόθεσμα, τόσο ως προς την προσφορά⁴ όσο και ως προς τη ζήτηση⁵. Αυτός ο διαρθρωτικός χαρακτήρας της αγοράς πετρελαίου εξηγεί τη μεγάλη μεταβλητότητα των τιμών του πετρελαίου. Ακόμη και η μικρότερη ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, ή η πρόβλεψη μιας τέτοιας ανισορροπίας, θα έχει πολύ μεγάλες επιπτώσεις στις τιμές. Απόδειξη αποτελεί η τελευταία πετρελαϊκή κρίση της περιόδου 1999-2000, κατά την οποία οριακοί περιορισμοί της προσφοράς προκάλεσαν ακόμη και τον τριπλασιασμό των τιμών του αργού πετρελαίου.

Κάθε γεγονός που συνεπάγεται ουσιαστικά διακοπή του εφοδιασμού ή που απλώς προειδοποιεί για την ύπαρξη κινδύνου διακοπής, μπορεί να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στη λειτουργία της οικονομίας και της κοινωνίας της Ευρώπης. Παρότι η σημασία του πετρελαίου για την οικονομία μειώθηκε σε σχέση με τη δεκαετία του 1970⁶, η άνοδος της τιμής του πετρελαίου εξακολουθεί να αποτελεί πλήγμα για την ευρωπαϊκή οικονομία. Μια άνοδος της τιμής του βαρελιού κατά 10 δολάρια ΗΠΑ επιφέρει αύξηση των δαπανών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εισαγωγές πετρελαίου από το εξωτερικό κατά 40 δισεκατομμύρια ευρώ περίπου ετησίως. Η άνοδος των τιμών του πετρελαίου επηρεάζει την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και συνεπάγεται αύξηση του κόστους για τις επιχειρήσεις.

Εκτιμάται ότι αύξηση της τιμής του βαρελιού κατά 10 δολάρια ΗΠΑ οδηγεί σε μείωση κατά 0,5 % της οικονομικής ανάπτυξης. Η επίπτωση αυτή δεν μπορεί ωστόσο να θεωρηθεί γραμμική: οι απότομες, απρόσμενες και ευρύτατες αλλαγές στις τιμές ενδέχεται να προξενήσουν στην οικονομία ζημιές πολύ πιο σημαντικές από ό,τι μπορεί να αφήνει να εννοηθεί η προαναφερθείσα εκτίμηση. Η επίπτωση αυτή μπορεί επίσης να εξαρτάται από τη σημασία του πετρελαίου στην οικονομία, η οποία είναι δυνατόν να διαφέρει από ένα κράτος μέλος σε ένα άλλο.

Γενικότερα, παρατηρείται ότι η εξέχουσα θέση που έχουν αποκτήσει τα ενεργειακά προϊόντα στην κοινωνία μας, και ιδιαίτερα το πετρέλαιο, καθιστά το ζήτημα της ενεργειακής εξάρτησης ζήτημα κοινωνικής ισορροπίας. Πρέπει κυρίως να υπενθυμιστεί ότι οι δύο πρώτες πετρελαϊκές κρίσεις συνέβαλαν σε μεγάλη αύξηση της ανεργίας. Επομένως, η διατάραξη της

³ Από 30 % σήμερα, το ποσοστό της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου που προέρχεται από τις χώρες του Περσικού Κόλπου θα μπορούσε να φτάσει το 40 % το 2020. Ένα ποσοστό 65 % των παγκόσμιων αποθεμάτων βρίσκονται στην περιοχή αυτή και 30 % της ποσότητας του πετρελαίου που καταναλώνεται σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση προέρχεται από αυτή την περιοχή (ενώ η εξάρτηση των Ηνωμένων Πολιτειών από τις χώρες του Περσικού Κόλπου δεν υπερβαίνει το 14 %).

⁴ Η μόνη ευελιξία ενδεικτική της προσφοράς προέρχεται από τις ικανότητες παραγωγής που δεν χρησιμοποιούνται και που εντοπίζονται κατά κύριο λόγο στην περιοχή του Περσικού Κόλπου.

⁵ Η εξέλιξη της δομής της ζήτησης (συνεχής αύξηση της κατανάλωσης πετρελαίου στον τομέα των μεταφορών, μείωση της κατανάλωσης από τη βιομηχανία, η εξαφάνιση σχεδόν του πετρελαίου στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας) και οι ταυτόχρονοι περιορισμοί των δυνατοτήτων αντικατάστασης βραχυπρόθεσμα του πετρελαίου από άλλο καύσιμο, επιτείνουν ακόμη περισσότερο τον εξαιρετικά ανελαστικό χαρακτήρα της ζήτησης σε πετρέλαιο.

⁶ Ο βαθμός εξάρτησης της ευρωπαϊκής οικονομίας από το πετρέλαιο, δηλαδή η σχέση μεταξύ του όγκου της κατανάλωσης πετρελαίου και του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, έχει μειωθεί στο μισό από το 1973.

ισορροπίας αυτής ενδέχεται να δημιουργήσει κοινωνική αναταραχή και να οδηγήσει σε συντεχνιακές αντιδράσεις.

1.3. Η διαπίστωση: Ανεπαρκής εναρμόνιση των μηχανισμών στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού

Οι ισχύουσες εθνικές νομοθεσίες που σχετίζονται με την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο, ανεπαρκώς εναρμονισμένες και συντονισμένες σε κοινοτικό επίπεδο, είναι δυνατόν να οδηγήσουν – και έχουν όντως οδηγήσει – σε στρεβλώσεις στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου.

Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν εδώ και καιρό μέτρα που έχουν στόχο να περιορίσουν τις συνέπειες ενδεχόμενων δυσκολιών που συνδέονται με τον εφοδιασμό σε πετρέλαιο. Τα μέτρα αυτά εντάσσονται ως ένα βαθμό στο πλαίσιο της κοινοτικής νομοθεσίας. Στο πλαίσιο αυτής εντάσσεται όντως η σύσταση από τα κράτη μέλη «αποθεμάτων ασφαλείας», τα οποία μπορούν να διατεθούν στην αγορά σε περίπτωση κρίσης του εφοδιασμού. Η οδηγία 68/414/ΕΟΚ⁷, η οποία τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/93/ΕΚ⁸, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διατηρούν αποθέματα που να αντιστοιχούν τουλάχιστον σε 90 ημέρες μέσης ημερήσιας εσωτερικής κατανάλωσης για 3 κατηγορίες προϊόντων πετρελαίου⁹. Η οδηγία 73/238/ΕΟΚ¹⁰ επιβάλλει στα κράτη μέλη να μεριμνήσουν ώστε να αποκτήσουν οι αρμόδιες αρχές την εξουσία, σε περίπτωση δυσκολιών στον εφοδιασμό, να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση κρίσεων, δηλαδή αφενός να αντλούν πετρέλαιο από τα αποθέματα ασφαλείας, και αφετέρου να περιορίζουν την κατανάλωση.

Πρέπει ωστόσο να αναγνωριστεί ότι αυτές οι οδηγίες δεν είναι πλέον προσαρμοσμένες στα σημερινά δεδομένα της εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Είχαν τεθεί σε εφαρμογή σε μία εποχή κατά την οποία η εσωτερική αγορά ενέργειας ήταν στο ξεκίνημά της. Οι ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις δεν εγγυώνται επαρκή εναρμόνιση και συντονισμό των εθνικών μέτρων τα οποία εντάσσονται στο πλαίσιο τους. Ωστόσο, η εναρμόνιση και ο συντονισμός αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς: **είναι πράγματι απαραίτητο η εσωτερική αγορά να βασίζεται σε επαρκώς εναρμονισμένους και συντονισμένους κανόνες για την ασφάλεια του εφοδιασμού.**

Συγκεκριμένα εμφανίζονται δύο τύποι προβλημάτων:

- αυτά που οφείλονται στην έλλειψη εναρμόνισης στην οργάνωση των αποθεμάτων ασφαλείας (βλέπε τμήμα 2),
- αυτά που οφείλονται στην έλλειψη εναρμόνισης των εθνικών νομοθεσιών που σχετίζονται με τα μέτρα για την αντιμετώπιση κρίσεων και στην έλλειψη συντονισμού της δράσης των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης (βλέπε τμήμα 3).

2. ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ

2.1. Ο κατακερματισμός του ευρωπαϊκού συστήματος αποθεμάτων ασφαλείας

⁷ ΕΕ L 308, 23.12.1968, σ. 14

⁸ ΕΕ L 358, 31.12.1998, σ. 100

⁹ Παρόμοια υποχρέωση, υπολογισμένη, όμως, συναρτήσει των εισαγωγών των κρατών, υπάρχει και στο πλαίσιο της συνθήκης ίδρυσης του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (ελάχιστα αποθέματα που να αντιστοιχούν σε 90 ημέρες εισαγωγών).

¹⁰ ΕΕ L 228, 16.8.1973, σ. 1

Τα κράτη μέλη διαθέτουν σήμερα τη μεγαλύτερη ελευθερία όσον αφορά την οργάνωση του δικού τους συστήματος αποθεμάτων ασφαλείας. Το γεγονός αυτό οδηγεί στον κατακερματισμό του ευρωπαϊκού συστήματος αποθεμάτων ασφαλείας σε δεκαπέντε διαφορετικά εθνικά συστήματα. Τα συστήματα που εφαρμόζονται είναι πράγματι πολύ διαφορετικά μεταξύ τους:

- Ορισμένα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει οργανισμούς ad hoc οι οποίοι αναλαμβάνουν τη διατήρηση του συνόλου ή μέρους των αποθεμάτων ασφαλείας, γεγονός που δεν συμβαίνει σε άλλα κράτη. Στην περίπτωση των κρατών μελών που δεν διαθέτουν ανάλογο οργανισμό, το σύστημα διατήρησης αποθεμάτων βασίζεται εξ ολοκλήρου στη βιομηχανία, στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που τους επιβάλλονται από το κράτος: οι φορείς της βιομηχανίας διατηρούν στην περίπτωση αυτή τα αποθέματα ασφαλείας, με τον ίδιο τρόπο που διατηρούν τα δικά τους λειτουργικά αποθέματα¹¹.
- Οι κανόνες που σχετίζονται με τη δυνατότητα των φορέων να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους για διατήρηση αποθεμάτων μέσω της διατήρησης αποθεμάτων σε άλλο κράτος μέλος διαφέρουν, σε ορισμένα μάλιστα κράτη μέλη η διαδικασία αυτή απαγορεύεται παντελώς.

Σε αυτές τις συνθήκες, οι εθνικές διατάξεις που οργανώνουν τα αποθέματα ασφαλείας είναι δυνατόν σε ορισμένες περιπτώσεις να έχουν ως συνέπεια να απομονωθούν σε εθνικό επίπεδο οι αγορές διυλισθέντων προϊόντων και να περιέλθουν σε δυσχερή θέση οι φορείς πλην εγχώριων διυλιστηρίων¹². Πράγματι, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι ανεξάρτητοι διανομείς ή οι εισαγωγείς διυλισθέντων προϊόντων χρειάζονται μόνο περιορισμένα λειτουργικά αποθέματα, ενώ οι εταιρίες διύλισης διαθέτουν οπωσδήποτε σημαντικά αποθέματα για τη λειτουργία τους, ακόμη και χωρίς να υπάρχει υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων για λόγους ασφαλείας.

Το γεγονός ότι οι εθνικές διατάξεις που οργανώνουν τα αποθέματα ασφαλείας είναι δυνατόν σε ορισμένες περιπτώσεις να έχουν ως συνέπεια να στεγανοποιηθούν σε εθνικό επίπεδο οι αγορές διυλισθέντων προϊόντων αποδείχθηκε με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου της 25ης Οκτωβρίου του 2001 (υπόθεση C-398/98), η οποία είχε καταδικάσει το ελληνικό σύστημα αποθεμάτων ασφαλείας. Σύμφωνα με το Δικαστήριο, ο τρόπος με τον οποίο είχαν οργανωθεί οι υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων στην Ελλάδα περιόριζε τις δυνατότητες εφοδιασμού των ελληνικών εταιριών διανομής προϊόντων πετρελαίου από τα διυλιστήρια που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος, γεγονός που θεωρήθηκε από το Δικαστήριο ότι αντίκειται στην αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.

Η παρούσα πρόταση οδηγίας δεν στοχεύει στην απόλυτη εξομοίωση της οργάνωσης των συστημάτων που αφορούν τα αποθέματα ασφαλείας. Στοχεύει κυρίως στην προσέγγιση αυτών με τον καθορισμό ορισμένων ελάχιστων απαιτήσεων : πρόκειται για απαιτήσεις που πρέπει απαραίτητως να τηρούνται, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους ανοίγματος του τομέα της διανομής προϊόντων πετρελαίου και δημιουργίας μίας γνήσιας εσωτερικής αγοράς προϊόντων πετρελαίου.

¹¹ Σε ένα σύστημα το οποίο βασίζεται εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε αποθέματα τα οποία διατηρούνται από τη βιομηχανία, υπάρχει αναπόφευκτη σύγκυση μεταξύ λειτουργικών αποθεμάτων και αποθεμάτων ασφαλείας: είναι αδύνατον να καθοριστεί το επίπεδο των αποθεμάτων που θα διατηρούσε ένας συγκεκριμένος φορέας όταν δεν υπάρχει υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων.

¹² Με τον όρο «εγχώρια διυλιστήρια» εννοούμε τους φορείς που διαθέτουν διυλιστήριο στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Για το σκοπό αυτό, η πρόταση οδηγίας περιλαμβάνει δύο μεταρρυθμίσεις:

- υποχρέωση των κρατών μελών να ιδρύσουν εθνικό οργανισμό διατήρησης αποθεμάτων,
- μεταρρύθμιση των διατάξεων που σχετίζονται με τη διατήρηση αποθεμάτων ασφαλείας σε άλλο κράτος μέλος.

2.2. Η δημιουργία εθνικού οργανισμού διατήρησης αποθεμάτων από όλα τα κράτη μέλη

Για τους φορείς πλην διυλιστηρίων, η υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων αποτελεί σημαντικότατο περιορισμό και ενδεχομένως εμπόδιο εισόδου τους στην αγορά. Σε πολλές περιπτώσεις, η μόνη οικονομική λύση που διαθέτουν είναι να συνεργαστούν με τα εγχώρια διυλιστήρια μέσω του συστήματος των «διαθέσιμων» αποθεμάτων (σύστημα με το οποίο τα διυλιστήρια αναλαμβάνουν τις υποχρεώσεις διατήρησης αποθεμάτων άλλων φορέων). Συνεπώς, η δημιουργία κεντρικού οργανισμού με σκοπό τη στρατηγική διατήρηση αποθεμάτων, ο οποίος συνδέεται με το δικαίωμα των φορέων πλην διυλιστηρίων να εκπληρώνουν την υποχρέωση τους για διατήρηση αποθεμάτων μέσω αυτού του οργανισμού έναντι δίκαιης αμοιβής, θα αποτελέσει ένα μέσο που θα επιτρέψει τη βελτίωση της ανταγωνιστικής λειτουργίας των αγορών διυλισθέντων προϊόντων, καθιστώντας τους φορείς πλην διυλιστηρίων λιγότερο εξαρτημένους από διακανονισμούς με τα εγχώρια διυλιστήρια.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί η έλλειψη διαφάνειας που χαρακτηρίζει τα αποθέματα ασφαλείας, η οποία είναι ιδιαίτερα έντονη σε σχέση με τα Στρατηγικά αποθέματα πετρελαίου των Ηνωμένων Πολιτειών¹³. Μπορεί μάλιστα να ισχυριστεί κανείς ότι τα ευρωπαϊκά αποθέματα ασφαλείας χαρακτηρίζονται από έλλειψη αξιοπιστίας, στο βαθμό που τα αποθέματα που διατηρούνται επιπλέον των λειτουργικών αποθεμάτων, με συγκεκριμένο σκοπό την ασφάλεια του εφοδιασμού, είναι πολύ δύσκολο να προσδιοριστούν και κατά συνέπεια δεν μπορούν να υπολογιστούν. Επιπλέον, σε ορισμένα κράτη μέλη, η παρουσία σημαντικών δραστηριοτήτων της βιομηχανίας πετρελαίου με σκοπό την κάλυψη μίας μη-εγχώριας ζήτησης μπορεί να προκαλέσει την ύπαρξη ιδιαίτερα αυξημένων λειτουργικών αποθεμάτων σε σχέση με την εσωτερική κατανάλωση. Στο πλαίσιο αυτό, η εμβέλεια της υποχρέωσης διατήρησης όγκου πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου που αντιστοιχούν σε 90 ημέρες κατανάλωσης δεν μπορεί να οριστεί με ακρίβεια.

Κατά συνέπεια, η πρόταση οδηγίας προβλέπει ότι, σε όλα τα κράτη μέλη, ο οργανισμός ad hoc διατήρησης αποθεμάτων θα αναλαμβάνει να καλύπτει τουλάχιστον ένα τρίτο της υποχρέωσης διατήρησης αποθεμάτων. Οι οργανισμοί αυτοί θα πρέπει να είναι οι ίδιοι κάτοχοι των εν λόγω αποθεμάτων και να μην χρησιμοποιούν συστήματα που θα τους επέτρεπαν να καταφεύγουν σε λειτουργικά αποθέματα της βιομηχανίας. Με τον τρόπο αυτό,

¹³ Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν επιβάλλουν καμία υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων στη βιομηχανία τους. Έχουν δημιουργήσει, ξεχωριστά από τα αποθέματα της βιομηχανίας, τα «Στρατηγικά αποθέματα πετρελαίου» (SPR), τα οποία αποτελούνται σήμερα από 545 εκατομμύρια συσκευασμένα βαρέλια που φυλάσσονται σε υπόγειες κοιλότητες (θόλους άλατος), η πώληση των οποίων αποφασίζεται από τον αμερικανό Πρόεδρο. Ο όγκος των αμερικανικών αποθεμάτων που διατηρείται από τα SPR θα φτάσει τα 700 εκατομμύρια βαρέλια μέχρι το 2004. Όταν θα επιτευχθεί το επίπεδο αυτό, ο συνολικός όγκος των αμερικανικών αποθεμάτων (SPR και αποθέματα της βιομηχανίας) θα αντιστοιχεί σε περίπου 150 ημέρες εισαγωγής, εκ των οποίων οι 64 θα εξασφαλίζονται από τα SPR. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση το επίπεδο των αποθεμάτων που θα αντιστοιχεί στην υποχρέωση διατήρησης αποθεμάτων 120 ημερών κατανάλωσης για τα τρία προϊόντα που καλύπτονται από την οδηγία θα αναλογεί σε περίπου 105 ημέρες συνολικών εισαγωγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

δεν θα υπάρχει καμία αμφιβολία για την αποτελεσματική διάθεσή τους και θα απολαύουν άριστης αξιοπιστίας και διαφάνειας.

2.3. Η διατήρηση αποθεμάτων σε άλλο κράτος μέλος

Η ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία αναγνωρίζει το δικαίωμα των κρατών μελών να εμποδίζουν τη διατήρηση αποθεμάτων ασφαλείας σε άλλα κράτη μέλη. Επιπλέον, σύμφωνα με τη σημερινή κοινοτική νομοθεσία, είναι απαραίτητο να θεσπιστούν διακυβερνητικές συμφωνίες ώστε να είναι δυνατή η δημιουργία αποθεμάτων σε ένα κράτος μέλος για λογαριασμό επιχειρήσεων, οργανισμών ή φορέων που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος. Σε αυτό το πλαίσιο, η απουσία διακυβερνητικής συμφωνίας μπορεί να αποτελέσει για ένα φορέα εκ των πραγμάτων απαγόρευση διατήρησης αποθεμάτων εκτός εθνικής επικράτειας. Στο βαθμό που, σε μία αλυσίδα εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου, υπάρχει συνήθως μεγάλη συγκέντρωση αποθεμάτων σε επίπεδο διυλιστηρίων, οι περιορισμοί αυτοί μπορούν να έχουν ως συνέπεια να αδικείται μία αλυσίδα διασυνοριακού εφοδιασμού σε σχέση με μία εγχώρια αλυσίδα.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, πρέπει οι κοινοτικές διατάξεις να προβλέπουν ρητώς ότι τα κράτη μέλη θα είναι υποχρεωμένα να φροντίζουν ώστε τα μέτρα που θα εφαρμοστούν σχετικά με τα αποθέματα ασφαλείας να μην έχουν ως συνέπεια να αδικείται ο εφοδιασμός των διυλιστηρίων που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος σε σχέση με τον εφοδιασμό των εγχώριων διυλιστηρίων. Πρακτικά, η πρόταση οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέψουν στους φορείς να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους για διατήρηση αποθεμάτων μέσω των αποθεμάτων που διατηρούνται στα κράτη μέλη τα οποία αποτελούν τις πηγές εφοδιασμού τους σε διυλισθέντα προϊόντα.

Εξάλλου, η σύναψη διακυβερνητικών συμφωνιών ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση αποθεμάτων με σκοπό την ασφάλεια του εφοδιασμού σε άλλο κράτος μέλος δεν είναι πλέον αποδεκτή στη νέα εσωτερική αγορά ενέργειας. Ο μηχανισμός αυτός πρέπει να αντικατασταθεί από ένα σύστημα εποπτείας ώστε να διασφαλίζεται η αναγνώριση, η καταγραφή και ο έλεγχος των αποθεμάτων που διατηρούνται σε ένα κράτος μέλος για λογαριασμό επιχειρήσεων, οργανισμών ή φορέων που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος.

3. ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΚΡΙΣΕΩΝ

Η υφιστάμενη κοινοτική νομοθεσία δεν επιτρέπει τη διασφάλιση ενιαίας, αλληλέγγυας και συνεκτικής δράσης στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε περίπτωση κρίσης στις αγορές πετρελαίου, κάτι που είναι ωστόσο απαραίτητο για να διατηρηθεί η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σε μία τέτοια κατάσταση.

Συγκεκριμένα, εμφανίζονται δύο τύποι προβλημάτων:

- η ύπαρξη σε ορισμένα κράτη μέλη νομοθετικών εμποδίων σε μία δράση αποδέσμευσης των αποθεμάτων, λόγω της ύπαρξης στη νομοθεσία τους πολύ αυστηρών κανόνων που προηγούνται της έναρξης μίας τέτοιας δράσης (σημείο 3.1),
- η απουσία κοινοτικού μηχανισμού αποφάσεων που να επιτρέπει την απόφαση ενιαίας, συνεκτικής και συντονισμένης σε ευρωπαϊκό επίπεδο δράσης (σημείο 3.2).

3.1 Τα κριτήρια χρησιμοποίησης των αποθεμάτων ασφαλείας

Αρχικά, τα αποθέματα ασφαλείας είχαν δημιουργηθεί για να δίνουν τη δυνατότητα αντιμετώπισης για ορισμένο χρονικό διάστημα μίας ενδεχόμενης έλλειψης πετρελαίου που θα οφειλόταν σε διακοπή του εφοδιασμού από μέρους των παραγωγών χωρών. Επρόκειτο, επομένως, για ένα εργαλείο εσχάτης ανάγκης. Εξάλλου, η χρήση των αποθεμάτων ασφαλείας θα έπρεπε να γίνεται κατά τρόπο συμπληρωματικό προς τις εθελοντικές και σχετικά δραστηκές μειώσεις της κατανάλωσης (παραδείγματος χάρη «Κυριακές χωρίς αυτοκίνητο»).

Σε ορισμένα κράτη μέλη, η εθνική νομοθεσία που σχετίζεται με τα αποθέματα ασφαλείας επιβάλλει την τήρηση εξαιρετικά αυστηρών κανόνων για να είναι δυνατή η χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας, κανόνων οι οποίοι αντικατοπτρίζουν ακόμη τη φιλοσοφία αρχικής χρησιμοποίησης των αποθεμάτων (ως εργαλείο έσχατης ανάγκης, διαχείρισης μίας φυσικής έλλειψης).

Ωστόσο, όσον αφορά την εξέλιξη των αγορών πετρελαίου¹⁴ η αποδέσμευση αποθεμάτων ασφαλείας μπορεί να είναι σωστή υπό άλλες συνθήκες. Πράγματι, το να αντιληφθούν οι φορείς τον κίνδυνο μίας πιθανής μελλοντικής φυσικής διακοπής του εφοδιασμού, χωρίς αυτή να είναι πραγματική, μπορεί να οδηγήσει σε έκρηξη τιμών στις αγορές spot, εξαιρετικά επιβλαβείς για την οικονομία. Το φαινόμενο αυτό παρατηρήθηκε κατά τον πόλεμο του Κόλπου: την περίοδο αυτή, παρόλο που δεν υπήρχε έλλειμμα της παραγωγής σε σχέση με την κατανάλωση¹⁵, παρατηρήθηκε έκρηξη των τιμών στις αγορές spot λόγω του κινδύνου που απειλούσε την παραγωγή στη Σαουδική Αραβία. Μια τέτοια αποδέσμευση αποθεμάτων πετρελαίου θα συνέβαλε στην αντιστάθμιση των αγορών πανικού και στην αποκατάσταση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς, και στη συνέχεια στον περιορισμό της μεταβλητότητας των τιμών και των επιβλαβών συνεπειών της στην οικονομία.

Η ενότητα και η συνοχή της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ανάλογες συνθήκες θα είναι απολύτως απαραίτητες για τη διατήρηση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Είναι λοιπόν απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι, σε μία κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει φυσική έλλειψη, αλλά αυξάνουν σημαντικά οι τιμές λόγω φαινομένων πρόβλεψης του κινδύνου φυσικής διακοπής, όλα τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν σταδιακή απελευθέρωση των αποθεμάτων ασφαλείας τα οποία διαθέτουν. Αυτό δεν ισχύει σήμερα, δεδομένου ότι ορισμένοι εθνικοί μηχανισμοί προορίζονται μόνο για να λειτουργούν σε περίπτωση φυσικής έλλειψης και ότι περιλαμβάνουν στο εξής περιοριστικούς όρους όσον αφορά την απελευθέρωση αποθεμάτων. Συνεπώς, η κοινοτική νομοθεσία οφείλει να διασφαλίσει ότι οι εθνικοί μηχανισμοί ορίζονται με τρόπο ώστε μία δράση αποδέσμευσης αποθεμάτων να είναι δυνατή σε περίπτωση που γίνει ευρέως αντιληπτός ο κίνδυνος φυσικής διακοπής που θα προκαλούσε έντονη μεταβλητότητα. Αυτή είναι απαραίτητη προϋπόθεση ώστε να είναι δυνατή η ενότητα και η συνοχή της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συνεπώς να διατηρηθεί η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

Η αποδέσμευση των αποθεμάτων πετρελαίου σε περίπτωση που γίνει αντιληπτός ο κίνδυνος διακοπής θα πραγματοποιηθεί με δύο διαφορετικούς τρόπους, ανάλογα με το αν τα εν λόγω αποθέματα ασφαλείας διατηρούνται από ad hoc οργανισμούς διατήρησης αποθεμάτων ή από τους φορείς που συμμετέχουν σε στάδια μεταγενέστερα της παραγωγής πετρελαίου στο πλαίσιο των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων.

¹⁴ Κυρίως ο κεντρικός ρόλος που έχει ανατεθεί στις αγορές spot όσον αφορά τον καθορισμό της τιμής: στις αγορές αυτές, η τιμή του πετρελαίου αλλάζει από ώρα σε ώρα ανάλογα με τις αντιλήψεις και τις ανησυχίες των φορέων.

¹⁵ Η απώλεια των ποσοτήτων του Ιράκ και του Κουβέιτ, η οποία αντισταθμίστηκε με τη χρησιμοποίηση των δυνατοτήτων παραγωγής που δεν είχαν προηγουμένως χρησιμοποιηθεί, κυρίως στη Σαουδική Αραβία.

- η αποδέσμευση των αποθεμάτων που διατηρούνται από έναν ad hoc οργανισμό διατήρησης αποθεμάτων συνίσταται στο να καταστούν διαθέσιμα στους φορείς που συμμετέχουν σε στάδια μεταγενέστερα της παραγωγής πετρελαίου, στην τιμή της αγοράς και σε έναν καθορισμένο ρυθμό (x εκατομμύρια βαρέλια/ημέρα).
- η αποδέσμευση των αποθεμάτων που διατηρούνται από φορείς που συμμετέχουν σε στάδια μεταγενέστερα της παραγωγής πετρελαίου στο πλαίσιο των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων, συνίσταται στη σταδιακή μείωση των υποχρεώσεων διατήρησης αποθεμάτων.

Το αποτέλεσμα της αποδέσμευσης των αποθεμάτων θα είναι το ίδιο και στις δύο περιπτώσεις. Οι φορείς που συμμετέχουν σε στάδια μεταγενέστερα της παραγωγής πετρελαίου θα μπορούν να ικανοποιούν τις ανάγκες τους με αποθέματα που θα διατηρούν σύμφωνα με τη διακριτική τους ευχέρεια (δηλαδή με αποθέματα που έχουν ελεύθερα στη διάθεσή τους), ανάγκες που θα εξαρτώνται από την ύπαρξη κινδύνου φυσικής διακοπής του εφοδιασμού. Θα μπορούν, είτε να αγοράζουν αποθέματα που τηρεί ο οργανισμός, είτε να διατηρούν τα δικά τους αποθέματα ασφαλείας που ήταν μέχρι εκείνη τη στιγμή «παγωμένα» λόγω της υποχρέωσης διατήρησης αποθεμάτων και τα οποία θα είναι στο εξής ελεύθερα. Θα εμποδιστεί η τάση των φορέων να εμφανίζονται ως αγοραστές πετρελαίου στις αγορές spot σε οποιαδήποτε τιμή, ενώ θα ανακοπεί η κερδοσκοπία που έχει ως αφετηρία τον κίνδυνο διακοπής του εφοδιασμού. Μια τέτοια προληπτική αποδέσμευση των αποθεμάτων είναι η λογική αντανάκλαση της λειτουργίας βάσει της πρόληψης της αγοράς πετρελαίου.

Η αποδέσμευση των αποθεμάτων δεν έχει νόημα εάν η δράση αυτή δεν οδηγήσει σε αλλαγή της πολιτικής παραγωγής των παραγωγών χωρών, με τρόπο τέτοιο ώστε να ακυρώνεται το όφελος της χρησιμοποίησης των αποθεμάτων. Είναι ο λόγος για τον οποίο τα αποθέματα ασφαλείας δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν εργαλείο αντιπαραθέσης με τις παραγωγούς χώρες. Αντιθέτως, είναι επιθυμητό η χρησιμοποίηση αυτή να γίνει σε συντονισμό με τις τελευταίες. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα πρέπει, επομένως, να αναπτύξει, να θεσμοθετήσει και να δώσει ένα σαφές περιεχόμενο στο διάλογο για την ενέργεια μεταξύ των παραγωγών και των καταναλωτριών χωρών.

Αυτή η φιλοσοφία χρησιμοποίησης των αποθεμάτων λαμβάνει υπόψη την εξέλιξη των αγορών πετρελαίου κατά τη διάρκεια των 30 τελευταίων ετών. Για το σκοπό αυτό, η πρόταση οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τα αποθέματα ασφαλείας σε δύο περιπτώσεις:

- σε περίπτωση φυσικής διακοπής του εφοδιασμού σε πετρέλαιο: πρόκειται για ένα κριτήριο παρέμβασης που αντιστοιχεί στην αρχική φιλοσοφία χρησιμοποίησης των αποθεμάτων ασφαλείας.
- σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης ύπαρξης κινδύνου διακοπής. Αυτό το κριτήριο παρέμβασης στοχεύει σε καταστάσεις στις οποίες η αντίληψη από μέρους των φορέων ενός κινδύνου μελλοντικής ενδεχόμενης διακοπής οδηγεί σε απαράδεκτη μεταβλητότητα των τιμών στις αγορές «spot».

Η προσέγγιση των εθνικών διατάξεων βάσει των αρχών αυτών θα συμβάλλει στη διασφάλιση, σε περίπτωση κρίσης, της αλληλεγγύης και της ενότητας δράσης που είναι αναγκαίες για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, μεριμνώντας ώστε ορισμένα κράτη μέλη να μην εμποδιστούν από τη συμμετοχή σε μια δραστηριότητα αποδέσμευσης αποθεμάτων λόγω ενός μη προσαρμοσμένου νομοθετικού και διοικητικού συστήματος.

Εντός του νέου αυτού πλαισίου, στο οποίο τα αποθέματα και η χρησιμοποίησή τους καλούνται να διαδραματίσουν θεμελιώδη ρόλο στην εξασφάλιση τακτικού εφοδιασμού σε πετρέλαιο, σε λογικές τιμές, προκύπτει ότι το σημερινό ελάχιστο επίπεδο αποθεμάτων ασφαλείας που αντιστοιχεί σε 90 ημέρες εσωτερικής κατανάλωσης θα έπρεπε σταδιακά να αυξηθεί σε 120 ημέρες εσωτερικής κατανάλωσης. Πρέπει να σημειωθεί ότι σήμερα το μέσο επίπεδο αποθεμάτων ανέρχεται, σε κοινοτικό επίπεδο, σε περίπου 114 ημέρες εσωτερικής κατανάλωσης. Ποικίλλει ανάλογα με τις χώρες μεταξύ ενός ελάχιστου κοινοτικού επιπέδου 90 ημερών και 214 ημερών κατανάλωσης.

Από την άποψη αυτή, πρέπει να ληφθεί υπόψη η κατάσταση των υπό ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση χωρών. Εάν αναφερθεί κανείς στη σημερινή κατάσταση των διαπραγματεύσεων ένταξης, με πολλές από τις χώρες αυτές έχουν ήδη συμφωνηθεί μεταβατικές περίοδοι έως την 31^η Δεκεμβρίου 2009 προκειμένου να δημιουργήσουν προοδευτικά αποθέματα ασφαλείας που αντιστοιχούν σε 90 ημέρες κατανάλωσης. Η Επιτροπή αναμένει ότι τα νέα κράτη μέλη θα σεβαστούν την αρχή της διατήρησης αποθεμάτων που να ισοδυναμούν με 120 ημέρες κατανάλωσης. Αναγνωρίζει, ωστόσο, ότι σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, θα πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα προοδευτικής εισαγωγής των νέων διατάξεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση των αποθεμάτων πετρελαίου και μετά την πάροδο των μεταβατικών περιόδων που έχουν ήδη συμφωνηθεί.

3.2. Κοινοτικός μηχανισμός παρέμβασης

Επί του παρόντος δεν υπάρχει κανένας μηχανισμός, ο οποίος να επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα να αποφασίσει και να συντονίσει τη χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας που διατηρούνται από τα κράτη μέλη. Συνεπώς, η υφιστάμενη κοινοτική νομοθεσία, η οποία δεν προβλέπει παρά μια απλή διαδικασία αμοιβαίων διαβουλεύσεων μεταξύ εμπειρογνομόνων των κρατών μελών, υπό την αιγίδα της Επιτροπής, δεν διασφαλίζει την ενότητα δράσης και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών που είναι απαραίτητη για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς πετρελαίου. Επίσης, τα μέτρα που λαμβάνονται ξεχωριστά από κάθε κράτος μέλος ενδέχεται να προκαλέσουν αναταραχές στην εσωτερική αγορά.

3.2.1. Ανεπάρκεια του πλαισίου του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας

Λαμβάνοντας υπόψη τον παγκόσμιο χαρακτήρα της αγοράς πετρελαίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει σε κάθε περίπτωση να δρα σε συνεργασία με τις άλλες μεγάλες καταναλώτριες χώρες: ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (ΔΟΕ), του οποίου μέλη είναι όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και άλλες κύριες καταναλώτριες χώρες (κυρίως οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ιαπωνία, η Κορέα), μπορεί να αποτελέσει το πλαίσιο για τον αναγκαίο αυτό συντονισμό. Ωστόσο, η ύπαρξη του ΔΟΕ δεν αναιρεί σε καμία περίπτωση την ανάγκη ύπαρξης μιας κοινοτικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων: η ιδιαιτερότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς καθιστούν αναγκαία τη θέσπιση μιας κοινοτικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Το υφιστάμενο πλαίσιο του ΔΟΕ παρουσιάζει σημαντικότερες αδυναμίες. Εξάλλου, από τις αρχές της δεκαετίας 1980, ο ΔΟΕ θεωρούσε ότι ο μηχανισμός αντιμετώπισης κρίσεων που προβλεπόταν στη συνθήκη ίδρυσής του το 1974, δεν ήταν επαρκώς προσαρμοσμένος στην ανάπτυξη της αγοράς πετρελαίου. Το διοικητικό συμβούλιο του ΔΟΕ θέσπισε έναν άλλο μηχανισμό αντιμετώπισης κρίσεων, το CERM (Coordinated Emergency Response Measures - συντονισμένα μέτρα απόκρισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης), για να καταστεί δυνατή η ευκολότερη χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας. Το γεγονός ότι η δημιουργία ενός μηχανισμού CERM προϋποθέτει την ομοφωνία του διοικητικού συμβουλίου, που απαρτίζεται από εκπροσώπους των 26 συμμετεχόντων κρατών, η απουσία σαφούς κριτηρίου

ενεργοποίησης του μηχανισμού αυτού και οι αποκλίσεις που υπάρχουν όσον αφορά τη φιλοσοφία παρέμβασης μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών δημιουργούν, ωστόσο, προφανείς κινδύνους δέσμευσης. Εξάλλου, ακόμη και στην περίπτωση δημιουργίας ενός μηχανισμού CERM, **το ευρύτατο περιθώριο κινήσεων των κρατών μελών όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να συμβάλλουν οδηγεί σε προφανή έλλειψη ενότητας δράσης.**

Λόγω του πολιτικού χαρακτήρα κάθε πετρελαϊκής κρίσης, είναι σημαντικό να σημειωθεί επίσης το γεγονός ότι ο ΔΟΕ είναι ένας οργανισμός τεχνικής φύσης, που έχει περιορισμένη δικαιοδοσία. Η έγκριση μιας κοινοτικής απόφασης είναι σαφώς μια πράξη της οποίας οι πολιτικές και νομικές προεκτάσεις δεν συγκρίνονται με μια απόφαση του ΔΟΕ.

Σε περίπτωση κρίσης ή απειλής κρίσης που ενδέχεται να επηρεάσει την οικονομική ανάπτυξη, πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε μία κοινή δράση με τη συμμετοχή του μεγαλύτερου δυνατού αριθμού καταναλωτριών χωρών, και στο πλαίσιο του ΔΟΕ, η οποία θα συμβάλει στη μεγιστοποίηση των θετικών επιπτώσεων της κοινοτικής δράσης.

Λαμβάνοντας υπόψη την αναγκαιότητα συντονισμού της κοινοτικής δράσης με εκείνη των άλλων μεγάλων καταναλωτριών χωρών, μια κοινοτική διαδικασία λήψης αποφάσεων, είναι επομένως αναγκαία για την εξασφάλιση ενιαίας, αλληλέγγυας και συνεκτικής δράσης από το σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την παρουσία της ως ενωμένου και αξιόπιστου παράγοντα. Όχι μόνο η χρησιμοποίηση των αποθεμάτων ασφαλείας, αλλά και τα μέτρα για τη μείωση της κατανάλωσης, επιβάλλουν την ύπαρξη ενός κοινοτικού μηχανισμού λήψης αποφάσεων συντονισμού. Πράγματι, τα τελευταία αυτά μέτρα, στο πλαίσιο μιας εσωτερικής αγοράς, δεν μπορούν να ληφθούν ιδία πρωτοβουλία από κάθε κράτος μέλος ξεχωριστά.

3.2.2. Φύση του κοινοτικού μηχανισμού

Η πρόταση οδηγίας θεσπίζει έναν πραγματικό μηχανισμό λήψης αποφάσεων, με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορεί να ορίζει τις δράσεις, ιδιαίτερα όσον αφορά τη χρησιμοποίηση αποθεμάτων, στις οποίες πρόκειται να προβεί σε μια κατάσταση κρίσης. Συγκεκριμένα, σε περίπτωση επιτακτικής ανάγκης σχετιζόμενης με την εξέλιξη της αγοράς πετρελαίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μπορεί να λαμβάνει επείγοντως τα μέτρα που επιβάλλονται, λαμβάνοντας υπόψη τους γενικούς στόχους των μηχανισμών χρήσης των αποθεμάτων ασφαλείας. Στο έργο της θα επικουρείται από επιτροπή την οποία θα αποτελούν εκπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει εκπρόσωπος της Επιτροπής.

Ο τελευταίος αυτός μηχανισμός θα είναι του τύπου «διαδικασία κανονιστικής επιτροπής», όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της απόφασης του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1999 για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή. Ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής θα υποβάλλει στην επιτροπή σχέδιο των ληπτέων μέτρων. Η επιτροπή θα διατυπώνει τη γνώμη της επί του σχεδίου αυτού εντός προθεσμίας που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με το επείγον του θέματος. Εάν τα σχεδιαζόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής, ή ελλείπει γνώμης, η Επιτροπή θα υποβάλλει αμελλητί στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα ληπτέα μέτρα.

Ο εν λόγω μηχανισμός συντονισμένης αντίδρασης θα συμβάλλει στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς πετρελαίου, καθώς επίσης και στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων αντιμετώπισης των κρίσεων.

3.2.3 Όριο δυνητικής ενεργοποίησης του μηχανισμού

Η Επιτροπή θα μπορεί να εγκρίνει τα κατάλληλα μέτρα σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης ύπαρξης κινδύνου διακοπής ή σε περίπτωση διακοπής του εφοδιασμού.

Η πρόταση οδηγίας προβλέπει επίσης ένα όριο (κατώφλιο) δυνητικής ενεργοποίησης σε περίπτωση φυσικής διακοπής, οπότε θα μπορούν να τεθούν σε ισχύ μέτρα χρησιμοποίησης των αποθεμάτων ή περιορισμού της κατανάλωσης.

Σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού, ιδίως στο πλαίσιο μίας εξωτερικής κρίσης, και με στόχο την προστασία της οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης, καθώς και των πλέον ευάλωτων κοινωνικών και επαγγελματικών κατηγοριών από τις ισχυρές διακυμάνσεις των τιμών του πετρελαίου, φαίνεται ότι το στοιχείο «τιμή» θα είναι απαραίτητο για τον καθορισμό του ορίου ενεργοποίησης των μηχανισμών αποδέσμευσης των αποθεμάτων.

Το όριο αυτό προσεγγίζεται όταν η τιμή του αργού πετρελαίου που φτάνει στις αγορές spot είναι τέτοια που, εάν διατηρηθεί σε αυτό το επίπεδο για 12 μήνες, οι δαπάνες για εισαγωγές πετρελαίου από το εξωτερικό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους επόμενους 12 μήνες θα αυξηθούν κατά ποσό που θα ισοδυναμεί με πάνω από 0,5 % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σημείο αναφοράς για την αξιολόγηση του εύρους της ανάπτυξης είναι οι μέσες δαπάνες για εισαγωγές πετρελαίου από το εξωτερικό κατά τα 5 τελευταία χρόνια. Ενδεικτικά, στη σημερινή κατάσταση, θα πρέπει η τιμή του βαρελιού του πετρελαίου Brent να υπερβεί τα 30 δολάρια ΗΠΑ¹⁶ για να προσεγγιστεί αυτό το όριο.

Η υπέρβαση του ορίου αυτού αποτελεί αναγκαία αλλά όχι ικανή συνθήκη για να αποφασιστεί η αποδέσμευση των αποθεμάτων σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού: με την υπέρβαση του ορίου εγκαινιάζεται το στάδιο εξέτασης από την Επιτροπή του συνόλου των στοιχείων που συμβάλλουν στη δημιουργία της κρίσης. Κάθε απόφαση δράσης θα πρέπει να λαμβάνεται κατόπιν εξέτασης του συνόλου των παραμέτρων της κρίσης.

4. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Η εσωτερική αγορά ενέργειας υλοποιείται σταδιακά και η υλοποίησή της είναι εξαιρετικά περίπλοκη, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή πολύ τεχνικών κανόνων. Είναι, ως εκ τούτου, σημαντικό να διασφαλιστεί ότι το νέο νομοθετικό πλαίσιο εφαρμόζεται με αποτελεσματικό, αποδοτικό και ομοιόμορφο τρόπο από όλους τους παράγοντες της αγοράς υπό συνθήκες που εγγυώνται την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων.

Οι διάφορες φάσεις υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει συνεπώς να συνοδεύονται από μηχανισμούς, οι οποίοι θα επιτρέπουν κυρίως τις συναντήσεις μεταξύ εθνικών ρυθμιστικών αρχών, κρατών μελών, οικονομικών φορέων και της Επιτροπής στο πλαίσιο τεχνικών ομάδων εργασίας. Αυτές οι ομάδες εργασίας εξετάζουν τα καταλληλότερα ληπτέα μέτρα, προκειμένου να υλοποιηθεί το άνοιγμα των αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας και υποβάλλουν τακτικά πολύ τεχνικές συστάσεις στην Επιτροπή.

Ομοίως, το νέο κοινοτικό πλαίσιο, το οποίο θα θεσπιστεί για την ενίσχυση των μέτρων ασφάλειας του εφοδιασμού σε πετρέλαιο, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς ενέργειας, θα απαιτεί την επιτέλεση πολύπλοκων και τεχνικών καθηκόντων. Τα καθήκοντα αυτά θα σχετίζονται κυρίως με την παρακολούθηση της ανάπτυξης των διεθνών αγορών και την αξιολόγηση της επίπτωσής τους στην ασφάλεια και τη διαφύλαξη του εφοδιασμού. Η αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων μέτρων πρέπει να τελεί υπό συνεχή αξιολόγηση.

¹⁶ Τα οποία αντιστοιχούν σε τιμή καλαθιού του ΟΠΕΚ μεταξύ των 28 και 29 δολαρίων ΗΠΑ το βαρέλι

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να παρακολουθείται το επίπεδο των αποθεμάτων πετρελαίου που διατηρούν τα κράτη μέλη. Για την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων, απαιτούνται αντικειμενικά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα.

Σε περίπτωση ενεργειακής κρίσης, όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αποφασίσει να λάβει μέτρα για την αποδέσμευση των αποθεμάτων πετρελαίου, θα πρέπει να αξιολογούνται οι συνέπειές τους στην ενεργειακή αγορά και στο σύνολο της οικονομίας.

Επομένως, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί, στο πλαίσιο των υπηρεσιών της Επιτροπής, ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, το οποίο θα συγκεντρώνει την απαραίτητη εμπειρογνομosύνη για την αντιμετώπιση των εξαιρετικά τεχνικών πτυχών των εν λόγω καθηκόντων. Θα παρέχει, υπό την αιγίδα της Επιτροπής, την τεχνική και επιστημονική υποστήριξη και ένα υψηλό επίπεδο εμπειρογνομosύνης για να συμβάλλει στην ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα του εφοδιασμού σε πετρέλαιο.

Η διαχείριση αυτού του ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης θα ανατεθεί στην Επιτροπή, η οποία θα καλεί στις συναντήσεις εκπροσώπους των κρατών μελών καθώς και των σχετικών τομέων.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στόχος της παρούσας πρότασης οδηγίας είναι η προώθηση **βελτιωμένης εναρμόνισης και συντονισμού των μέτρων που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς**. Η οδηγία θα προσφέρει στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα μέσα ώστε να δράσει με ενιαίο και αξιόπιστο τρόπο σε περιπτώσεις που δυσκολίες στον εφοδιασμό σε πετρέλαιο διαταράσσουν ή ενδέχεται να διαταράξουν τη λειτουργία της οικονομίας και της κοινωνίας.

Οι διατάξεις αυτές θα επιτρέψουν τη διασφάλιση, σε περίπτωση κρίσης, της απαιτούμενης αλληλεγγύης και ενότητας δράσης σε κοινοτικό επίπεδο προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι απρόβλεπτες εξελίξεις στην αγορά ενέργειας και να προωθηθεί σε αυτό το πλαίσιο η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Οι διατάξεις αυτές είναι απαραίτητες για να διασφαλιστεί το άνοιγμα της αγοράς προϊόντων πετρελαίου σε φορείς πλην διυλιστηρίων, να αποφευχθεί να ευνοηθούν οι αμιγώς εθνικές αλυσίδες εφοδιασμού εις βάρος των αλυσίδων διασυνοριακού εφοδιασμού και συνεπώς να υλοποιηθεί μια πραγματική εσωτερική αγορά διυλισθέντων προϊόντων. Το άρθρο 95 της συνθήκης ΕΚ αποτελεί την κατάλληλη νομική βάση για την πρόταση οδηγίας.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την προσέγγιση των μέτρων στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού με προϊόντα πετρελαίου

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής¹,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²,

τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών³,

αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης⁴

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας πρέπει να συνοδεύεται από τον απαραίτητο συντονισμό των μέτρων προκειμένου να διασφαλίζεται η ασφάλεια του εξωτερικού εφοδιασμού με πετρέλαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εσωτερική αγορά βασίζεται στην ανάγκη αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία εκδηλώνεται πιο συγκεκριμένα στους τομείς που είναι σημαντικοί για τον ενεργειακό εφοδιασμό, όπως οι υδρογονάνθρακες.
- (2) Το αργό πετρέλαιο και τα προϊόντα πετρελαίου καταλαμβάνουν κεντρική θέση στον εφοδιασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ενεργειακά προϊόντα και διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη λειτουργία της οικονομίας και της κοινωνίας, κυρίως λαμβανομένου υπόψη του ρόλου τους στον τομέα των μεταφορών. Οι τιμές του πετρελαίου χρησιμοποιούνται επίσης ως τιμές αναφοράς για τον καθορισμό των τιμών του φυσικού αερίου.
- (3) Η ανεπάρκεια της εναρμόνισης και του συντονισμού σε κοινοτικό επίπεδο των ισχυουσών εθνικών νομοθεσιών στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού με πετρέλαιο μπορούν να προκαλέσουν – και πράγματι προκάλεσαν – στρεβλώσεις στην

¹ ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

² ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

³ ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

⁴ ΕΕ C [...], [...], σ. [...].

εσωτερική αγορά των προϊόντων πετρελαίου. Επομένως, για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, είναι απαραίτητη η βελτίωση της εναρμόνισης και του συντονισμού των μέτρων που λαμβάνονται σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού με πετρέλαιο.

- (4) Προκειμένου να διασφαλίζεται εφοδιασμός με τους οικονομικότερους για τους καταναλωτές όρους, είναι αναγκαία η προώθηση πιο ανοικτής και ανταγωνιστικής δομής των αγορών των προϊόντων πετρελαίου. Για το σκοπό αυτό απαιτείται η διασφάλιση της ανάπτυξης γνήσιας εσωτερικής αγοράς προϊόντων πετρελαίου, η οποία θα καθιστά τον εφοδιασμό εύκολο και ανταγωνιστικό για κάθε διανομέα, συμπεριλαμβανομένων των μη εγχώριων διυλιστηρίων.
- (5) Τα συστήματα των αποθεμάτων ασφαλείας διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Οι εθνικές διατάξεις είναι δυνατό να έχουν ως συνέπεια τη στεγανοποίηση σε εθνικό επίπεδο των αγορών των προϊόντων πετρελαίου, με αποτέλεσμα τη μειονεκτική θέση των μη εγχώριων διυλιστηρίων. Επομένως, πρέπει να ληφθούν μέτρα για τη μερική τουλάχιστον προσέγγιση των συστημάτων αποθεμάτων και για τη διασφάλιση της οργάνωσης των εν λόγω αποθεμάτων κατά τρόπο που δεν θα επηρεάζει την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.
- (6) Για τους φορείς πλην διυλιστηρίων η υποχρέωση δημιουργίας αποθεμάτων συνιστά ιδιαίτερα σοβαρό περιορισμό, ενδεχομένως μάλιστα εμπόδιο για την είσοδό τους στην αγορά. Επομένως, προκειμένου να διασφαλίζεται το άνοιγμα των αγορών των προϊόντων πετρελαίου, είναι αναγκαίο να εξασφαλίζεται η δυνατότητα εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των εν λόγω φορέων με τρόπους άλλους από τη δημιουργία αποθεμάτων ασφαλείας από τους ίδιους ή συνάπτοντας συμφωνίες με τα εγχώρια διυλιστήρια.
- (7) Για τον σκοπό αυτό πρέπει να εναρμονιστούν οι εθνικές διατάξεις σχετικά με τη διαχείριση των αποθεμάτων, με τη θέσπιση ενός δημόσιου οργανισμού, θεσμού που υπάρχει ήδη σε ορισμένα κράτη μέλη, επιφορτισμένου με τη διασφάλιση της διαχείρισης τουλάχιστον του ενός τρίτου των υποχρεωτικών αποθεμάτων σύμφωνα με τις αρχές της ελευθέρωσης των εθνικών αγορών.
- (8) Καθώς οι περιοριστικές διατάξεις που αφορούν τη δημιουργία αποθεμάτων ασφαλείας εκτός της εθνικής επικράτειας είναι δυνατό να ευνοούν μία αμιγώς εθνική αλυσίδα εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου σε βάρος μίας διασυνοριακής αλυσίδας εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου, είναι αναγκαίο, για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, να επιτρέπεται και να πλαισιώνεται η δημιουργία αποθεμάτων εκτός της εθνικής επικράτειας.
- (9) Όπως αναφέρεται στην Πράσινη Βίβλο «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού»⁵, η εξάρτηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τις εισαγωγές πετρελαίου και η γεωγραφική συγκέντρωση του δυναμικού παραγωγής είναι σημαντικές και πρόκειται να αυξηθούν. Αυτή η κατάσταση δημιουργεί σημαντικούς κινδύνους για την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο.
- (10) Σε κάθε δυσχέρεια που έχει ως αποτέλεσμα την αισθητή μείωση του εφοδιασμού σε προϊόντα πετρελαίου ή την αισθητή αύξηση της τιμής με το ενδεχόμενο να

⁵

COM(2000)769

προκληθούν σοβαρές διαταραχές στην οικονομική δραστηριότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι απαραίτητο να είναι εφικτή η αντιστάθμιση, ή τουλάχιστον η περιστολή των επιπτώσεων. Για το σκοπό αυτό είναι απαραίτητη η δημιουργία επαρκούς επιπέδου αποθεμάτων ασφαλείας, που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν στις περιπτώσεις αυτές και με συντονισμένο τρόπο σε κοινοτικό επίπεδο.

- (11) Εκτός από τη διάθεση στην αγορά αποθεμάτων ασφαλείας που συστάθηκαν για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης, στα μέτρα που προορίζονται για το μετριασμό των δυσκολιών που συνδέονται με τον εφοδιασμό με αργό πετρέλαιο και σε προϊόντα πετρελαίου περιλαμβάνονται επίσης μέτρα μείωσης της κατανάλωσης. Πρέπει να προβλέπονται κατάλληλες διαδικασίες και μέσα που θα διασφαλίζουν την ταχεία, συντονισμένη και αλληλέγγυο εφαρμογή αυτών των δύο τύπων μέτρων.
- (12) Για το σκοπό αυτό, όλα τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν τις απαραίτητες εξουσίες για την ενδεχόμενη λήψη, χωρίς καθυστέρηση, των ενδεδειγμένων μέτρων, επίσης σε μία κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει φυσική έλλειψη, αλλά προκαλούνται μεγάλες αυξήσεις των τιμών λόγω ανησυχιών σχετικά με την ύπαρξη κινδύνου φυσικής διακοπής του εφοδιασμού.
- (13) Σε περίπτωση δυσχερειών που συνδέονται με τον εφοδιασμό σε πετρέλαιο, είναι απαραίτητο, για τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς, να εξασφαλίζεται η ενότητα και η συνοχή της δράσης της Κοινότητας, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ανάγκη συντονισμού της εν λόγω δράσης με τις δράσεις των μεγάλων καταναλωτριών χωρών.
- (14) Προκειμένου να σχεδιασθεί και να εφαρμοσθεί ορθώς η κοινοτική νομοθεσία στον τομέα των εφοδιασμών σε πετρέλαιο, προκειμένου να παρακολουθείται η εφαρμογή της εν λόγω νομοθεσίας και να αξιολογείται η αποτελεσματικότητα των ισχυόντων μέτρων καθώς και να παρακολουθείται καλύτερα η ανάπτυξη της ασφάλειας των εφοδιασμών με πετρέλαιο στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, πρέπει να συσταθεί, εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής, ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης των εφοδιασμών με υδρογονάνθρακες.
- (15) Πρέπει να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/EK του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1999 για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή⁶.
- (16) Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας και την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνονται στο άρθρο 5, οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης για τη δημιουργία εσωτερικής αγοράς προϊόντων πετρελαίου πλήρως λειτουργικής βασισμένης στον ελεύθερο ανταγωνισμό και την ασφάλεια του εφοδιασμού με προϊόντα πετρελαίου, δεν είναι δυνατό να επιτευχθούν μεμονωμένα από τα κράτη μέλη και επομένως μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο. Η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

⁶ ΕΕ L 184, 17.7.1999, σ. 23

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Στόχος της παρούσας οδηγίας είναι η διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου. Για το σκοπό αυτό, προβλέπεται η προσέγγιση των διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν τα αποθέματα πετρελαίου και τα μέτρα που λαμβάνονται σε περίπτωση κρίσης και ο συντονισμός της δράσης των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης στον εφοδιασμό.

Άρθρο 2

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διατήρηση, επί μονίμου βάσεως και με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 6, ενός επιπέδου αποθεμάτων προϊόντων πετρελαίου, για κάθε κατηγορία προϊόντων πετρελαίου, που ισοδυναμεί τουλάχιστον με 90 ημέρες μέσης ημερήσιας εσωτερικής κατανάλωσης του προηγούμενου ημερολογιακού έτους.
2. Το ελάχιστο επίπεδο των αποθεμάτων που αναφέρεται στην παράγραφο 1 γίνεται 120 ημέρες το συντομότερο δυνατό από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας και το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2007.
3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη διαθεσιμότητα και την προσβασιμότητα των διατηρούμενων αποθεμάτων, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2, προκειμένου να λαμβάνουν χωρίς καθυστέρηση τα κατάλληλα μέτρα με στόχο τη χρησιμοποίησή τους σύμφωνα με το άρθρο 6.
4. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το αργότερο ένα έτος μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, και κάθε 6 μήνες μέχρις ότου επιτευχθεί το επίπεδο των αποθεμάτων που ορίζεται στην παράγραφο 2, αναλυτική έκθεση σχετικά με τα μέτρα που ελήφθησαν και θα ληφθούν για την επίτευξη του εν λόγω επιπέδου αποθεμάτων.
5. Τα αποθέματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 δημιουργούνται και διατηρούνται από τα κράτη μέλη εντός της επικράτειάς τους ή στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη συστήνουν ένα δημόσιο οργανισμό διατήρησης αποθεμάτων πετρελαίου και θεσπίζουν τις απαραίτητες διατάξεις, ώστε, το συντομότερο από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας και το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2007, ο οργανισμός να έχει στην κατοχή του, για κάθε κατηγορία προϊόντων, αποθέματα ισοδύναμα τουλάχιστον με το ένα τρίτο των υποχρεώσεων που καθορίζονται στο άρθρο 2.
2. Όταν ένα κράτος μέλος επιβάλλει υποχρεώσεις δημιουργίας αποθεμάτων στους φορείς που δραστηριοποιούνται στην αγορά, ο δημόσιος οργανισμός αποθεμάτων αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις δημιουργίας αποθεμάτων των φορέων πλην

διυλιστηρίων που το επιθυμούν, μέσω αμοιβής που δεν υπερβαίνει το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών.

3. Δύο ή περισσότερα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίζουν να προσφεύγουν σε κοινό οργανισμό ή υπηρεσία διατήρησης αποθεμάτων. Στην περίπτωση αυτή, τα κράτη μέλη είναι από κοινού υπεύθυνα για τη συμμόρφωσή τους προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 4

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την εφαρμογή δίκαιων και αμερόληπτων όρων στις διατάξεις τους περί δημιουργίας αποθεμάτων.
2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι διατάξεις περί δημιουργίας αποθεμάτων να μην ευνοούν τον εφοδιασμό από διυλιστήρια που βρίσκονται στο έδαφός τους σε βάρος του εφοδιασμού από διυλιστήρια που βρίσκονται σε άλλα κράτη μέλη. Ειδικότερα, επιτρέπουν σε κάθε επιχείρηση που υποχρεούται στη δημιουργία αποθεμάτων και εφοδιάζεται σε διυλισμένα προϊόντα από ένα ή περισσότερα άλλα κράτη μέλη να εκπληρώνει την εν λόγω υποχρέωση μέσω αποθεμάτων που διατηρούνται στα εν λόγω κράτη μέλη.

Άρθρο 5

1. Εάν, για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, δημιουργούνται αποθέματα στο έδαφος ενός κράτους μέλους για λογαριασμό επιχειρήσεων, οργανισμών ή υπηρεσιών εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου αποθηκεύονται τα εν λόγω αποθέματα δεν δύναται σε καμία περίπτωση να αντιταχθεί στη μεταφορά τους στα άλλα κράτη μέλη για λογαριασμό των οποίων δημιουργούνται τα αποθέματα.
2. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν ένα σύστημα επαλήθευσης, προκειμένου να διασφαλίζεται ο προσδιορισμός, η καταχώριση και ο έλεγχος των αποθεμάτων που δημιουργούνται στο έδαφός τους για λογαριασμό επιχειρήσεων, οργανισμών ή υπηρεσιών εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος.

Άρθρο 6

1. Τα κράτη μέλη αναθέτουν στις αρμόδιες αρχές τους τις εξουσίες που επιτρέπουν σε αυτές να χρησιμοποιούν τα αποθέματα που διατηρούνται στο πλαίσιο της υποχρέωσης που αναφέρεται στο άρθρο 2 παράγραφοι 1 και 2 σε περίπτωση δυσχερειών στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου που συνδέονται με προβλήματα εφοδιασμού, υπό τους όρους και με τον τρόπο που ορίζονται στα άρθρα 7 και 8.
2. Εκτός από τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα άρθρα 7 και 8, τα κράτη μέλη δεν προβαίνουν σε αναλήψεις από τα αποθέματα με αποτέλεσμα τη μείωσή τους κάτω από το ελάχιστο υποχρεωτικό επίπεδο, εκτός εάν υπάρχουν τοπικά προβλήματα εφοδιασμού, και αφού ενημερώσουν την Επιτροπή, ή εάν πρόκειται να διευκολυνθούν τα κράτη μέλη στην τήρηση των διεθνών υποχρεώσεών τους.

Άρθρο 7

1. Σε περίπτωση διακοπής του εφοδιασμού με πετρέλαιο που μπορεί να προκαλέσει σοβαρές διαταραχές στη λειτουργία της οικονομίας και της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου, η Επιτροπή δύναται, με απόφασή της που λαμβάνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, να υποχρεώσει τα κράτη μέλη στα εξής:
 - α) να διαθέτουν σταδιακά τα αποθέματα ασφαλείας που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2,
 - β) να περιορίσουν ειδικά ή γενικά την κατανάλωση.

Τα μέτρα που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη πρέπει να περιορίζουν όσο το δυνατό λιγότερο τον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή μεριμνά για την τήρηση της αρχής αυτής καθ' όλο το διάστημα εφαρμογής των μέτρων.

2. Η Επιτροπή δύναται να λάβει μέτρα όπως αυτά που προβλέπονται στην παράγραφο 1 όταν προκαλείται διακοπή ανερχόμενη σε 7 % του φυσιολογικού επιπέδου εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο σε παγκόσμιο επίπεδο.
3. Η απόφαση της Επιτροπής είναι δυνατό να προβλέπει συγκεκριμένους όρους και τρόπους εφαρμογής των μέτρων που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη.

Άρθρο 8

1. Σε περίπτωση γενικευμένης αίσθησης κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού με πετρέλαιο, ιδίως στο πλαίσιο μίας εξωτερικής κρίσης, που μπορεί να προκαλέσει έντονη αστάθεια στις αγορές πετρελαίου και σοβαρές διαταραχές στη λειτουργία της οικονομίας και της εσωτερικής αγοράς των προϊόντων πετρελαίου, η Επιτροπή δύναται, με απόφασή της που λαμβάνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2, να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να διαθέτουν σταδιακά τα αποθέματα ασφαλείας που αναφέρονται στο άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 2 στο μέτρο που αυτό δεν παραβιάζει τις διεθνείς συμφωνίες που έχουν συνάψει τα κράτη μέλη και τις αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών.

Τα μέτρα που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη πρέπει να περιορίζουν όσο το δυνατό λιγότερο τον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή μεριμνά για την τήρηση της αρχής αυτής καθ' όλο το διάστημα εφαρμογής των μέτρων.

2. Η Επιτροπή δύναται να εξετάσει την αναγκαιότητα λήψης μέτρων όπως αυτά που προβλέπονται στην παράγραφο 1 όταν η τιμή του αργού πετρελαίου στις αγορές τοις μετρητοίς είναι τέτοια ώστε, σε περίπτωση διατήρησης της τιμής στο επίπεδο αυτό για διάστημα δώδεκα μηνών, τα έξοδα εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης με πετρέλαιο από το εξωτερικό για τους επόμενους δώδεκα μήνες θα αυξάνονταν κατά περισσότερο από 0,5 % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε σχέση με το μέσο όρο των εξόδων εφοδιασμού με πετρέλαιο από το εξωτερικό των πέντε τελευταίων ετών.
3. Στο πλαίσιο της εξέτασης που προβλέπεται στην παράγραφο 2, η Επιτροπή συνεκτιμά όλα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την αξιολόγηση των όρων

εφοδιασμού των κρατών μελών. Κυρίως λαμβάνει υπόψη τη φύση, τη διάρκεια και το εύρος των στοιχείων στα οποία οφείλεται η κατάσταση που προβλέπεται στην παράγραφο 1.

4. Η απόφαση της Επιτροπής είναι δυνατό να προβλέπει συγκεκριμένους όρους και τρόπους εφαρμογής των μέτρων που πρέπει να λάβουν τα κράτη μέλη.

Άρθρο 9

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή την οποία αποτελούν εκπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
2. Οσάκις γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 5 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 8 της ίδιας απόφασης.

Το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 6, της απόφασης 1999/468/ΕΚ ορίζεται σε μία εβδομάδα.

3. Η επιτροπή εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό της.

Άρθρο 10

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν όλες τις αναγκαίες διατάξεις και όλους τους αναγκαίους μηχανισμούς για τη διασφάλιση του προσδιορισμού και της εποπτείας των αποθεμάτων.

Ορίζουν το καθεστώς κυρώσεων που επιβάλλονται στις παραβιάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν κάθε απαραίτητο μέτρο για τη διασφάλιση της εφαρμογής τους. Οι προβλεπόμενες κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

2. Τα κράτη μέλη διαθέτουν σχέδια παρέμβασης, τα οποία είναι δυνατό να εφαρμοσθούν σε περίπτωση διακοπής του εφοδιασμού με πετρέλαιο ή γενικευμένης αίσθησης ύπαρξης κινδύνου διακοπής του εφοδιασμού με πετρέλαιο που προκαλούν έντονη αστάθεια στις αγορές πετρελαίου.

Ορίζουν τα όργανα που είναι αρμόδια για την εφαρμογή των μέτρων που πρέπει να ληφθούν κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 11

1. Η Επιτροπή λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Ειδικότερα καθορίζει τα εξής:
 - α) τον ορισμό των κατηγοριών των προϊόντων που αναφέρονται στα άρθρα 2 και 3,
 - β) τους τρόπους υπολογισμού της εσωτερικής κατανάλωσης και των υποχρεώσεων δημιουργίας αποθεμάτων που αναφέρονται στο άρθρο 2,

συμπεριλαμβανομένης της συνεκτίμησης στους εν λόγω υπολογισμούς των εγχώριων παραγωγών πετρελαίου των κρατών μελών,

- γ) τις προϋποθέσεις υποβολής στην Επιτροπή στατιστικών δελτίων που καθιστούν δυνατή την εποπτεία της εκτέλεσης των υποχρεώσεων των κρατών μελών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.
2. Η Επιτροπή λαμβάνει τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 2.

Άρθρο 12

1. Το αργότερο την 1η Ιανουαρίου 2004, η Επιτροπή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για τη δημιουργία ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες το οποίο θα συμβάλλει στην κατανόηση και την ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα του εφοδιασμού με πετρέλαιο, στην παρακολούθηση της εφαρμογής της και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ισχυόντων μέτρων καθώς και του αντικτύπου τους στην εσωτερική αγορά προϊόντων πετρελαίου. Η Επιτροπή μεριμνά για την αποδέσμευση των απαιτούμενων πόρων, ώστε να είναι δυνατή η αποτελεσματική παρακολούθηση των μηχανισμών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.
2. Η Επιτροπή διαχειρίζεται το ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες και καλεί στις συνελεύσεις εκπροσώπους των κρατών μελών καθώς και εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων τομέων. Το σύστημα παρέχει στην Επιτροπή την απαραίτητη τεχνική βοήθεια για την επεξεργασία και την αξιολόγηση των μέτρων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και συμβάλλει στην καλύτερη γνώση της εξέλιξης της εσωτερικής αγοράς και των διεθνών αγορών πετρελαίου καθώς και των παραγόντων που τις καθορίζουν.
3. Το ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες επιτελεί, στον τομέα του πετρελαίου, τις ακόλουθες εργασίες:
- (α) παρακολουθεί τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και των διεθνών αγορών πετρελαίου·
 - (β) συμβάλλει στη θέσπιση ενός συστήματος φυσικής παρακολούθησης των εσωτερικών και εξωτερικών υποδομών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμβάλλουν στην ασφάλεια του εφοδιασμού με πετρέλαιο·
 - (γ) εποπτεύει τους εφοδιασμούς με πετρέλαιο και τις διαδικασίες που προορίζονται για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού με πετρέλαιο σε καταστάσεις κρίσης·
 - (δ) μελετά την ανάπτυξη αποτελεσματικών μέτρων ασφαλείας στον τομέα του πετρελαίου·
 - (ε) εποπτεύει το επίπεδο των αποθεμάτων ασφαλείας σε πετρέλαιο και σε προϊόντα πετρελαίου και τις διαδικασίες χρησιμοποίησής τους, καθώς και την εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων κατανάλωσης·

(στ) δημιουργεί βάσεις αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων πληροφοριών για την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Άρθρο 13

Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2004 και με τις διατάξεις του άρθρου 2 παράγραφος 2 και του άρθρου 3 έως την 1^η Ιανουαρίου 2007 το αργότερο. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Όταν οι διατάξεις αυτές θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, στην επίσημη δημοσίευσή τους περιλαμβάνουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από ανάλογη παραπομπή. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να προσδιορίσουν τον τρόπο της εισαγωγής της εν λόγω παραπομπής.

Άρθρο 14

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 15

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, [...]

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
[...]

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τα μέτρα διασφάλισης του εφοδιασμού με φυσικό αέριο

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

1.1. Ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βαδίζει με σταθερά βήματα προς την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Στην πραγματικότητα, η ΕΕ τείνει να δημιουργήσει τη μεγαλύτερη, ολοκληρωμένη και περισσότερο ανοικτή περιφερειακή αγορά φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας στον κόσμο. ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού» (COM(2000) 769), η εν λόγω ολοκλήρωση των αγορών θα συμβάλλει στην ασφάλεια του εφοδιασμού, εφόσον, ωστόσο, επιτευχθεί η πλήρης ολοκλήρωση των αγορών. Ως εκ τούτου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης, που πραγματοποιήθηκε στις 15-16 Μαρτίου 2002, τόνισε τη σημασία των ισχυρών και ολοκληρωμένων δικτύων στον ενεργειακό τομέα ως στυλοβατών της εσωτερικής αγοράς και ως καθοριστικής προϋπόθεσης για τη σύνδεση των ευρωπαϊκών οικονομιών.

Ωστόσο, το άνοιγμα της αγοράς και η επαρκής διασύνδεση των αγορών δεν αποτελούν εγγύηση για μία ρευστή αγορά βασισμένη στην ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο από εσωτερικές και εξωτερικές πηγές. Επομένως, είναι σημαντικό οι βαθύτατες αλλαγές που συντελούνται σήμερα στην αγορά και η μετάβαση προς μία πλήρως ανοικτή εσωτερική αγορά ενέργειας να συμπληρώνονται από διαφανείς και σαφείς νέες πολιτικές που θα καθορίζουν το γενικό πλαίσιο καθώς και τους σαφείς ρόλους και τις ευθύνες των διαφορετικών παραγόντων της αγοράς όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού εντός του νέου πλαισίου της αγοράς.

Προκειμένου να διασφαλισθεί η διαρκής καλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, είναι εξίσου σημαντικό να εξασφαλισθεί η εφαρμογή κατάλληλων μέτρων για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων όσον αφορά τον εφοδιασμό.

1.2. Αυξανόμενη σημασία του φυσικού αερίου και αναμενόμενη αύξηση της εξάρτησης από τις εισαγωγές.

Το φυσικό αέριο καθίσταται ολοένα και σημαντικότερη πηγή ενέργειας στο συνδυασμό καυσίμων της ΕΕ. Το 2000, το φυσικό αέριο αντιπροσώπευε περίπου 24 % του συνολικού εφοδιασμού της ΕΕ σε πρωτογενή ενέργεια σε σύγκριση με 16 % το 1985 και λιγότερο από 2 % το 1960. Η σταθερή αυξητική τάση συνεχίζεται, ακόμη και σε περιόδους χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης. Το 2001, η κατανάλωση φυσικού αερίου στη Δυτική Ευρώπη αυξήθηκε κατά 2,5 %, κυρίως ως αποτέλεσμα της σημαντικής αύξησης των νοικοκυριών καταναλωτών και της κατανάλωσης φυσικού αερίου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

Το φυσικό αέριο παραμένει το κύριο καύσιμο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ. Από το 1995 η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο αντιπροσωπεύει ετησίως 50-60 % των νέων επενδύσεων στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας της ΕΕ. Η πιο αξιοσημείωτη εξέλιξη την τελευταία δεκαετία ήταν η αύξηση του μεριδίου των στροβίλων φυσικού αερίου συνδυασμένου κύκλου, η οποία οφείλεται σε συνδυασμό διαφόρων παραγόντων, όπως η αλλαγή της στάσης της ΕΚ απέναντι στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η τεχνολογική πρόοδος, η σχετικά ανταγωνιστική τιμή του φυσικού αερίου και οι περιβαλλοντικοί προβληματισμοί.

Η ζήτηση της ΕΕ σε φυσικό αέριο και ηλεκτρική ενέργεια αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά κατά την επόμενη εικοσαετία. Ειδικότερα, η εν λόγω ζήτηση αναμένεται να αυξηθεί περισσότερο από 40 % πριν από το 2020, και θεωρείται πιθανό ότι το μερίδιο αγοράς του φυσικού αερίου στον ενεργειακό εφοδιασμό της ΕΕ θα ανέλθει σε περίπου 30 %. Κύριος παράγοντας για την αύξηση της ζήτησης σε φυσικό αέριο είναι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Προβλέπεται ότι τα δύο τρίτα της αύξησης στη ζήτηση φυσικού αερίου θα οφείλονται στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φυσικό αέριο και στη συμπαραγωγή. Η αυξανόμενη εξάρτηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από το φυσικό αέριο εγείρει σειρά ζητημάτων σχετικά με την αυξανόμενη αλληλεξάρτηση των δύο τομέων, ιδίως όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού.

Η Ευρώπη, ωστόσο, βρίσκεται σε σχετικά πλεονεκτική θέση όσον αφορά τον εφοδιασμό με φυσικό αέριο, καθώς διαθέτει σημαντικά ίδια αποθέματα φυσικού αερίου, το δε 70-80 % των παγκόσμιων αποθεμάτων φυσικού αερίου είναι οικονομικά προσιτά στην ευρωπαϊκή αγορά. Με την εφαρμογή της οδηγίας της ΕΕ για το φυσικό αέριο αργότερα φέτος, η Νορβηγία θα καταστεί πλήρως ενσωματωμένο μέρος της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Η συνδυασμένη παραγωγή φυσικού αερίου ΕΕ/ΕΟΧ αναμένεται να αυξηθεί την επόμενη δεκαετία, σύμφωνα με βέβαια και πρόσθετα ανακαλυφθέντα αποθέματα φυσικού αερίου. Έως το 2010, η εσωτερική αγορά φυσικού αερίου ΕΕ και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου αναμένεται να εξαρτάται από τις εισαγωγές σε ποσοστό έως 25-30 %. Η διευρυμένη εσωτερική αγορά, η οποία θα περιλαμβάνει τις 10 υποψήφιες προς ένταξη χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, αναμένεται ότι θα εξαρτάται από τις εισαγωγές κατά 35-40 % έως το 2010.

Είναι πιθανό να κινητοποιηθούν περαιτέρω αποθέματα φυσικού αερίου ΕΕ/ΕΟΧ πριν από το 2010, γεγονός που μπορεί να συμβάλλει στην περαιτέρω ενίσχυση των επιπέδων παραγωγής φυσικού αερίου ΕΕ/ΕΟΧ και ως, εκ τούτου, στην επιβράδυνση της σημαντικής αύξησης της εξάρτησης ΕΕ/ΕΟΧ από τις εισαγωγές φυσικού αερίου. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη την αναμενόμενη ταχεία αύξηση στη ζήτηση φυσικού αερίου σε συνδυασμό με την αναμενόμενη βαθμιαία σταθεροποίηση και μείωση της εσωτερικής παραγωγής φυσικού αερίου ΕΕ/ΕΟΧ σε κάποια χρονική στιγμή, αναμένεται ότι μακροπρόθεσμα η εξάρτηση ΕΕ/ΕΟΧ από τις εισαγωγές φυσικού αερίου θα αυξηθεί. Σύμφωνα με τις τρέχουσες προβλέψεις για τη ζήτηση της Eurogas και της Επιτροπής, και σύμφωνα με τις προβλέψεις της Διεθνούς ένωσης παραγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου (OGP) για την παραγωγή της ΕΕ και της Νορβηγίας, το επίπεδο εξάρτησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15/του ΕΟΧ από τις εισαγωγές ενδέχεται να πλησιάσει το 60 % έως το 2020. Για την Ευρωπαϊκή Ένωση των 25/του ΕΟΧ, το επίπεδο ενδέχεται να ανέλθει σε 65 % έως το 2020. Ωστόσο, σύμφωνα με πρόσφατες αναλύσεις της OGP, τα εν λόγω επίπεδα μπορεί να είναι χαμηλότερα, εάν υπάρξει πρόβλεψη για την ανάπτυξη των πιθανών ενεργειακών πόρων, συμπεριλαμβανομένων «μη ανακαλυφθέντων πόρων», με τη συνδρομή και των κατάλληλων οικονομικών προϋποθέσεων.

Από την άλλη πλευρά, ωστόσο, η εξάρτηση της ΕΕ ως έχει (δηλαδή, χωρίς τη Νορβηγία) από τις εισαγωγές θα είναι σημαντικά υψηλότερη και είναι πιθανό να ανέλθει σε 75 % έως το 2020 για την Ευρωπαϊκή Ένωση των 15.

Η εξάρτηση από τις εισαγωγές διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ εξαρτώνται ήδη πλήρως από τις εισαγωγές, ενώ η εξάρτηση άλλων θα πλησιάσει το 100%.

Με βάση τα δεδομένα αυτά, η ασφάλεια του εφοδιασμού και η διατήρηση της ικανότητας της Ευρώπης να προσελκύει επαρκείς ποσότητες φυσικού αερίου καθίστανται χωρίς αμφιβολία προτεραιότητα. Η ασφάλεια και η σταθερότητα του εφοδιασμού είναι καθοριστικοί

παράγοντες ιδίως στον τομέα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Το κόστος της μη διαφύλαξης της ασφάλειας του εφοδιασμού μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα υψηλό για τη σύγχρονη κοινωνία, όπως απέδειξε η κρίση εφοδιασμού σε ηλεκτρική ενέργεια στην Καλιφόρνια. Το κόστος των αλληπάλληλων γενικών διακοπών ρεύματος στην Καλιφόρνια τον Ιανουάριο του 2001 εκτιμάται ότι ανήλθε σε 42 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ, ήτοι 3,4 % περίπου του ΑΕγχΠ της πολιτείας αυτής.

Η σταθερότητα του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο είναι εξίσου σημαντική για άλλες κατηγορίες καταναλωτών, και ιδίως για τους μικρούς καταναλωτές που στερούνται της δυνατότητας χρησιμοποίησης εναλλακτικών καυσίμων, σε αντίθεση με πολλούς μεγάλους βιομηχανικούς καταναλωτές, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν εφεδρικά αποθέματα πετρελαίου.

Επομένως, προκειμένου να διευρυνθεί και να ανανεωθεί η πολιτική για τα αποθέματα καυσίμων, η Πράσινη Βίβλος «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού» (COM (2000) 769) πρότεινε στην Ευρωπαϊκή Ένωση να προβεί σε *«μελέτη των δυνατοτήτων επέκτασης του μηχανισμού αποθεμάτων [πετρελαίου] στο φυσικό αέριο... Η Ένωση θα πρέπει να προνοήσει ώστε να μην καταστεί ιδιαίτερα ευπαθής λόγω της υπέρμετρης εξάρτησης από το εξωτερικό»*.

Στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ασφάλεια εφοδιασμού της ΕΕ με φυσικό αέριο (COM(1999) 571 τελικό), αναφέρεται ότι η Επιτροπή θα ενημερώνει σε τακτά χρονικά διαστήματα το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με θέματα ασφάλειας του εφοδιασμού της ΕΕ με φυσικό αέριο καθώς και ότι, εφόσον και όταν το κρίνει αναγκαίο, *θα υποβάλλει προτάσεις για την ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο και την περαιτέρω ανάπτυξη του κοινού πλαισίου ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο*.

1.3. Η εσωτερική αγορά φυσικού αερίου της ΕΕ και η ασφάλεια του εφοδιασμού

Η ολοκλήρωση της αγοράς φυσικού αερίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού είναι στόχοι συμβατοί. Είναι προφανές ότι για την ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς φυσικού αερίου απαιτείται επαρκές επίπεδο ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο από ένα διαφοροποιημένο φάσμα πηγών εφοδιασμού. Για το λόγο αυτό, τα μέτρα διαφύλαξης της ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο στο νέο περιβάλλον της αγοράς αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της δημιουργίας της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου της ΕΕ.

Η οδηγία 98/30/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 22ας Ιουνίου 1998 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου¹ συνεισέφερε ιδιαίτερος προς την κατεύθυνση της δημιουργίας της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Η οδηγία έχει ήδη αναγνωρίσει τη σημασία της ασφάλειας του εφοδιασμού για την εσωτερική αγορά. Κατά συνέπεια, παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα επιβολής υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας σε επιχειρήσεις φυσικού αερίου όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού.

Η δημιουργία και η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου δημιουργεί αναπόφευκτα αλληλεξάρτηση των κρατών μελών όσον αφορά ζητήματα ασφάλειας του εφοδιασμού. Ως εκ τούτου, η αδυναμία λήψης των κατάλληλων μέτρων σε ένα κράτος μέλος μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σε όλη την

¹ ΕΕ L 204 της 21.7.1998, σ. 1.

Ευρωπαϊκή Ένωση. Επομένως, προκειμένου να διασφαλίζεται η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, είναι απαραίτητο να επιτευχθεί ένα ελάχιστο επίπεδο εναρμόνισης των πολιτικών ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο σε κάθε κράτος μέλος ούτως ώστε να αποφευχθούν στρεβλώσεις της αγοράς και να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σε περιβάλλον υγιούς ανταγωνισμού.

Η ομαλή λειτουργία συνιστά απαραίτητο στοιχείο της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου της ΕΕ. Τα μέτρα που στοχεύουν στη βελτίωσή της, όπως αγορές τοις μετρητοίς (spot), κίνητρα για νέες προμήθειες φυσικού αερίου από εσωτερικές και εξωτερικές πηγές και διαδικασίες έγκρισης που δεν εισάγουν διακρίσεις για την κατασκευή εγκαταστάσεων αποθήκευσης και υδροποιημένου φυσικού αερίου, πρέπει μεταξύ άλλων να λαμβάνονται πλήρως υπόψη στις πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού σε ανταγωνιστικό περιβάλλον.

2. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΓΟΡΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ – Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΑΦΗΝΕΙΑΣ ΤΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟ ΩΣ ΑΝΑΠΟΣΠΑΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία φυσικού αερίου χειρίστηκε με ιδιαίτερη επιτυχία την ασφάλεια του εφοδιασμού σε μία διαρκώς αναπτυσσόμενη ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου κατά τις τέσσερις τελευταίες δεκαετίες. Ωστόσο, η ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου διέρχεται ταχείες αλλαγές αυτή την εποχή, ενώ παράλληλα μεταβάλλεται και ο ρόλος των παραδοσιακών παραγόντων της αγοράς.

Έως σήμερα, το έργο του σχεδιασμού και της ανάπτυξης του δικτύου φυσικού αερίου για την επίτευξη των στόχων ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο (όπως ορίζονται συχνά από την ίδια τη βιομηχανία φυσικού αερίου) ήταν σχετικά απλό, καθώς οι κύριοι προμηθευτές έλεγχαν όλες τις απαιτήσεις υποδομών, την προσφορά και τη ζήτηση σε φυσικό αέριο, τις πληροφορίες και άλλα απαραίτητα μέσα για την πραγματοποίηση του εν λόγω σχεδιασμού. Επιπλέον, η άμεση κρατική παρέμβαση ήταν λιγότερο απαραίτητη, καθώς οι εθνικές εταιρείες φυσικού αερίου που ήταν επιφορτισμένες με την ασφάλεια του εφοδιασμού ανήκαν σε πολλές περιπτώσεις μερικώς ή πλήρως στο κράτος. Συνεπώς, έως τώρα λίγα είναι τα κράτη μέλη που ασχολήθηκαν άμεσα με τη θέσπιση πολιτικών ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο.

Στη νέα, ελευθερωμένη αγορά φυσικού αερίου, ωστόσο, κανένας μεμονωμένος παράγοντας δεν θα είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνος για τη βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο σε εθνικό επίπεδο, καθώς αναδιαρθρώνεται η βιομηχανία, ολοκληρώνονται οι εθνικές αγορές, εμφανίζονται νέοι φορείς και αναπτύσσεται ο ανταγωνισμός. Μολονότι η ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο συνιστά αναπόσπαστο μέρος της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, η ασφάλεια των πολιτικών και διαδικασιών εφοδιασμού πρέπει να επανεξεταστεί και να τυποποιηθεί στο νέο αυτό πλαίσιο, το οποίο αντιπροσωπεύει διαφορετικές συνθήκες. Σε μία ανταγωνιστική αγορά, δεν είναι αυτονόητο ότι οι προμηθευτές φυσικού αερίου θα δίνουν στρατηγική προτεραιότητα στην ασφάλεια του εφοδιασμού. Ο βασικός στόχος και ο ρόλος των εταιρειών φυσικού αερίου αλλάζει και γίνεται περισσότερο ανταγωνιστικός. Επομένως, η οργάνωση της ασφάλειας του εφοδιασμού δεν μπορεί να επαφίεται μόνο στη βιομηχανία, τα δε κράτη μέλη έχουν υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι όλοι οι παράγοντες της αγοράς λαμβάνουν ελάχιστα μέτρα για την ασφάλεια του εφοδιασμού. Επιπλέον, τα μέτρα ασφάλειας ενδέχεται να είναι δαπανηρά και είναι πολύ πιθανό ορισμένοι παράγοντες της αγοράς να παραβλέψουν τα μέτρα

αυτά, προκειμένου να μειώσουν τις δαπάνες τους, εάν δεν εφαρμόζονται ελάχιστα συμφωνημένα πρότυπα.

Επομένως, η λήψη από τα κράτη μέλη μέτρων που θα απαιτούν από τη βιομηχανία να πληροί ελάχιστα πρότυπα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ανοίγματος της αγοράς. Η δημιουργία εσωτερικής αγοράς δεν σημαίνει απλώς την ελευθερία των πελατών να επιλέγουν, αλλά και τη διασφάλιση της παροχής δημόσιων υπηρεσιών υψηλού επιπέδου από την αγορά, σημαντικότερη από τις οποίες είναι η ασφάλεια του εφοδιασμού. Ως εκ τούτου, η ισχύουσα οδηγία για το φυσικό αέριο (98/30/EK) αναγνωρίζει το δικαίωμα των κρατών μελών να θεωρούν την ασφάλεια του εφοδιασμού ως υποχρέωση δημόσιας υπηρεσίας. Οι διατάξεις που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού δεν είναι συνέπεια της δημιουργίας της εσωτερικής αγοράς, αλλά θεμελιώδες στοιχείο της. Απουσία κοινού πλαισίου που θα θεσπίζει εναρμονισμένα ελάχιστα πρότυπα όσον αφορά τις υποχρεώσεις ασφάλειας του εφοδιασμού, υπάρχει πραγματικός κίνδυνος στρέβλωσης της αγοράς.

Η ασφάλεια του εφοδιασμού και ο ανταγωνισμός είναι συμβατοί στόχοι. Η ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο μπορεί να ενισχυθεί στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου, όταν σχεδιάζεται σωστά από τις εταιρείες σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές. Το επαρκές και ενδεδειγμένο επίπεδο ασφάλειας του εφοδιασμού θα συμβάλει στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Η μετάβαση στο νέο καθεστώς αγοράς είναι προφανώς ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά το σαφή καθορισμό των νέων κανόνων και τη διαφύλαξη, από επιχειρησιακή σκοπιά, ενός σταθερού υψηλού επιπέδου ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο.

Το άρθρο 24 της οδηγίας 98/30/EK σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα διασφάλισης σε περίπτωση αιφνίδιας κρίσης στην ενεργειακή αγορά. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά πρέπει να προκαλούν τις ελάχιστες δυνατές διαταραχές στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να περιορίζουν όσο το δυνατό λιγότερο τον ανταγωνισμό. Τα μέτρα πρέπει να κοινοποιούνται σε άλλα κράτη μέλη και στην Επιτροπή, η οποία μπορεί να αποφασίσει ότι το εν λόγω κράτος μέλος οφείλει να τα τροποποιήσει ή να τα καταργήσει, εφόσον προκαλούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και διαταράσσουν τις συναλλαγές κατά τρόπο ασυμβίβαστο με το κοινό συμφέρον. Τα μέτρα αυτά πρέπει να συμπληρωθούν με την καθιέρωση ελάχιστων επιπέδων δράσης για κάθε κράτος μέλος, συμβατών με τις απαιτήσεις της εσωτερικής αγοράς.

Συνεπώς, καθίσταται σαφές ότι τα μέτρα για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων πρέπει να καθορίζονται και να συμφωνούνται εκ των προτέρων και όχι να αναπτύσσονται από τα κράτη μέλη όταν και εφόσον προκύπτει αιφνίδια κρίση.

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένης της GTE (Ευρωπαϊκή ένωση των διαχειριστών δικτύων μεταφοράς) και της Eurogas, υπογράμμισε την ανάγκη σαφούς καθορισμού των ρόλων και των ευθυνών των επιμέρους παραγόντων της αγοράς όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού². Σε μία ταχύτατα μεταβαλλόμενη αγορά, είναι εξαιρετικά σημαντικό να αποφεύγεται κάθε ασάφεια όσον αφορά τις ευθύνες για την ασφάλεια του εφοδιασμού. Η έλλειψη σαφήνειας όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού αυξάνει τον κίνδυνο κρίσης στον εφοδιασμό.

² GTE, μεταξύ άλλων, στο «Έγγραφο θέσης της GTE», 15 Ιουνίου 2001. Eurogas, μεταξύ άλλων, στην «Απάντηση της Eurogas στο Έγγραφο Στρατηγικής της ΓΔ Ενέργειας /Μεταφορών», 19 Μαρτίου 2001.

Η πρωταρχική ευθύνη για το συνολικό καθορισμό σαφών ρόλων και ευθυνών στο πλαίσιο του νέου νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου και του πλαισίου αγοράς της εσωτερικής αγοράς ανήκει στα κράτη μέλη.

Μολονότι η βιομηχανία φυσικού αερίου πρέπει να διατηρήσει την επιχειρησιακή ευθύνη, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών και η Κοινότητα οφείλουν να διαδραματίσουν σημαντικό συντονιστικό και υποστηρικτικό ρόλο στο θέμα αυτό. Ρόλος της κυβέρνησης είναι να διασφαλίζει ότι η αγορά λειτουργεί αποτελεσματικά και ότι στέλνει ορθά σήματα για την καθοδήγηση των παραγόντων ώστε να ερμηνεύουν και να διαχειρίζονται τις μεταβολές διατηρώντας παράλληλα το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας του εφοδιασμού. Ρόλος της Κοινότητας θα είναι η παρακολούθηση της εφαρμογής των νέων πολιτικών για την ασφάλεια του εφοδιασμού και η διασφάλιση της συμβατότητάς τους με τις απαιτήσεις της ορθής λειτουργούσας εσωτερικής αγοράς.

Τον Φεβρουάριο του 2002 πραγματοποιήθηκε η πέμπτη σύνοδος του ευρωπαϊκού ρυθμιστικού φόρουμ για το φυσικό αέριο, με τη συμμετοχή της Επιτροπής, των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, των κρατών μελών και όλους των ενδιαφερόμενων φορέων στην αγορά φυσικού αερίου. Το φόρουμ συμφώνησε σε μία σειρά συστάσεων όσον αφορά κατευθυντήριες γραμμές ορθής πρακτικής όσον αφορά την πρόσβαση τρίτων. Οι κατευθυντήριες γραμμές περιλαμβάνουν ορισμένα αρχικά στοιχεία για τη διασάφηση των ρόλων και των ευθυνών των κύριων φορέων στον τομέα της μεταφοράς του φυσικού αερίου, και ιδίως των διαχειριστών των δικτύων μεταφοράς και των χρηστών των δικτύων. Επιπλέον, το φόρουμ συμφώνησε τα εξής³:

Στο νέο ρυθμιστικό περιβάλλον της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου που χαρακτηρίζεται από πληθώρα παραγόντων της αγοράς και διαχωρισμό των ολοκληρωμένων εταιρειών φυσικού αερίου, η ασφάλεια του εφοδιασμού δεν μπορεί πλέον να αποτελεί ευθύνη ενός μόνο παράγοντα.

Επομένως, πρέπει να καθορισθούν νέες ευθύνες όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού και το σχεδιασμό των υποδομών μεταξύ των κρατικών αρχών και των διαφόρων παραγόντων της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων των φορέων και των διαχειριστών των δικτύων μεταφοράς, προκειμένου να υπάρχει σαφήνεια στο θέμα αυτό. Οι υποχρεώσεις των διαφόρων παραγόντων πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια και να είναι αντίστοιχες του ρόλου τους.

Στον τομέα αυτό, τα κράτη μέλη θα κληθούν να καθορίσουν, στο πλαίσιο της δημόσιας πολιτικής, πρότυπα επιδόσεων όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού. Στο πλαίσιο αυτό, είναι δυνατό να ανατεθεί στην αγορά και στη βιομηχανία η ευθύνη ανάπτυξης των αποτελεσματικότερων λύσεων για την επίτευξη των συμφωνηθεισών επιδόσεων.

Ωστόσο, η ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο δεν αφορά απλώς την εξισορρόπηση της ζήτησης και της προσφοράς σε μία ανταγωνιστική αγορά σε καθημερινή βάση. Έχει επιπλέον μία μακροπρόθεσμη στρατηγική πτυχή.

Με βάση τα ανωτέρω και ενόψει της μετάβασης προς μία πλήρως λειτουργούσα και ολοκληρωμένη ενιαία αγορά φυσικού αερίου, τα κράτη μέλη πρέπει, επομένως, σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά και τις δομές των ιδίων αγορών φυσικού αερίου, να παρακολουθούν και να διασφαλίζουν ότι οι πολιτικές εφοδιασμού με φυσικό αέριο είναι προσαρμοσμένες στο νέο περιβάλλον αγοράς και μετουσιώνονται ορθά σε σαφείς ρόλους,

³ Συμπεράσματα της 5ης συνάντησης του ευρωπαϊκού ρυθμιστικού φόρουμ για το φυσικό αέριο, Μαδρίτη, 7-8 Φεβρουαρίου 2002.

επιχειρησιακές ευθύνες, κριτήρια ασφάλειας και επείγουσες διαδικασίες για όλους τους φορείς της βιομηχανίας φυσικού αερίου εντός του νέου νομοθετικού πλαισίου. Αυτό είναι επίσης σημαντικό, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο οι διαφορετικές προσεγγίσεις στην ασφάλεια του εφοδιασμού να αποτελέσουν εμπόδιο στην είσοδο και στο διασυνοριακό εμπόριο και να παρακωλύσουν την ολοκλήρωση και την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Εξίσου σημαντικό, ωστόσο, είναι να διασφαλιστεί ότι εφαρμογή του νέου πλαισίου και των νέων διαδικασιών θα γίνει κατά τρόπο που δεν θα δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες σε εταιρίες με μικρό μερίδιο αγοράς ή στους νέους φορείς στην αγορά.

3. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ

Η παραγωγή φυσικού αερίου και η μεταφορά του σε μεγάλες αποστάσεις απαιτούν ένταση κεφαλαίου. Λόγω της πολύ μικρότερης πυκνότητας ενέργειας του φυσικού αερίου σε σύγκριση, για παράδειγμα, με το πετρέλαιο, το κόστος μεταφοράς του φυσικού αερίου ανά μονάδα ενέργειας είναι πολύ υψηλότερο σε σύγκριση με εκείνο του πετρελαίου και αντιπροσωπεύει πολύ σημαντικό μέρος της συνολικής τιμής του φυσικού αερίου για τον τελικό καταναλωτή. Στην πράξη, επομένως, το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής σε απομακρυσμένα σημεία άντλησης και οι αγωγοί μεταφοράς φυσικού αερίου σε μεγάλες αποστάσεις εμφανίζουν υψηλό ποσοστό χρησιμοποίησης με σχετικά συνεχή ροή. Καθώς, ωστόσο, η ζήτηση σε φυσικό αέριο εμφανίζει σημαντικές αυξομειώσεις στη διάρκεια του έτους, παρατηρείται σημαντική διαφορά μεταξύ των προφίλ προσφοράς και ζήτησης.

Για βέλτιστα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται συνεπώς εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυσικού αερίου (είτε σε υπόγεια εξαντλημένα σημεία άντλησης, υδροφόρους ορίζοντες ή κοιλότητες αλατιού είτε σε υπέργειες εγκαταστάσεις υγροποιημένου φυσικού αερίου για την εξομάλυνση της ζήτησης κατά τις ώρες αιχμής), οι οποίες βρίσκονται κατά προτίμηση κοντά σε κέντρα ζήτησης, ώστε να καθίσταται δυνατή η εξισορρόπηση της αναπόφευκτης διαφοράς μεταξύ προσφοράς και ζήτησης, μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κόστος εφοδιασμού σε φυσικό αέριο. Εάν δεν προβλέπεται αποθήκευση φυσικού αερίου, η ικανότητα παραγωγής και μεταφοράς πρέπει να σχεδιαστεί ώστε να καλύπτει το ημερήσιο φορτίο αιχμής και, ως εκ τούτου, τον περισσότερο καιρό θα υπάρχει σημαντικό πλεονάζον δυναμικό.

Η υπόγεια αποθήκευση φυσικού αερίου διαδραματίζει συνεπώς καθοριστικό ρόλο στον εφοδιασμό της ΕΕ με φυσικό αέριο τόσο υπό φυσιολογικές συνθήκες λειτουργίας όσο και σε περίπτωση επειγόντων εφοδιασμών. Εξάλλου, για οικονομικούς και στρατηγικούς λόγους, η αποθήκευση φυσικού αερίου πρέπει να γίνεται κοντά στην αγορά. Ως εκ τούτου, οι εταιρίες φυσικού αερίου επιδιώκουν, όσο το επιτρέπουν η γεωλογία και η οικονομία, να κατανέμουν τις εγκαταστάσεις αποθήκευσής τους όσο το δυνατόν καλύτερα και όσο το δυνατόν πλησιέστερα σε κέντρα μεγάλης ζήτησης, δηλαδή κατά προτίμηση όχι πολύ μακριά από μεγάλα αστικά κέντρα.

Η υπόγεια αποθήκευση εξυπηρετεί επομένως αρκετές λειτουργίες, όπως:

- στρατηγικά αποθέματα για την ασφάλεια του εφοδιασμού σε περίπτωση διακοπής (χρησιμοποιούνται ιδιαίτερα στα κράτη μέλη με υψηλή εξάρτηση από εισαγωγές φυσικού αερίου από χώρες εκτός ΕΕ)•
- εποχική εξισορρόπηση φορτίου ώστε να ικανοποιείται η ζήτηση σε περιόδους αιχμής (το φυσικό αέριο αποθηκεύεται την άνοιξη και το καλοκαίρι και συνήθως χρησιμοποιείται από τον Οκτώβριο/Νοέμβριο έως τον Φεβρουάριο/Μάρτιο)•

- επίτευξη ημερήσιας ισορροπίας•
- πρόκριση συναλλαγής (αρμπιτράζ) όσον αφορά την τιμή του φυσικού αερίου, δηλαδή εμπορική βελτιστοποίηση των διαφορών στην τιμή του φυσικού αερίου, για παράδειγμα την περίοδο επανυπολογισμού της τιμής του φυσικού αερίου (π.χ. αρχή τριμήνων), και γενικότερα ως εμπορικό μέσο σε ελευθερωμένες αγορές (ιδίως στο Ηνωμένο Βασίλειο). Καθώς οι τιμές του φυσικού αερίου στην ανταγωνιστική αγορά φυσικού αερίου αναμένεται να αντικατοπτρίζουν ολοένα και περισσότερο τη ζήτηση και την προσφορά φυσικού αερίου, ενδέχεται να εμφανιστούν νέες μορφές διακυμάνσεων και μεταβλητότητας των τιμών. Υπό τις συνθήκες αυτές, αναμένεται ότι το αποθηκευμένο φυσικό αέριο θα χρησιμοποιείται όταν οι τιμές θα είναι υψηλές, περιορίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη μεταβλητότητα•
- συνολική βελτιστοποίηση του συστήματος, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης των συμβάσεων ανταλλαγής•
- υποστήριξη της μεταφοράς, π.χ. για την άμβλυνση των τοπικών περιορισμών χωρητικότητας ή των κρίσιμων κατωφλίων πίεσης.

Μολονότι είναι δυνατό να υπάρξουν βραχυπρόθεσμες προσαρμογές όσον αφορά τις απαιτήσεις αποθήκευσης και τη διάθεση των παραγόντων της αγοράς να αναλάβουν το κόστος αποθήκευσης του φυσικού αερίου, αναμένεται γενικά ότι η ύπαρξη εγκαταστάσεων αποθήκευσης θα καταστεί ολοένα και πιο σημαντική συν τω χρόνω λόγω της αυξανόμενης ζήτησης σε φυσικό αέριο από την ΕΕ και της εξάρτησης από τις εισαγωγές και επομένως λόγω της ανάγκης για πρόσθετη αποθήκευση για λόγους ασφάλειας του εφοδιασμού. Επιπλέον, θα υπάρξει πρόσθετη ανάγκη αποθήκευσης για την εξισορρόπηση φορτίου, αλλά και λόγω της αυξανόμενης εξάρτησης από τις εισαγωγές και της σχετικά μειούμενης ευελιξίας της εγχώριας παραγωγής.

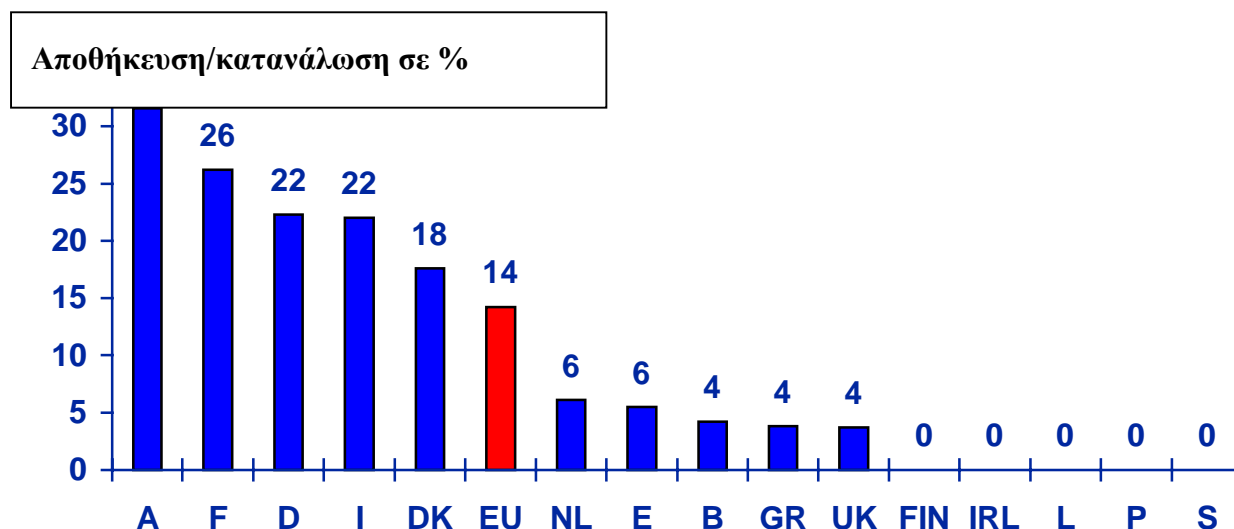
Η δυνατότητα αποθήκευσης και η ύπαρξη ισοδύναμων εναλλακτικών μηχανισμών ευελιξίας, ως αναπόσπαστο μέρος του συνολικού συστήματος εφοδιασμού με φυσικό αέριο, είναι καθοριστικές για την αποτελεσματική λειτουργία του δικτύου φυσικού αερίου. Επομένως, η πρόσβαση τρίτων χωρίς διακρίσεις στην αποθήκευση είναι σημαντική τόσο για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς όσο και για λόγους ασφάλειας του εφοδιασμού. Επιπλέον, με βάση εμπειρίες από άλλες περιοχές του κόσμου, μπορεί να αναμένεται ότι η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς θα δημιουργήσει νέες εμπορικές ευκαιρίες για τους ιδιοκτήτες εγκαταστάσεων αποθήκευσης. Κατά συνέπεια, η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις που αφορούν τη διασφάλιση επαρκούς ανάπτυξης και διαθεσιμότητας των χώρων αποθήκευσης.

Επομένως, η Κοινότητα πρέπει να αποδώσει υψηλή προτεραιότητα στη στήριξη της ανάπτυξης της αποθήκευσης φυσικού αερίου, όπως ενδείκνυται στο πλαίσιο του προγράμματος των διευρωπαϊκών δικτύων (ΔΕΔ) ενέργειας.

Η ανάπτυξη μίας πλήρως και ομαλά λειτουργούσας εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και η βαθμιαία ανάπτυξη της αγοράς τοις μετρητοίς (spot) θα συμβάλουν στην ασφάλεια του εφοδιασμού. Τα σχέδια ασφαλείας και οι απαιτήσεις αποθεμάτων φυσικού αερίου σε εθνικό επίπεδο πρέπει να είναι συμβατά με την ανάπτυξη της ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και να μην την παρακωλύουν. Από την άποψη αυτή, η πρόσβαση χωρίς διακρίσεις στην αποθήκευση είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Ετερόκλητη εικόνα όσον αφορά τις απαιτήσεις αποθήκευσης σε επίπεδο κρατών μελών

Η ακόλουθη γραφική παράσταση απεικονίζει το ποσοστό του αποθηκευμένου όγκου σε σχέση με την ετήσια κατανάλωση φυσικού αερίου.

Η γραφική παράσταση απεικονίζει σαφώς τη διαφορετική σχετική σημασία της υπόγειας αποθήκευσης φυσικού αερίου στα διάφορα κράτη μέλη και την απουσία αποθήκευσης σε ορισμένα εξ αυτών. Κατά μέσο όρο, η χωρητικότητα αποθήκευσης φυσικού αερίου της ΕΕ ισοδυναμεί με 50 περίπου ημέρες κατανάλωσης φυσικού αερίου (ήτοι 14 % της συνολικής ετήσιας κατανάλωσης). Η Αυστρία διαθέτει αποθέματα που ισοδυναμούν με 115 ημέρες μέσης ζήτησης σε φυσικό αέριο, η Γαλλία με 95 ημέρες, η Γερμανία και η Ιταλία με 80 περίπου ημέρες και η Δανία με 65 περίπου ημέρες. Το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ελλάδα, το Βέλγιο, η Ισπανία και οι Κάτω Χώρες διαθέτουν αποθέματα που ισοδυναμούν με 10-20 ημέρες μέσης κατανάλωσης φυσικού αερίου, ενώ τα λοιπά κράτη μέλη δεν διαθέτουν χωρητικότητα αποθήκευσης. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι γεωλογικές περιοχές για την κατασκευή νέων υπόγειων εγκαταστάσεων αποθήκευσης φυσικού αερίου είναι περιορισμένες ή ανύπαρκτες. Ορισμένα κράτη μέλη βασίζονται επομένως στην αποθήκευση ή στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης από άλλα κράτη μέλη. Η ικανοποίηση της ανάγκης αποθήκευσης σε μία συγκεκριμένη περιοχή μέσω απομακρυσμένων εγκαταστάσεων αποθήκευσης δεν θεωρείται ως βέλτιστη λύση υπό φυσιολογικές συνθήκες, ενδέχεται όμως να κριθεί αναγκαία. Προκειμένου να ενισχυθεί η εσωτερική αλληλεγγύη στην ΕΕ καθώς και η συνεργασία με εξωτερικούς προμηθευτές, είναι πιθανό να υπάρχουν ορισμένα σχέδια κοινού ενδιαφέροντος για την ανάπτυξη της αποθήκευσης στην Ευρώπη τα οποία αξίζει να αναλυθούν περαιτέρω.

4. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΟΜΑΛΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΑΕΡΙΟΥ

Οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις πληρωμής δεσμευτικών ποσοτήτων φυσικού αερίου, ανεξαρτήτως παραλαβής τους, διαδραμάτισαν πολύ σημαντικό ρόλο στην οικοδόμηση και στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής αγοράς φυσικού αερίου. Συγκεκριμένα, στο παρελθόν, οι επενδύσεις στη βιομηχανία εφοδιασμού με φυσικό αέριο υλοποιούνταν συνήθως με τη σύναψη μακροπρόθεσμων συμβάσεων από τις ευρωπαϊκές εταιρείες φυσικού αερίου. Οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις παρέχουν ένα σημαντικό στοιχείο σταθερότητας στους εξωτερικούς προμηθευτές και ενισχύουν την ικανότητά τους να συνεχίζουν την ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας και έντασης κεφαλαίου έργων εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις ενδέχεται, επίσης, να διευκολύνουν τη μεσοπρόθεσμη διαφοροποίηση του εφοδιασμού της ΕΕ με φυσικό αέριο και να συμβάλλουν στην

προσέλκυση νέων πηγών φυσικού αερίου στην αγορά, ενισχύοντας τον ανταγωνισμό από την πλευρά της προσφοράς.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι συνθήκες που θα διαμορφωθούν από την εσωτερική αγορά ενέργειας θα διασφαλίσουν τη διατήρηση της ύπαρξης αυτών των συμβάσεων, και θα εξακολουθήσουν να στηρίζουν την ασφάλεια του εφοδιασμού στην εσωτερική αγορά φυσικού αερίου με τον κατάλληλο τρόπο. Πράγματι, είναι σαφές ότι οι επιχειρήσεις φυσικού αερίου της ΕΕ θα συνεχίσουν να ανταποκρίνονται στις ανάγκες σε φυσικό αέριο μέσω παρόμοιων συμβάσεων εφοδιασμού, ως μέρος του συνολικού χαρτοφυλακίου συμβάσεων που διαθέτουν, στο πλαίσιο μιας ανταγωνιστικής αγοράς.

Μολοταύτα, δεδομένης της σημασίας που έχουν οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις για την ασφάλεια του εφοδιασμού της αγοράς φυσικού αερίου της ΕΕ – τα συμβόλαια αυτού του είδους πιθανότατα θα εξακολουθήσουν να είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση της χρηματοδότησης νέων μεγάλων έργων φυσικού αερίου όπως του κοιτάσματος φυσικού αερίου του Stockman – θα πρέπει να δημιουργηθούν δικλείδες ασφαλείας, για την σχετικά απίθανη και απρόβλεπτη περίπτωση να αναπτυχθούν ανεπαρκείς μακροπρόθεσμες συμβάσεις. Ωστόσο, είναι σημαντικό η ύπαρξη μακροπρόθεσμων συμβάσεων να μην παρακωλύει τον ανταγωνισμό είτε με τη ρητή συμπερίληψη περιοριστικών όρων είτε με την ανάδειξη φορέων με δεσπίζουσα θέση στην αγορά που θα μπορούσαν να προκαλέσουν στεγανοποίηση της αγοράς. Επιπλέον, είναι σημαντικό οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις πληρωμής δεσμευτικών ποσοτήτων φυσικού αερίου, ανεξαρτήτως παραλαβής τους, να εξελίσσονται και να προσαρμόζονται στο νέο περιβάλλον της αγοράς φυσικού αερίου.

Αφετέρου, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η ανάπτυξη επαρκών αποθεμάτων φυσικού αερίου, ώστε να παρέχεται στην εσωτερική αγορά φυσικού αερίου η δυνατότητα να λειτουργεί σωστά και ανταγωνιστικά και παράλληλα να διαμορφωθούν οι απαραίτητες συνθήκες για την υιοθέτηση ενός ισορροπημένου χαρτοφυλακίου συμβάσεων από τις εταιρείες φυσικού αερίου.

Αυτό, εκτός του ότι συνεπάγεται τη δημιουργία μίας ρευστής αγοράς τοις μετρητοίς (spot) για το φυσικό αέριο σε όλη την Ευρώπη – η οποία παρέχει τη βεβαιότητα ότι οι παραγωγοί, οι προμηθευτές ή οι πελάτες που πούλησαν ή αγόρασαν φυσικό αέριο σε μακροπρόθεσμη βάση μπορούν να πουλήσουν το φυσικό αέριο, στην ισχύουσα τιμή τοις μετρητοίς, εάν αδυνατούν να διοχετεύσουν άμεσα το φυσικό αέριο στην αγορά. – αφορά επίσης την υιοθέτηση, όπου κρίνεται απαραίτητο, προγραμμάτων πώλησης από κράτη μέλη.

Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τον απρόσκοπτο εφοδιασμό με φυσικό αέριο, κυρίως στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη βορειοδυτική Ευρώπη όπου λειτουργούν ή αναδύονται κόμβοι διαπραγμάτευσης. Σε ορισμένες χώρες έχουν εφαρμοστεί προγράμματα πώλησης φυσικού αερίου που έχουν συμβάλει στην είσοδο νέων επιχειρήσεων στην αγορά. Επιπλέον, οι δράσεις που ανέλαβε η Επιτροπή βάσει του δικαίου περί ανταγωνισμού στον τομέα του φυσικού αερίου, όπως στην υπόθεση της GFU, συνέβαλαν περαιτέρω στην αύξηση της ρευστότητας. Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι η διαδικασία αυτή πρέπει να συνεχιστεί και θα συνεχιστεί. Ωστόσο, και εδώ πρέπει να δημιουργηθούν δικλείδες ασφαλείας για την περίπτωση που δεν σημειωθεί παρόμοια εξέλιξη.

5. ΟΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Αξίζει να σημειωθεί ότι η κατάσταση του εφοδιασμού με φυσικό αέριο διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών, λόγω των διαφορών στους φυσικούς πόρους, τις γεωλογικές συνθήκες και τις συνθήκες της αγοράς. Η κατάσταση του εφοδιασμού των κρατών μελών διαφέρει σημαντικά όσον αφορά την ύπαρξη εγχώριας παραγωγής φυσικού αερίου, τη σημασία του φυσικού αερίου στο συνολικό ενεργειακό ισοζύγιο, την εξάρτηση από τον εξωτερικό εφοδιασμό με φυσικό αέριο, τη διάθεση υπόγειας αποθήκευσης, το επίπεδο διασύνδεσης κλπ.

Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη και οι βιομηχανίες φυσικού αερίου των κρατών αντιμετωπίζουν επίσης την ασφάλεια του εφοδιασμού ποικιλοτρόπως, ανάλογα με τις επιμέρους συνθήκες, τα χαρακτηριστικά της αγοράς, τις διαθέσιμες τεχνικές επιλογές και το σχετικό κόστος τους.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές αυτές καταστάσεις, η ευρωπαϊκή βιομηχανία φυσικού αερίου χρησιμοποιεί διαφορετικούς συνδυασμούς μέσων και διαδικασιών τόσο στην προσφορά όσο και στη ζήτηση για την αντιμετώπιση βραχυπρόθεσμων δυσχερειών στην ασφάλεια του εφοδιασμού. Οι εν λόγω συνδυασμοί περιλαμβάνουν την ευελιξία του δικτύου και του εφοδιασμού, την αποθήκευση και τη διακοπή της παροχής. Το φάσμα των διαθέσιμων εγκαταστάσεων επιτρέπει στις εταιρείες φυσικού αερίου να διασφαλίζουν ότι η προσφορά και η ζήτηση φυσικού αερίου συμπίπτουν ανά πάσα στιγμή, δηλαδή σε εποχική βάση και εντός της ημέρας, και ότι οι καταστάσεις έκτακτης ανάγκης μπορούν να αντιμετωπιστούν.

Προκειμένου να ικανοποιείται η ζήτηση των καταναλωτών, το δίκτυο εφοδιασμού με φυσικό αέριο πρέπει να σχεδιαστεί, ώστε να ανταποκρίνεται στο συνδυασμένο, συνολικό φορτίο αιχμής. Τα δίκτυα εφοδιασμού με φυσικό αέριο σχεδιάζονται συχνά ώστε να ικανοποιούν το φορτίο αιχμής την πιο κρύα ημέρα, η οποία στατιστικά εμφανίζεται, για παράδειγμα, μία φορά κάθε 20 χρόνια, και τον πιο κρύο χειμώνα, ο οποίος στατιστικά εμφανίζεται μία φορά κάθε 50 χρόνια.

Ορισμένα κράτη μέλη και μεγάλες εταιρείες φυσικού αερίου έχουν κατά κάποιο τρόπο καθορίσει τις συνθήκες που πρέπει να πληρούνται όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού ή τη διάθεση εγκαταστάσεων αποθήκευσης για υφιστάμενους και νέους φορείς στην αγορά:

- Στην Ιταλία, για παράδειγμα, οι νέοι φορείς που εισάγουν φυσικό αέριο από χώρες εκτός της ΕΕ στην ιταλική αγορά οφείλουν να διατηρούν αποθέματα που ισοδυναμούν με 10 % του ετήσιου εφοδιασμού.
- Στην Ισπανία, η συνολική εξάρτηση του εφοδιασμού με φυσικό αέριο από οποιαδήποτε μεμονωμένη εξωτερική αγορά δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60 %, και οι προμηθευτές φυσικού αερίου είναι υποχρεωμένοι να διατηρούν αποθέματα φυσικού αερίου για τουλάχιστον 35 ημέρες εφοδιασμού.
- Στο Ηνωμένο Βασίλειο, τα πρότυπα ασφάλειας του εφοδιασμού έχουν καθοριστεί ώστε να καλύπτουν το φορτίο ημέρας αιχμής «1 φορά κάθε 20 χρόνια» και τη διάρκεια χειμερινής περιόδου «1 φορά κάθε 50 χρόνια». Ανάλογα πρότυπα ισχύουν στις Κάτω Χώρες, τη Γαλλία και άλλα κράτη μέλη.

- Το γαλλικό δίκτυο φυσικού αερίου σχεδιάστηκε επίσης κατά τρόπο ώστε να μπορεί να αντεπεξέλθει (ειδικότερα μέσω στρατηγικών αποθεμάτων φυσικού αερίου) σε διακοπή της μεγαλύτερης πηγής εφοδιασμού για διάστημα έως ένα έτος.
- Στη Δανία, η ολοκληρωμένη εταιρεία φυσικού αερίου σχεδίασε την εφεδρική χωρητικότητα και τις δυνατότητες αποθήκευσης της κατά τρόπο ώστε να είναι δυνατή η συνέχιση του εφοδιασμού με φυσικό αέριο της μη διακοπτόμενης αγοράς που δεν διαθέτει δυνατότητα χρησιμοποίησης εναλλακτικού καυσίμου, σε περίπτωση διακοπής της λειτουργίας ενός από τους δύο υπεράκτιους αγωγούς που εφοδιάζουν τη Δανία με φυσικό αέριο.

6. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ

Μολονότι φαίνεται ότι αρκετά κράτη μέλη στηρίζουν την ασφάλεια του εφοδιασμού τους με φυσικό αέριο στο συνδυασμό ακραίων καιρικών συνθηκών και διάθεση «n-1» των πηγών φυσικού αερίου (δηλαδή διακοπής μίας πηγής από το διαθέσιμο φάσμα πηγών εφοδιασμού), παρατηρείται έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά τις πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο, οι οποίες σε πολλές περιπτώσεις φαίνεται ότι δεν είναι επαρκώς σαφείς και τυποποιημένες και δεν αντικατοπτρίζουν τις αλλαγές που συντελούνται στην αγορά. **Συνεπώς, η βελτίωση του συντονισμού τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο καθώς και η βελτίωση της διαφάνειας στον τομέα αυτό πρέπει να αποτελέσουν πρώτη προτεραιότητα.**

Παρά τις διαφορές στην κατάσταση του εφοδιασμού των κρατών μελών και λόγω της δομής του εφοδιασμού με φυσικό αέριο της ΕΕ, οι κυριότεροι κίνδυνοι εφοδιασμού των μεμονωμένων κρατών μελών συνιστούν συχνά κίνδυνο τον οποίο διατρέχουν από κοινού με άλλες χώρες. Για παράδειγμα, ο κίνδυνος διακοπής του εφοδιασμού με φυσικό αέριο της Ευρώπης από οποιονδήποτε από τους κύριους προμηθευτές μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες σε αρκετά κράτη μέλη. Στην περίπτωση αυτή, **η αποκατάσταση της διακοπής θα μπορέσει να επιτευχθεί μόνο με συντονισμένες προσπάθειες. Το γεγονός αυτό προσδίδει κοινή ευρωπαϊκή διάσταση στα μέτρα που στοχεύουν στην αποφυγή ή τη διαχείριση μίας μείζονος κρίσης εφοδιασμού με φυσικό αέριο, απαιτείται δε αλληλεγγύη σε επίπεδο ΕΕ για την ελαχιστοποίηση τυχόν αρνητικού αντικτύπου.**

Λόγω της αυξημένης ολοκλήρωσης της αγοράς στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και της ευρωπαϊκής αλληλεξάρτησης (ο «αδύναμος κρίκος» όσον αφορά την ασφάλεια θα μπορούσε να έχει αντίκτυπο στην ασφάλεια σε οποιονδήποτε άλλο τομέα της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου) και προκειμένου να διασφαλιστεί ένα ισορροπημένο, διαφανές και συνεκτικό σύστημα καταμερισμού των κινδύνων, είναι απαραίτητο να εξασφαλισθούν επαρκείς και αποτελεσματικοί ευρωπαϊκοί μηχανισμοί για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού, καθώς και συντονισμός και παρέμβαση σε επίπεδο ΕΕ σε έκτακτες περιπτώσεις εφοδιασμού, με στόχο τη διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.

Για το σκοπό αυτό, πρέπει αφενός να ληφθεί υπόψη η ποικιλία των καταστάσεων εφοδιασμού στα κράτη μέλη και αφετέρου η ευρωπαϊκή βιομηχανία φυσικού αερίου να διατηρήσει την επιχειρησιακή ευθύνη για την εφαρμογή των απαραίτητων μέτρων.

Για το φυσικό αέριο, το προτεινόμενο νέο κοινοτικό πλαίσιο θέτει τους ίδιους στόχους όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού με την πρόταση που αφορά τα αποθέματα πετρελαίου. Πράγματι, θεσπίζει αυστηρές και ποσοτικές απαιτήσεις όσον αφορά τα πρότυπα της ασφάλειας του εφοδιασμού και καθορίζει τον τρόπο ικανοποίησης των εν λόγω προτύπων.

Ειδικότερα, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καθορίζουν και να κοινοποιούν τον τρόπο με τον οποίο εγγυώνται ότι οι πελάτες ο εφοδιασμός των οποίων δεν μπορεί να διακοπεί, δηλαδή πελάτες που αδυνατούν να χρησιμοποιήσουν άμεσα εναλλακτικά εφεδρικά καύσιμα, θα διαθέτουν συνεχή εφοδιασμό για διάστημα εξήντα ημερών σε περίπτωση διακοπής του εφοδιασμού από τη μεγαλύτερη πηγή εφοδιασμού στην εν λόγω αγορά. Ανάλογες προβλέψεις υπάρχουν και για τις περιπτώσεις ακραίων καιρικών συνθηκών, και επομένως εξαιρετικά υψηλής ζήτησης, που απαιτούν να διασφαλίζεται ο εφοδιασμός αυτών των πελατών καθ' όλη τη χρονική περίοδο της εν λόγω έκτακτης ζήτησης.

Λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των αγορών φυσικού αερίου και πετρελαίου, τα εν λόγω μέτρα είναι εκ των πραγμάτων ισοδύναμα με την υποχρέωση διατήρησης ελάχιστων αποθεμάτων πετρελαίου. Ωστόσο, το νέο πλαίσιο δεν προβλέπει στο παρόν στάδιο, όπως για τα αποθέματα πετρελαίου, τον καθορισμό των ελάχιστων επιπέδων αποθεμάτων φυσικού αερίου που πρέπει να διατηρούν τα κράτη μέλη, προκειμένου να εγγυώνται την ασφάλεια του εφοδιασμού. Αυτό συμβαίνει επειδή δεν διαθέτουν όλα τα κράτη μέλη τις ίδιες γεωλογικές συνθήκες για υπόγεια αποθήκευση, καθώς πράγματι σε ορισμένες χώρες δεν υπάρχουν κατάλληλες περιοχές για αποθήκευση. Συνεπώς, κάθε χώρα πρέπει να χρησιμοποιεί ένα διαφορετικό συνδυασμό μέσων, προκειμένου να τηρεί την υποχρέωση των 60 ημερών και τις απαιτήσεις κάλυψης της υψηλής ζήτησης, με βάση την αποθήκευση (εντός ή εκτός της εν λόγω χώρας), τις ρυθμίσεις για την ευελιξία της παραγωγής, τη συμπίεση στους αγωγούς (linepack) και άλλα διαθέσιμα μέτρα.

Επιπλέον, ενώ οι διαφορετικές γεωλογικές συνθήκες και τα σημαντικά πλεονεκτήματα της αποθήκευσης κοντά στη ζήτηση (αποφεύγοντας έτσι το πρόσθετο κόστος της εξάρτησης από απομακρυσμένη αποθήκευση) δείχνουν ότι η απαίτηση μίας νομικά δεσμευτικής ελάχιστης αποθήκευσης για κάθε επιμέρους κράτος μέλος δεν θα ήταν κατάλληλη στον παρόν στάδιο, η αποθήκευση πρόκειται και πρέπει να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, η πρόταση απαιτεί από όλα τα κράτη μέλη να δημοσιεύουν ενδεικτικούς ποσοτικούς στόχους μελλοντικής συνεισφοράς στην αποθήκευση, προκειμένου να ικανοποιούνται τα πρότυπα ασφάλειας του εφοδιασμού.

Τέλος, είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι, λόγω των διαφορετικών χωρητικοτήτων αποθήκευσης στα κράτη μέλη και της σημασίας διασφάλισης της κοινοτικής διασυνοριακής αλληλεγγύης και συνεργασίας, απαιτείται πρόσβαση χωρίς διακρίσεις στο διαθέσιμο υπόγειο δυναμικό, όπως τονίζεται στην πρόταση οδηγίας της Επιτροπής του Μαρτίου 2001 για την τροποποίηση των οδηγιών 96/92/EK και 98/30/EK όσον αφορά τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

Γενικότερα, είναι απολύτως απαραίτητο οι πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού που θα καθορίσουν και θα εφαρμόσουν τα κράτη μέλη να είναι συμβατές με την ολοκλήρωση της πλήρως λειτουργούσας εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και να συμβάλλουν στην ολοκλήρωση αυτή. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού να εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις και σε καμία περίπτωση να μην παρεμποδίζουν την είσοδο νέων φορέων στην αγορά.

7. ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας γίνεται βαθμιαία και είναι εξαιρετικά πολύπλοκη, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των τεχνικών κανόνων. Συνεπώς είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι το νέο νομοθετικό πλαίσιο εφαρμόζεται με αποτελεσματικό,

αποδοτικό και ομοιόμορφο τρόπο και χωρίς διακρίσεις από όλους τους παράγοντες της αγοράς υπό συνθήκες που εγγυώνται την ανταγωνιστικότητα των εταιρειών.

Οι διάφορες φάσεις ανάπτυξης της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει συνεπώς να συνοδεύονται από μέτρα, τα οποία θα επιτρέπουν κυρίως τις συναντήσεις μεταξύ εθνικών ρυθμιστικών αρχών, κρατών μελών, διαχειριστών της αγοράς και της Επιτροπής στο πλαίσιο τεχνικών ομάδων εργασίας. Στις συναντήσεις τους, οι ομάδες εργασίας πρέπει να εξετάζουν τη λήψη των πλέον κατάλληλων μέτρων, προκειμένου να υλοποιηθεί το άνοιγμα των αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, και πρέπει να υποβάλλουν τακτικά τεχνικές συστάσεις στην Επιτροπή.

Ομοίως, το νέο κοινοτικό πλαίσιο, το οποίο θα δημιουργηθεί για την ενίσχυση της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο, στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, θα απαιτεί την ανάληψη και την εκτέλεση πολύπλοκων και τεχνικών καθηκόντων. Τα καθήκοντα αυτά θα έχουν κυρίως σχέση με την παρακολούθηση της ανάπτυξης των διεθνών αγορών και την αξιολόγηση του αντικτύπου τους στην ασφάλεια και τη διαφύλαξη του εφοδιασμού. Η αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων μέτρων πρέπει να τελεί υπό συνεχή αξιολόγηση. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να παρακολουθούνται τα μέτρα που στοχεύουν στη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου αποθεμάτων φυσικού αερίου που διατηρούν τα κράτη μέλη. Για την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων, απαιτούνται αντικειμενικά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα.

Σε περίπτωση ενεργειακής κρίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύναται να διατυπώνει συστάσεις σχετικά με τα ενδεδειγμένα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν τα κράτη μέλη ή δύναται, με απόφασή της, να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα. Οι συνέπειες των εν λόγω μέτρων πρέπει να αξιολογούνται.

Επομένως, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί, εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής, ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, το οποίο θα συγκεντρώνει την απαραίτητη εμπειρογνωμοσύνη για την αντιμετώπιση των εξαιρετικά τεχνικών ζητημάτων που εμπλέκονται στα εν λόγω καθήκοντα. Θα παρέχει, υπό την αιγίδα της Επιτροπής, τεχνική και επιστημονική συνδρομή και υψηλό επίπεδο πραγματογνωμοσύνης ώστε να συμβάλει στην ορθή εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο.

Η διαχείριση του ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης θα ανατεθεί στην Επιτροπή, η οποία πρέπει να καλεί στις συναντήσεις αντιπροσώπους των κρατών μελών καθώς και εκπροσώπους των ενδιαφερόμενων τομέων.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η στρατηγική σημασία της ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο για την Ευρωπαϊκή Ένωση δεν πρόκειται να μειωθεί. Αντιθέτως, ενόψει των προοπτικών ζήτησης και προσφοράς φυσικού αερίου στην ΕΕ και της ταχείας συνεχιζόμενης αλλαγής που συντελείται με την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, είναι αναγκαία η ανάληψη συντονισμένης δράσης, ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο και να συμπληρώνονται έτσι άλλες δράσεις που αναλαμβάνονται για την επίτευξη της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς ενέργειας της ΕΕ. Οι πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού στην ανταγωνιστική αγορά πρέπει να βασίζονται σε σαφώς καθορισμένες πολιτικές που δεν εισάγουν διακρίσεις και σε επιχειρησιακές ευθύνες. Πρέπει να θεσπιστούν - και να αναθεωρούνται σε εθνικό και

κοινοτικό επίπεδο - κατάλληλοι μηχανισμοί παρακολούθησης και διαφύλαξης, καθώς και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Η Επιτροπή υποβάλλει συνεπώς την ακόλουθη πρόταση οδηγίας σχετικά με μέτρα για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού της ΕΕ με φυσικό αέριο. Τα εν λόγω μέτρα θα διασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου της ΕΕ διαφυλάττοντας την ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής αγοράς. Σε περίπτωση κρίσης, τα μέτρα θα διασφαλίζουν την αλληλεγγύη και την κοινή κοινοτική δράση που απαιτούνται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των αβεβαιοτήτων στην αγορά ενέργειας και την προώθηση στο πλαίσιο αυτό της ορθής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Ως εκ τούτου, το άρθρο 95 της Συνθήκης αποτελεί την κατάλληλη νομική βάση για την πρόταση οδηγίας.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τα μέτρα διασφάλισης του εφοδιασμού με φυσικό αέριο

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής¹,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής²,

τη γνώμη της Επιτροπής Περιφερειών³,

αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης⁴

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Η οδηγία 98/30/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής της 22ας Ιουνίου 1998 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου⁵ συνεισέφερε ιδιαιτέρως προς την κατεύθυνση της δημιουργίας της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Η οδηγία 98/30/ΕΚ, παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα επιβολής υποχρεώσεων δημόσιας υπηρεσίας σε επιχειρήσεις φυσικού αερίου, μεταξύ άλλων, όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού.
- (2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης συμφώνησε στην ταχεία έγκριση των εκκρεμών προτάσεων για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου θα μεταβάλλει σημαντικά το πλαίσιο της αγοράς και πρέπει να συμπληρωθεί με κοινούς κανόνες όσον αφορά το πλαίσιο εφοδιασμού και τις κατάλληλες πολιτικές που απαιτούνται στον τομέα αυτό.
- (3) Η διασφάλιση υψηλού επιπέδου ασφάλειας του εφοδιασμού συνιστά συνεπώς βασική προϋπόθεση για την επιτυχή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Με στόχο την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και, κατά συνέπεια, την εξασφάλιση περιβάλλοντος υγιούς ανταγωνισμού, απαιτείται μία ελάχιστη κοινή

¹ EE C [...], [...], σ. [...].

² EE C [...], [...], σ. [...].

³ EE C [...], [...], σ. [...].

⁴ EE C [...], [...], σ. [...].

⁵ EE L 204 της 21.7.1998, σ. 1.

προσέγγιση για την ασφάλεια του εφοδιασμού στο σύνολο της Κοινότητας προκειμένου να αποφευχθούν στρεβλώσεις της αγοράς.

- (4) Το φυσικό αέριο καθίσταται ολοένα και σημαντικότερος παράγοντας στον ενεργειακό εφοδιασμό της ΕΕ. Σε συνάρτηση με την αυξανόμενη σημασία του φυσικού αερίου, η διασφάλιση της ορθής λειτουργίας της ενιαίας αγοράς φυσικού αερίου της ΕΕ διαφυλάττοντας την ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο αποκτά επίσης μεγαλύτερη στρατηγική σημασία.
- (5) Για την ανταγωνιστικότητα της ενιαίας αγοράς φυσικού αερίου της ΕΕ απαιτούνται διαφανείς και αμερόληπτες πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού, συμβατές με τις απαιτήσεις της εν λόγω αγοράς. Επομένως, ο επακριβής καθορισμός ρόλων και αρμοδιοτήτων για όλους τους παράγοντες της αγοράς είναι απαραίτητος για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και της ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο και, παράλληλα, για την αποφυγή δημιουργίας εμποδίων στους νέους φορείς στην αγορά ή σημαντικών προσκομμάτων σε εταιρείες που διαθέτουν μικρό μερίδιο στην αγορά.
- (6) Όπως επισημαίνεται στην Πράσινη Βίβλο «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού», αναμένεται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εξαρτάται μακροπρόθεσμα ολοένα και περισσότερο από πηγές φυσικού αερίου εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (7) Προκειμένου να ικανοποιήσει την αυξανόμενη ζήτηση σε φυσικό αέριο και να διαφοροποιήσει τα αποθέματα φυσικού αερίου ως προϋπόθεση για τη δημιουργία ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς για το φυσικό αέριο, η ΕΕ θα αναγκαστεί να κινητοποιήσει σημαντικούς πρόσθετους όγκους φυσικού αερίου τις προσεχείς δεκαετίες, μεγάλο μέρος των οποίων θα προέρχεται από απομακρυσμένες πηγές και θα μεταφέρεται σε μεγάλες αποστάσεις.
- (8) Η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι προμηθεύτριες χώρες φυσικού αερίου ή οι χώρες διαμετακόμισης έχουν ισχυρό κοινό συμφέρον να διασφαλίζουν τις συνεχιζόμενες επενδύσεις σε υποδομές εφοδιασμού με φυσικό αέριο.
- (9) Οι μακροπρόθεσμες συμβάσεις έχουν διαδραματίσει πολύ σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση αποθεμάτων φυσικού αερίου για την Ευρώπη και θα διατηρήσουν το ρόλο αυτό. Ενώ το σημερινό επίπεδο των μακροπρόθεσμων συμβάσεων είναι ικανοποιητικότατο σε κοινοτική κλίμακα, αναμένεται ότι οι συμβάσεις αυτού του είδους θα συνεχίσουν να συμβάλλουν σημαντικά στο συνολικά αποθέματα φυσικού αερίου καθώς οι εταιρείες θα συνεχίσουν να τις περιλαμβάνουν στο συνολικό τους χαρτοφυλάκιο εφοδιασμού με φυσικό αέριο, και από αυτήν την άποψη κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία δικλείδων ασφαλείας.
- (10) Η ανάπτυξη αποθεμάτων φυσικού αερίου στην εσωτερική αγορά παίζει σημαντικό ρόλο στην εξασφάλιση ομαλής και ανταγωνιστικής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος μέσω της ανάπτυξης μηχανισμών διαπραγμάτευσης φυσικού αερίου και της εφαρμογής προγραμμάτων πώλησης φυσικού αερίου σε εθνικό επίπεδο. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί. Μολοταύτα, από αυτήν την άποψη κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία δικλείδων ασφαλείας.

- (11) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν ένα σαφές πλαίσιο, το οποίο θα διευκολύνει την ασφάλεια του εφοδιασμού και θα ενθαρρύνει τις επενδύσεις στην υποδομή εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Είναι σημαντικό να παρακολουθείται η λήψη των κατάλληλων μέτρων ώστε να διασφαλίζεται η ύπαρξη ρυθμιστικού και φορολογικού πλαισίου για γεωτρήσεις και παραγωγή, αποθήκευση και μεταφορά φυσικού αερίου, που θα παρέχουν τα κατάλληλα κίνητρα για επενδύσεις.
- (12) Οι κοινοτικοί πόροι φυσικού αερίου και τα μέτρα που στοχεύουν στην επέκταση της διαθεσιμότητάς τους, κατά τρόπο αμερόληπτο και συμβατό με τις απαιτήσεις της ανταγωνιστικής ενιαίας αγοράς φυσικού αερίου και τους κανόνες του ανταγωνισμού, συμβάλλουν στη βελτίωση του επιπέδου ασφάλειας του εφοδιασμού στην εσωτερική αγορά φυσικού αερίου.
- (13) Για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, στην οποία είναι ζωτικής σημασίας η διασφάλιση προμηθειών φυσικού αερίου, πρέπει να παρακολουθείται το ισοζύγιο προσφοράς/ζήτησης σε κάθε κράτος μέλος και, εφόσον απειλείται η ασφάλεια του εφοδιασμού σε κοινοτικό επίπεδο, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα.
- (14) Για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και την ασφάλεια του εφοδιασμού, είναι απαραίτητη η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών σε έκτακτες καταστάσεις εφοδιασμού.
- (15) Η δημιουργία και η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς συνεπάγεται αναπόφευκτα την ολοένα και μεγαλύτερη αλληλεξάρτηση των κρατών μελών σε θέματα ασφάλειας του εφοδιασμού. Η αδυναμία ενός κράτους μέλους να λάβει κατάλληλα μέτρα είναι δυνατό να έχει σοβαρές συνέπειες στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς σε όλη την Κοινότητα. Ως εκ τούτου, προκειμένου να διασφαλίζεται η ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, είναι απαραίτητο να προβλεφθεί ελάχιστο επίπεδο εναρμόνισης όσον αφορά τις πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο σε κάθε κράτος μέλος.
- (16) Στην περίπτωση έκτακτων καταστάσεων εφοδιασμού με φυσικό αέριο, η Επιτροπή αναλαμβάνει την κατάλληλη δράση, ανάλογα με τη σοβαρότητα της κατάστασης, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή των απαραίτητων μέτρων για την παροχή ειδικής συνδρομής στα κράτη μέλη που πλήττονται ιδιαίτερα από τη διακοπή εφοδιασμού με φυσικό αέριο προκειμένου να διασφαλιστεί, όσο είναι δυνατό, η συνεχής λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου.
- (17) Για την παροχή συνδρομής στην κατάρτιση και την θέση σε ισχύ της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα της διασφάλισης και της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο, για την παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας και την παροχή συνδρομής στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των θεσπισθέντων μέτρων καθώς και για την καλύτερη παρακολούθηση της εξέλιξης της ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο, πρέπει να θεσπιστεί ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης των υδρογονανθράκων στο πλαίσιο των υπηρεσιών της Επιτροπής.
- (18) Τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας λαμβάνονται σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου 1999/468/EK της 28ης Ιουνίου 1999 για τον

καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή.⁶

- (19) Σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας που προβλέπονται στο άρθρο 5 της Συνθήκης, οι στόχοι της προτεινόμενης δράσης, και ιδίως η δημιουργία μίας πλήρως λειτουργούσας εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, βασισμένης στο θεμιτό ανταγωνισμό και στην ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και, συνεπώς, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων της δράσης, μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα από την Επιτροπή. Η παρούσα οδηγία περιορίζεται στις ελάχιστες απαιτήσεις για την επίτευξη των εν λόγω στόχων και δεν υπερβαίνει τα αναγκαία για το σκοπό αυτό.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία θεσπίζει μέτρα που στοχεύουν στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου της ΕΕ διαφυλάττοντας την ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Καθορίζει το κοινό πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη θεσπίζουν γενικές, διαφανείς, αμερόληπτες πολιτικές ασφάλειας του ανταγωνισμού, οι οποίες είναι συμβατές με τις απαιτήσεις της ανταγωνιστικής ενιαίας αγοράς φυσικού αερίου της ΕΕ, διασαφηνίζουν τους γενικούς ρόλους και τις ευθύνες των διαφόρων παραγόντων της αγοράς και θεσπίζουν συγκεκριμένες αμερόληπτες διαδικασίες για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

1. «πηγή εφοδιασμού με φυσικό αέριο», ο εφοδιασμός με φυσικό αέριο από μία μόνο χώρα προμηθευτή φυσικού αερίου·
2. «μακροπρόθεσμες συμβάσεις εφοδιασμού με φυσικό αέριο», οι συμβάσεις προμήθειας φυσικού αερίου με διάρκεια ανώτερη του ενός έτους·
3. «νέοι φορείς στην αγορά», οι επιχειρήσεις που δεν δραστηριοποιούνται ακόμα στην προμήθεια φυσικού αερίου στο κράτος μέλος ή που εισέρχονται στην αγορά σε διάστημα 5 ετών από τη θέση σε ισχύ της παρούσας οδηγίας, και οι οποίες έχουν μικρό μερίδιο αγοράς·
4. «μικρό μερίδιο αγοράς», το μερίδιο αγοράς που είναι κατώτερο του 10 % της εθνικής αγοράς φυσικού αερίου.

⁶ ΕΕ L 184, 17.7.1999, σ. 23.

Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για τον καθορισμό των γενικών πολιτικών για την ασφάλεια του εφοδιασμού, οι οποίες είναι αναγκαίες και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Είναι δυνατό να περιλαμβάνουν τη διασάφηση των γενικών ρόλων και ευθυνών των διαφόρων παραγόντων της αγοράς όσον αφορά την ικανοποίηση των προτύπων ασφάλειας του εφοδιασμού.
2. Τα μέτρα και τα πρότυπα για τη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου αναπτύσσονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου και στο άρθρο 4. Η εφαρμογή των εν λόγω μέτρων και προτύπων συμπληρώνει την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, υλοποιείται χωρίς διακρίσεις και με διαφάνεια και δημοσιοποιείται.
3. Κατά την εκπόνηση των μέτρων και προτύπων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη λαμβάνουν ιδιαιτέρως υπόψη:
 - α) τη σημασία διασφάλισης της σταθερότητας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο υπό αυστηρούς όρους, ιδίως για νοικοκυριά καταναλωτές που στερούνται εναλλακτικών πηγών καυσίμων·
 - β) την ανάγκη διασφάλισης ικανοποιητικών επιπέδων αποθήκευσης φυσικού αερίου ή εναλλακτικών εφεδρικών καυσίμων·
 - γ) την ανάγκη διαφοροποίησης του εφοδιασμού και διασφάλισης εύλογης ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων πηγών εφοδιασμού με φυσικό αέριο·
 - δ) την ανάγκη δημιουργίας κινήτρων για νέες προμήθειες φυσικού αερίου από εσωτερικές και εξωτερικές πηγές στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά φυσικού αερίου·
 - ε) τον κίνδυνο της σοβαρότερης βλάβης του συστήματος ή της διακοπής της μεγαλύτερης ενιαίας πηγής εφοδιασμού, και το κόστος που συνεπάγεται η αντιμετώπιση αυτής της διακοπής εφοδιασμού·
 - στ) την εσωτερική αγορά και τις δυνατότητες διασυνοριακής συνεργασίας όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο.
4. Κατά την εκπόνηση των μέτρων και προτύπων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη καθορισμού υψηλών προτύπων ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, ιδίως σε σχέση με το επίπεδο της διακοπτόμενης ζήτησης και το εφεδρικό δυναμικό εναλλακτικών καυσίμων στον εν λόγω τομέα.
5. Οι πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού είναι συμβατές με την ολοκλήρωση της πλήρως λειτουργούσας εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου και συμβάλλουν στην ολοκλήρωση αυτή. Οι πολιτικές ασφάλειας του εφοδιασμού εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις και σε καμία περίπτωση δεν παρεμποδίζουν την είσοδο νέων φορέων στην αγορά.

6. Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα κριτήρια ασφάλειας του εφοδιασμού που θεσπίζουν τα κράτη μέλη δεν θα οδηγήσουν σε σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού ή σε εμπόδια για την είσοδο στην αγορά, τα κράτη μέλη θα εξαιρούν τις εταιρείες με μικρό μερίδιο αγοράς ή τους νέους φορείς στην αγορά από τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 της παρούσας οδηγίας.

Σε περίπτωση που τα κράτη μέλη θεωρούν ότι η επιβολή των εγκεκριμένων υποχρεώσεων σύμφωνα με άρθρα 3 και 4 της παρούσας οδηγίας δεν θα οδηγήσουν σε σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού ή σε εμπόδια για την είσοδο στην αγορά, μπορούν να ζητήσουν από την Επιτροπή να εγκρίνει την άρση της εν λόγω εξαίρεσης αυτής. Η Επιτροπή θα λάβει την απόφασή της επί του αιτήματος σύμφωνα με το άρθρο 9, παράγραφος 2 της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 4

1. Για την τήρηση των πολιτικών ασφάλειας του εφοδιασμού και την τήρηση των προτύπων που αναφέρονται στο άρθρο 3, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζουν τη διατήρηση της ασφάλειας του εφοδιασμού των μη διακοπτόμενων καταναλωτών που δεν έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν άλλα καύσιμα, σε περίπτωση διακοπής της μεγαλύτερης ενιαίας πηγής εφοδιασμού με φυσικό αέριο για διάστημα εξήντα ημερών, υπό φυσιολογικές μετεωρολογικές συνθήκες.
2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζουν τη διατήρηση της ασφάλειας του εφοδιασμού των μη διακοπτόμενων καταναλωτών που δεν έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν άλλα καύσιμα, σε περίπτωση εξαιρετικά χαμηλών θερμοκρασιών επί διάστημα τριών ημερών που στατιστικά έχει συχνότητα εμφάνισης μία φορά κάθε είκοσι χρόνια.
3. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζουν τη διατήρηση της ασφάλειας του εφοδιασμού των μη διακοπτόμενων καταναλωτών που δεν έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν άλλα καύσιμα, στην περίπτωση κρύου χειμώνα που στατιστικά έχει συχνότητα εμφάνισης μία φορά κάθε πενήντα χρόνια.
4. Για την ικανοποίηση των προτύπων ασφάλειας του εφοδιασμού, τα κράτη μέλη δύνανται να χρησιμοποιούν συνδυασμό των εξής τουλάχιστον μέσων:
 - α) διακοπτόμενη κατανάλωση
 - β) αποθήκευση φυσικού αερίου
 - γ) ευελιξία εφοδιασμού
 - δ) αγορές τοις μετρητοίς (spot)
5. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι η αποθήκευση φυσικού αερίου, εντός ή εκτός του εδάφους του κράτους μέλους, συμβάλλει στον απαραίτητο ελάχιστο βαθμό στην τήρηση των προτύπων ασφάλειας του εφοδιασμού που αναφέρονται στο παρόν άρθρο, σε συνάρτηση με τη γεωλογική και οικονομική εφικτότητα της αποθήκευσης σε κάθε κράτος μέλος.

Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη εγκρίνουν και δημοσιεύουν, αρχικώς το αργότερο ένα έτος μετά τη θέση σε ισχύ της παρούσας οδηγίας και στη συνέχεια ανά διετία, έκθεση, στην οποία καθορίζονται εθνικοί ενδεικτικοί στόχοι σχετικά με τη μελλοντική συνεισφορά της αποθήκευσης, εντός ή εκτός του εδάφους του κράτους μέλους, στην ασφάλεια του εφοδιασμού όσον αφορά τη χωρητικότητα ωφέλιμου αποθηκευμένου όγκου φυσικού αερίου και το δυναμικό χρησιμοποίησής του καθώς και το ποσοστό της χωρητικότητας αποθήκευσης φυσικού αερίου επί της κατανάλωσης φυσικού αερίου για την επόμενη δεκαετία. Οι στόχοι της μελλοντικής συνεισφοράς στην αποθήκευση καθορίζονται σύμφωνα με το προσαρτημένο στο παράρτημα της παρούσας οδηγίας έντυπο.

6. Τα αναφερόμενα στο προηγούμενο άρθρο κριτήρια που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού καθορίζονται από τα κράτη μέλη κατά τρόπο συμβατό με τους στόχους της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένης της εναρμόνισης των μέτρων υλοποίησης των εν λόγω κριτηρίων, όποτε αυτό είναι οικονομικά και τεχνικά εφικτό και κρίνεται κατάλληλο. Ειδικότερα, η ελάχιστη χωρητικότητα αποθήκευσης που επιβάλλονται στις επιχειρήσεις λαμβάνουν υπόψη την ύπαρξη πρόσβασης χωρίς διακρίσεις στην αποθήκευση καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες παρέχεται η εν λόγω πρόσβαση από τις εταιρίες που διαχειρίζονται εγκαταστάσεις αποθήκευσης.
7. Τα κράτη μέλη, κατά την εφαρμογή των υποχρεώσεων ασφάλειας του εφοδιασμού και την επιβολή υποχρεώσεων σε φορέα εκμετάλλευσης που έχει συσταθεί και εδρεύει σε άλλο κράτος μέλος, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα μέτρα που έχει ήδη λάβει ο συγκεκριμένος φορέας εκμετάλλευσης προκειμένου να εκπληρώσει τα κριτήρια ασφάλειας του εφοδιασμού που ισχύουν σε εκείνο το κράτος μέλος.

Άρθρο 5

1. Στην έκθεση που δημοσιεύουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο [4α] της οδηγίας XX/YY/EK [προτεινόμενη νέα οδηγία περί τροποποίησης των οδηγιών 96/92/EK και 98/30/EK όσον αφορά τους κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου], τα κράτη μέλη, αναφέρουν, ειδικότερα, τα εξής:
 - α) τον αντίκτυπο που έχουν στον ανταγωνισμό τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 της παρούσας οδηγίας όσον αφορά τις εταιρείες με μικρό μερίδιο αγοράς ή τους νέους φορείς στην αγορά και, ιδίως, την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνουν τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων περιορισμών στον ανταγωνισμό ή εμποδίων στην είσοδο στην αγορά που παρουσιάζονται σε εταιρείες αυτού του είδους εξαιτίας των μέτρων αυτών·
 - β) το ισοζύγιο προσφοράς /ζήτησης στο έδαφός τους·
 - γ) τα επίπεδα της αναμενόμενης μελλοντικής ζήτησης και των διαθέσιμων ποσοτήτων·
 - δ) η προβλεπόμενη πρόσθετη χωρητικότητα που βρίσκεται σε φάση σχεδιασμού ή κατασκευής·

- ε) τα υπάρχοντα μέσα επειγουσών και έκτακτων καταστάσεων για την αντιμετώπιση αιφνίδιων κρίσεων στην αγορά·
- στ) τα επίπεδα αποθεμάτων και τα μέτρα που λήφθηκαν ή πρόκειται να ληφθούν για την επίτευξη των ενδεικτικών στόχων αποθήκευσης· και
- ζ) το εύρος των μακροπρόθεσμων συμβάσεων στο συνολικό εφοδιασμό με φυσικό αέριο.

Επιπλέον, τα κράτη μέλη εποπτεύουν τη λήψη των κατάλληλων μέτρων που διασφαλίζουν τη θέσπιση ρυθμιστικού πλαισίου και φορολογικού πλαισίου για γεωτρήσεις και παραγωγή, αποθήκευση, υγροποιημένο φυσικό αέριο και μεταφορά φυσικού αερίου, τα οποία παρέχουν κατάλληλα κίνητρα για νέες επενδύσεις.

2. Στην έκθεση που εκπονεί η Επιτροπή βάσει του άρθρου [28] της οδηγίας XX/YY/EK [προτεινόμενη νέα οδηγία περί τροποποίησης των οδηγιών 96/92/EK και 98/30/EK όσον αφορά τους κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου], η Επιτροπή εξετάζει

- α) ζητήματα που σχετίζονται με την ασφάλεια του εφοδιασμού στην Κοινότητα, και ιδιαίτερα με το υφιστάμενο και προβλεπόμενο ισοζύγιο προσφοράς /ζήτησης, συμπεριλαμβανομένης της καταλληλότητας των κινήτρων που παρέχονται στις επενδύσεις για νέες υποδομές εφοδιασμού σε φυσικό αέριο·
- β) το πεδίο εφαρμογής της εναρμόνισης των μέτρων ασφαλείας του εφοδιασμού που στοχεύουν στην καλύτερη λειτουργία της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς φυσικού αερίου·
- γ) την κατάσταση των επιπέδων αποθεμάτων σε σχέση με τους ενδεικτικούς στόχους αποθήκευσης·
- δ) το επίπεδο των μακροπρόθεσμων συμβάσεων για το φυσικό αέριο και τις συνέπειες στην πράξη του εν λόγω επιπέδου για τη διασφάλιση επάρκειας μέσω των νέων συμβάσεων εφοδιασμού με φυσικό αέριο για την Ευρωπαϊκή Ένωση στο μέλλον.

Εφόσον κρίνεται απαραίτητο, η έκθεση περιλαμβάνει συστάσεις.

Άρθρο 6

1. Για τη διασφάλιση της συνεχούς μακροπρόθεσμης ασφαλείας του εφοδιασμού της Κοινότητας με φυσικό αέριο και για τη βαθμιαία ανάπτυξη ομαλότερης αγοράς φυσικού αερίου, η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς το επίπεδο των νέων συμβάσεων εφοδιασμού με φυσικό αέριο, που αφορούν εισαγωγές από τρίτες χώρες και συνάπτονται σε μακροπρόθεσμη βάση, καθώς και την ύπαρξη επαρκούς εφοδιασμού με υγρό φυσικό αέριο και διαφανών τιμών αναφοράς για το φυσικό αέριο εντός της Κοινότητας για τη στήριξη του σταθερού μακροπρόθεσμου εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Η Επιτροπή δύναται να διατυπώνει συστάσεις σχετικά με τα κατάλληλα μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν τα κράτη μέλη στον τομέα αυτό. Με τις συστάσεις δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί παρά μόνο σε ορισμένο βαθμό το ζήτημα των συμβάσεων σε κοινοτικό επίπεδο. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τον τρόπο με τον οποίο υλοποιούνται οι συστάσεις. Κατά τη

διαμόρφωση των συστάσεων αυτών η Επιτροπή θα λάβει ιδιαιτέρως υπόψη τις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχουν τα μέτρα αυτού του είδους σε εταιρείες με μικρό μερίδιο αγοράς και νέους φορείς στην αγορά.

2. Εάν τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη σε σχέση με τις συστάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι ανεπαρκή όσον αφορά τη μακροπρόθεσμη ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο, η Επιτροπή δύναται, με απόφασή της, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 9, παράγραφος 3, να υποχρεώνει τα εμπλεκόμενα κράτη μέλη στη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, ώστε να διασφαλίζεται ότι ένα κατάλληλο ελάχιστο μερίδιο του νέου εφοδιασμού με φυσικό αέριο από τρίτες χώρες, κατά την πενταετία που ακολουθεί τη θέση σε ισχύ της παρούσας οδηγίας, βασίζεται σε μακροπρόθεσμες συμβάσεις, ότι αναπτύσσονται επαρκείς προμήθειες υγρού φυσικού αερίου και ότι υπάρχουν διαφανείς τιμές αναφοράς για το φυσικό αέριο εντός της Κοινότητας για τη στήριξη του σταθερού μακροπρόθεσμου εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Κατά τη λήψη των αποφάσεων αυτών η Επιτροπή θα λάβει ιδιαιτέρως υπόψη τις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχουν τα μέτρα αυτού του είδους σε εταιρείες με μικρό μερίδιο αγοράς και στους νέους φορείς στην αγορά.
3. Εντός πέντε ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση αξιολόγησης της εμπειρίας που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, προκειμένου να παράσχει τη δυνατότητα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο να εξετάσουν, σε εύθετο χρόνο, την ανάγκη προσαρμογής του.

Άρθρο 7

Με στόχο τη βελτίωση της ομαλής λειτουργίας της αγοράς φυσικού αερίου, τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να διασφαλίζουν διαδικασίες χορήγησης αδειών χωρίς διακρίσεις για την κατασκευή εγκαταστάσεων αποθήκευσης και υγροποιημένου φυσικού αερίου και για την άρση τυχόν εμποδίων στην κατασκευή τέτοιων εγκαταστάσεων. Οι εν λόγω διαδικασίες εφαρμόζονται εξίσου στις επιχειρήσεις φυσικού αερίου της ΕΕ καθώς και στους εξωτερικούς προμηθευτές φυσικού αερίου.

Άρθρο 8

1. Σε περίπτωση έκτακτων καταστάσεων εφοδιασμού με φυσικό αέριο, συμπεριλαμβανομένης μείζονος διακοπής στον εφοδιασμό με φυσικό αέριο από έναν από τους κύριους προμηθευτές φυσικού αερίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή δύναται, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 9, παράγραφος 2, να διατυπώσει συστάσεις προς τα κράτη μέλη, ώστε να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την παροχή ειδικής συνδρομής στα κράτη εκείνα που πλήττονται περισσότερο από τη διακοπή εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Τα εν λόγω μέτρα είναι δυνατό να περιλαμβάνουν ενδεικτικά, και όχι αποκλειστικά, τα εξής:
 - α) αποδέσμευση αποθεμάτων φυσικού αερίου·
 - β) πρόβλεψη αγωγών με ικανότητα εκτροπής ποσοτήτων φυσικού αερίου στις πληγείσες περιοχές·

- γ) διακοπή της διακοπόμενης ζήτησης, με σκοπό την ανακατανομή του φυσικού αερίου και την ευελιξία του δικτύου.
2. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με την υλοποίηση των συστάσεων.
 3. Εάν τα μέτρα που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη είναι ανεπαρκή υπό το πρίσμα των εξελίξεων της αγοράς ή/και εάν οι οικονομικές συνέπειες της έκτακτης κατάστασης εφοδιασμού με φυσικό αέριο καταστούν εξαιρετικά σοβαρές, η Επιτροπή δύναται, με απόφασή της, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 9, παράγραφος 3, να υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα για την παροχή της απαραίτητης συνδρομής στα κράτη μέλη που πλήττονται ιδιαίτερα από τη διακοπή του εφοδιασμού με φυσικό αέριο. Τα εν λόγω μέτρα είναι δυνατό να περιλαμβάνουν ενδεικτικά, και όχι αποκλειστικά, τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1, στοιχεία α), β) και γ).
 4. Οι συστάσεις και οι αποφάσεις που λαμβάνονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο θα περιορίζουν τον ανταγωνισμό όσο το δυνατό λιγότερο. Η Επιτροπή θα διασφαλίσει την τήρηση αυτής της αρχής καθ' όλη την περίοδο εφαρμογής των μέτρων.

Άρθρο 9

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή αντιπροσώπων των κρατών μελών, της οποίας προεδρεύει εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
 2. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 3 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τις διατάξεις του άρθρου 8 της εν λόγω απόφασης του Συμβουλίου.
 3. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 5 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τις διατάξεις του άρθρου 8 της εν λόγω απόφασης του Συμβουλίου.
- Η προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 6, της απόφασης 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου ορίζεται σε μία εβδομάδα.
4. Η επιτροπή εγκρίνει τον εσωτερικό κανονισμό της.

Άρθρο 10

1. Το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2004, η Επιτροπή προβαίνει στις κατάλληλες ρυθμίσεις για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες, το οποίο θα συμβάλλει στην προετοιμασία και στην επιβολή της κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα του εφοδιασμού με φυσικό αέριο, θα παρακολουθεί την εφαρμογή της και θα συνδράμει στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ισχυόντων μέτρων και των συνεπειών τους στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου. Η Επιτροπή διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα επαρκών πόρων για την αποτελεσματική παρακολούθηση των μέτρων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

2. Η διαχείριση του ευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες ανατίθεται στην Επιτροπή, η οποία πρέπει να καλεί στις συναντήσεις αντιπροσώπους των κρατών μελών καθώς και εκπροσώπους των ενδιαφερομένων τομέων. Το σύστημα θα παρέχει στην Επιτροπή την τεχνική βοήθεια, η οποία είναι απαραίτητη για τη διατύπωση και την αξιολόγηση των μέτρων που λαμβάνονται σε σχέση με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, και θα συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση της εξέλιξης της εσωτερικής αγοράς και της διεθνούς αγοράς φυσικού αερίου καθώς και των παραγόντων που καθορίζουν τις εν λόγω αγορές.
3. Στο ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες ανατίθενται τα εξής τεχνικά καθήκοντα, στον τομέα του φυσικού αερίου:
 - α) παρακολούθηση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και της διεθνούς αγοράς φυσικού αερίου*
 - β) συμβολή στην εφαρμογή ενός συστήματος φυσικού ελέγχου των εσωτερικών κοινοτικών και των εξωτερικών υποδομών φυσικού αερίου που εξυπηρετούν την Ευρωπαϊκή Ένωση και συμβάλλουν στην ασφάλεια του εφοδιασμού με φυσικό αέριο*
 - γ) παρακολούθηση του εφοδιασμού με φυσικό αέριο και των διαδικασιών που στοχεύουν στη διαφύλαξη της ασφάλειας του εφοδιασμού με φυσικό αέριο σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης*
 - δ) παρακολούθηση του επιπέδου των στρατηγικών αποθεμάτων φυσικού αερίου και των διαδικασιών για τη χρησιμοποίησή τους, καθώς και των διαδικασιών που εφαρμόζονται όσον αφορά την πρόσβαση στην αποθήκευση, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων δεσπόζουσας θέσης στην αγορά σε σχέση με την πρόσβαση στην αποθήκευση*
 - ε) δημιουργία μίας βάσης αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεδομένων για την εκπλήρωση των καθηκόντων του.

Άρθρο 11

Η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία, και ιδίως τη συμβατότητα των λαμβανόμενων μέτρων με το άρθρο 4 και τις συνέπειες των εν λόγω μέτρων στην εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και στην ανάπτυξη του ανταγωνισμού εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την παροχή πρόσβασης σε τρίτους στην αποθήκευση σύμφωνα με ισότιμους όρους και προϋποθέσεις. Βάσει των αποτελεσμάτων της εν λόγω παρακολούθησης, η Επιτροπή υποβάλλει, εφόσον είναι αναγκαίο, προτάσεις σχετικά με την περαιτέρω λήψη μέτρων για τη διασφάλιση αποτελεσματικής πρόσβασης στην αποθήκευση το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2004.

Εφόσον κρίνεται, η Επιτροπή διατυπώνει συστάσεις ή υποβάλλει κατάλληλες προτάσεις.

Άρθρο 12

Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως την 1η Ιανουαρίου 2004. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Όταν οι διατάξεις αυτές θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, στην επίσημη δημοσίευσή τους περιλαμβάνουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από ανάλογη παραπομπή. Εναπόκειται στα κράτη μέλη να προσδιορίσουν τον τρόπο της εισαγωγής της εν λόγω παραπομπής.

Άρθρο 13

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Άρθρο 14

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, [...]

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Χωρητικότητα αποθήκευσης της ΕΕ – εθνικοί ενδεικτικοί στόχοι

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει τη χωρητικότητα αποθήκευσης φυσικού αερίου σε απόλυτους και σε σχετικούς όρους σε σχέση με την κατανάλωση.

Χωρητικότητα αποθήκευσης την 1η Ιανουαρίου 2001.

	Ωφέλιμος όγκος (BCM) (δισ m ³)	% της ζήτησης το 2000	Δυναμικό αποδέσμευσης αποθεμάτων (σε εκατ. m ³ / ημ.)	Στόχος αποθήκευσης για το 2010 BCM (σε εκατ. m ³ / ημ)	Στόχος για το 2010	Στόχος για το 2010 Δυναμικό αποδέσμευσης (εκ. m ³ /ημέρα)
Αυστρία	2,295	31,6	24			
Βέλγιο	0,675	4,2	19			
Δανία	0,810	17,6	25			
Γαλλία	11,1	26,2	180			
Φινλανδία	0,0	0,0	0			
Γερμανία	18,556	22,3	425			
Ελλάδα	0,075	3,8	5			
Ιρλανδία	0,0	0,0	0			
Ιταλία	15,1	22,0	265			
Λουξεμβούργο	0,0	0,0	0			
Κάτω Χώρες	2,5	6,1	145			
Πορτογαλία	0,0	0,0	0			
Ισπανία	1,0	5,5	8			
Σουηδία	0,0	0,0	0			
Ηνωμένο Βασίλειο	3,577	3,7	137			
ΕΕ-15	55,688 BCM εκ. m ³ /ημέρα	14,2 %	1233 εκ. m ³ /ημέρα			

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την κατάργηση των οδηγιών 68/414/ΕΟΚ και 98/93/ΕΚ του Συμβουλίου περί υποχρεώσεως διατηρήσεως ενός ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ, καθώς και της οδηγίας 73/238/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί μέτρων προορισμένων να αμβλύνουν τις επιπτώσεις των δυσχερειών εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η Επιτροπή πρότεινε μία νέα οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των μέτρων που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού. Ειδικότερα, η πρόταση οδηγίας προβλέπει την προσέγγιση των διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με τα αποθέματα πετρελαίου και τα μέτρα σε περίπτωση κρίσης καθώς και το συντονισμό της δράσης των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης εφοδιασμού.

Η εν λόγω πρόταση οδηγίας περιλαμβάνει δύο πτυχές:

- Η πρώτη πτυχή καθορίζει τις υποχρεώσεις αποθεματοποίησης και τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν τα συστήματα αποθεμάτων ασφαλείας.
- Η δεύτερη πτυχή αφορά ζητήματα που σχετίζονται με τη λήψη μέτρων σε κατάσταση κρίσης, και ειδικότερα το θεσμικό μηχανισμό που καθιστά δυνατή, σε περίπτωση κρίσης, τη συντονισμένη απάντηση των κρατών μελών.

Στο πλαίσιο αυτό, τα υφιστάμενα νομοθετικά κείμενα που πραγματεύονται τις πτυχές αυτές κατέστησαν άνευ αντικειμένου. Στόχος της παρούσας πρότασης οδηγίας είναι, συνεπώς, η κατάργηση ορισμένων από τα κείμενα αυτά.

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την κατάργηση των οδηγιών 68/414/ΕΟΚ και 98/93/ΕΚ του Συμβουλίου περί υποχρεώσεως διατηρήσεως ενός ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ, καθώς και της οδηγίας 73/238/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί μέτρων προορισμένων να αμβλύνουν τις επιπτώσεις των δυσχερειών εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 100,

την πρόταση της Επιτροπής¹,

τη γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου²,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής³,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Η οδηγία/..../ΕΚ αποσκοπεί στην προσέγγιση των μέτρων που αφορούν στην ασφάλεια του εφοδιασμού με προϊόντα πετρελαίου.
- (2) Ειδικότερα, προκειμένου να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η οδηγία/..../ΕΚ προσεγγίζει τις διατάξεις των κρατών μελών σχετικά με τα αποθέματα πετρελαίου και τα μέτρα σε περίπτωση κρίσης και προβλέπει το συντονισμό της δράσης των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης εφοδιασμού.
- (3) Η οδηγία περιλαμβάνει επίσης, σε ένα νέο συνεκτικό σύνολο, όλες τις χρήσιμες πτυχές που αποτέλεσαν αντικείμενο ειδικότερα, αφενός, της οδηγίας 68/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ης Δεκεμβρίου 1968, περί υποχρεώσεως διατηρήσεως ενός ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου και/ή προϊόντων πετρελαίου από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ⁴, και αφετέρου της οδηγίας του Συμβουλίου 73/238/ΕΟΚ, της 24ης Ιουλίου 1973, περί μέτρων προορισμένων να αμβλύνουν τις επιπτώσεις των δυσχερειών εφοδιασμού με πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου⁵.

¹ ΕΕ C [...] της [...], σ. [...].

² ΕΕ C [...] της [...], σ. [...].

³ ΕΕ C [...] της [...], σ. [...].

⁴ ΕΕ L 308 της 23.12.1968, σ. 14. Οδηγία που τροποποιήθηκε από την οδηγία 98/93/ΕΚ του Συμβουλίου της 14ης Δεκεμβρίου 1998• ΕΕ L 358 της 31.12.1998, σ. 100

⁵ ΕΕ L 228 της 16.8.1973, σ. 1.

(4) Ως εκ τούτου, τα εν λόγω κείμενα κατέστησαν άνευ αντικείμενου.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 68/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου και η οδηγία 98/93/ΕΚ του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 68/414/ΕΟΚ καταργούνται.

Άρθρο 2

Η οδηγία 73/238/ΕΟΚ του Συμβουλίου καταργείται.

Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία τίθεται σε ισχύ την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κυβερνήσεων*.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, [...]

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
[...]

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την κατάργηση της απόφασης 68/416/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί συνάψεως και εκτελέσεως των ειδικών συμφωνιών των σχετικών με την υποχρέωση διατηρήσεως ενός ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου εκ μέρους των κρατών μελών, καθώς και της απόφασης 77/706/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινοτικού στόχου μείωσης της καταναλώσεως πρωτογενούς ενεργείας σε περίπτωση δυσχερειών εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Η Επιτροπή πρότεινε μία νέα οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των μέτρων που αφορούν την ασφάλεια του εφοδιασμού με προϊόντα πετρελαίου. Ειδικότερα, η πρόταση οδηγίας προβλέπει την προσέγγιση των διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με τα αποθέματα πετρελαίου και τα μέτρα σε περίπτωση κρίσης καθώς και το συντονισμό της δράσης των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης εφοδιασμού.

Η εν λόγω πρόταση οδηγίας περιλαμβάνει δύο πτυχές:

- Η πρώτη πτυχή καθορίζει τις υποχρεώσεις αποθεματοποίησης και τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν τα συστήματα αποθεμάτων ασφαλείας.
- Η δεύτερη πτυχή αφορά ζητήματα που σχετίζονται με τη λήψη μέτρων σε κατάσταση κρίσης, και ειδικότερα το θεσμικό μηχανισμό που καθιστά δυνατή, σε περίπτωση κρίσης, τη συντονισμένη απάντηση των κρατών μελών.

Στο πλαίσιο αυτό, τα υφιστάμενα νομοθετικά κείμενα που πραγματεύονται τις πτυχές αυτές κατέστησαν άνευ αντικειμένου. Στόχος της παρούσας πρότασης απόφασης είναι, συνεπώς, η κατάργηση ορισμένων από τα κείμενα αυτά.

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την κατάργηση της απόφασης 68/416/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί συνάψεως και εκτελέσεως των ειδικών συμφωνιών των σχετικών με την υποχρέωση διατηρήσεως ενός ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου εκ μέρους των κρατών μελών, καθώς και της απόφασης 77/706/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινοτικού στόχου μείωσης της καταναλώσεως πρωτογενούς ενεργείας σε περίπτωση δυσχερειών εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 100, την πρόταση της Επιτροπής¹,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Η οδηγία/..../ΕΚ προβλέπει την προσέγγιση των μέτρων που αφορούν την ασφάλεια των εφοδιασμών με προϊόντα πετρελαίου.
- (2) Ειδικότερα, προκειμένου να διασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η οδηγία/..../ΕΚ προσεγγίζει τις διατάξεις των κρατών μελών σχετικά με τα αποθέματα πετρελαίου και τα μέτρα σε περίπτωση κρίσης και προβλέπει το συντονισμό της δράσης των κρατών μελών σε περίπτωση κρίσης εφοδιασμού.
- (3) Η οδηγία περιλαμβάνει επίσης, σε ένα νέο συνεκτικό σύνολο, όλες τις χρήσιμες πτυχές που αποτέλεσαν αντικείμενο ειδικότερα, αφενός, της απόφασης του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1968 περί συνάψεως και εκτελέσεως των ειδικών συμφωνιών των σχετικών με την υποχρέωση διατηρήσεως ενός ελαχίστου επιπέδου αποθεμάτων αργού πετρελαίου ή/και προϊόντων πετρελαίου εκ μέρους των Κρατών μελών², και αφετέρου της απόφασης 77/706/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 7ης Νοεμβρίου 1977 περί καθορισμού κοινοτικού στόχου μείωσης της καταναλώσεως πρωτογενούς ενεργείας σε περίπτωση δυσχερειών εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου³.

¹ ΕΕ C [...] της [...], σ. [...].

² ΕΕ L 308 της 23.12.1968, σ. 19.

³ ΕΕ L 292 της 16.11.1977, σ. 9.

(4) Ως εκ τούτου, τα εν λόγω κείμενα κατέστησαν άνευ αντικείμενου.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η απόφαση 68/416/ΕΟΚ του Συμβουλίου καταργείται.

Άρθρο 2

Η απόφαση 77/706/ΕΟΚ του Συμβουλίου καταργείται.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, [...]

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
[...]*

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Τομέας(-είς) πολιτικής: Ενέργεια

Δραστηριότητα(-ες): Στήριξη της ασφάλειας του εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης με πετρέλαιο και φυσικό αέριο

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ ΜΕ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ

1. ΓΡΑΜΜΗ(-ΕΣ) ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ + ΟΝΟΜΑΣΙΑ

Γραμμή του προϋπολογισμού που θα δημιουργηθεί: **B 5 –710 Α «Δημοσιονομική στήριξη των ενεργειακών υποδομών – Δαπάνες διοικητικής διαχείρισης»**

2. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

2.1 Συνολικό κονδύλιο της δράσης (Μέρος Β): εκατ. € σε ΠΑΥ: 4,478 εκατ. €

2.2 Περίοδος υλοποίησης:

2004 – 2009 και επόμενα έτη
(υπό την επιφύλαξη ανανέωσης της σχετικής γραμμής του προϋπολογισμού)

2.3 Συνολική πολυετής εκτίμηση των δαπανών: 14,022 εκατ. €

Για τα έτη 2007 και εφεξής, οι αναλήψεις υποχρεώσεων και οι πληρωμές υπόκεινται στην ανανέωση του κανονισμού για τα ΔΕΔ.

α) Χρονοδιάγραμμα των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων/των πιστώσεων πληρωμών (δημοσιονομική παρέμβαση) (πρβλ. σημείο 6.1.1)

εκατ. € (μέχρι τρίτον δεκαδικό)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 και επομ. οικον. έτη	Σύνολο
Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων							
Πιστώσεις πληρωμών							

β) Τεχνική και Διοικητική Συνδρομή (ΤΔΣ) και Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ) (πρβλ. σημείο 6.1.2)

ΠΑΥ	1,474	1,721	0,761	0,411	0,111		4,478
ΠΠ	0,338	1,136	1,721	0,761	0,411	0,111	4,478

Μερικό σύνολο α+β							
ΠΑΥ	1,474	1,721	0,761	0,411	0,111		4,478
ΠΠ	0,338	1,136	1,721	0,761	0,411	0,111	4,478

γ) Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων πόρων και των άλλων δαπανών διοικητικής λειτουργίας (πρβλ. σημεία 7.2 και 7.3)

ΠΑΥ/ΠΠ	1,591	1,591	1,591	1,591	1,591	1,591	9,544
--------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

(αριθμοί στρογγυλοποιημένοι)

ΣΥΝΟΛΟ α+β+γ							
ΠΑΥ	4,655	3,312	2,352	2,002	1,702		14,022
ΠΠ	1,929	2,727	3,312	2,352	2,002	1,702	14,022

2.4 Συμβατότητα με τον δημοσιονομικό προγραμματισμό και με τις δημοσιονομικές προοπτικές

- Πρόταση συμβατή με τον ισχύοντα δημοσιονομικό προγραμματισμό
- Η πρόταση αυτή απαιτεί επαναπρογραμματισμό του αντίστοιχου τομέα των δημοσιονομικών προοπτικών
- συμπεριλαμβανόμενης, εφόσον συντρέχει περίπτωση, προσφυγής στις διατάξεις της διοργανικής συμφωνίας.

2.5 Δημοσιονομικές επιπτώσεις επί των εσόδων¹:

Ουδεμία δημοσιονομική επίπτωση (αφορά τεχνικές πτυχές της εφαρμογής ενός μέτρου)

Η

- Δημοσιονομική επίπτωση – Η επίδραση επί των εσόδων έχει ως εξής:

Σημείωση: Όλες οι διευκρινίσεις και παρατηρήσεις που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού της επίδρασης επί των εσόδων πρέπει να περιλαμβάνονται σε χωριστό φύλλο, επισυναπτόμενο στο παρόν δημοσιονομικό δελτίο.

εκατ. € (μέχρι πρώτου δεκαδικού)

Γραμμή του προϋπολογισμού	Έσοδα	Προ δράσης (έτος n-1)	Κατάσταση μετά τη δράση						
			Έτος n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5	
	α) Έσοδα σε απόλυτους όρους								
	β) Τροποποίηση των εσόδων Δ								

(Να περιγραφεί κάθε εμπλεκόμενη γραμμή του προϋπολογισμού, με προσθήκη του ενδεδειγμένου αριθμού γραμμών στον πίνακα, εφόσον η δράση επιδρά σε πλείονες γραμμές του προϋπολογισμού)

¹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε το χωριστό έγγραφο γενικών κατευθύνσεων

3. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Είδος της δαπάνης		Νέα	Συμμετοχή ΕΖΕΣ	Συμμετοχή υποψηφίων χωρών	Τομέας ΔΠ
ΥΑ <u>ΜΥΔ</u>	<u>ΔΠ</u> ΜΑΗ	<u>ΝΑΙ</u> / <u>ΟΧΙ</u>	<u>ΝΑΙ</u> / <u>ΟΧΙ</u>	<u>ΝΑΙ</u> / <u>ΟΧΙ</u>	Όχι

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Άρθρο 95 Συνθήκης ΕΕ.

Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την προσέγγιση των μέτρων στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού με προϊόντα πετρελαίου [COM(2002)488]

Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα μέτρα διασφάλισης του εφοδιασμού με φυσικό αέριο [COM(2002)488]

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

5.1 Αναγκαιότητα κοινοτικής παρέμβασης²

5.1.1 *Επιδιωκόμενοι στόχοι*

Η Πράσινη Βίβλος «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού» αποκάλυψε τις διαρθρωτικές αδυναμίες του ενεργειακού εφοδιασμού της Κοινότητας. Η αυξανόμενη εξάρτηση από τις εισαγωγές ενέργειας από προμηθευτές του εξωτερικού και οι φυσικοί και οικονομικοί κίνδυνοι που συνεπάγεται αυτή η εξάρτηση, καθώς και η επικείμενη ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας αναδεικνύουν σαφώς την ανάγκη προσδιορισμού ενός κοινοτικού πλαισίου για τη λήψη μέτρων, όσο το δυνατόν λιγότερο περιοριστικών για τον ανταγωνισμό, που θα εγγυώνται την ασφάλεια του εξωτερικού ενεργειακού εφοδιασμού. Το νέο κοινοτικό πλαίσιο για την ασφάλεια του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες απαιτεί την ανάληψη και την εκτέλεση πολύπλοκων και τεχνικών καθηκόντων. Επιπλέον, καθίσταται αναγκαίος ο στενός συντονισμός με τις προμηθευτριες χώρες εταίρους και τις χώρες διαμετακόμισης στη διευρυμένη Ένωση. Θα είναι αναγκαία, μεταξύ άλλων, η παρακολούθηση των τάσεων στις αγορές πετρελαίου και φυσικού αερίου και η αξιολόγηση του αντικτύπου τους στην ασφάλεια και την προστασία του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες και στρατηγικές υποδομές. Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων πρέπει να είναι συνεχής. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εποπτεύεται το επίπεδο των αποθεμάτων σε υδρογονάνθρακες που διατηρούν τα κράτη μέλη. Για την εκτέλεση των εν λόγω καθηκόντων, απαιτούνται αντικειμενικά, αξιόπιστα και συγκρίσιμα δεδομένα. .

Σε περίπτωση ενεργειακής κρίσης, όταν οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες αποφασίσουν ή συστήσουν τη λήψη μέτρων σχετικά με τα αποθέματα σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο, θα είναι απαραίτητο να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των μέτρων αυτών στην αγορά ενέργειας αλλά και στο σύνολο της οικονομίας.

² Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε το χωριστό έγγραφο γενικών κατευθύνσεων

Στο πλαίσιο αυτό, αποδεικνύεται όλο και πιο απαραίτητη η ανάπτυξη δεικτών των τιμών που να είναι περισσότερο αξιόπιστοι και να αντικατοπτρίζουν καλύτερα τις πραγματικές συνθήκες της αγοράς από τους ήδη υπάρχοντες. Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της της 4ης Οκτωβρίου 2000 σχετικά με τον πετρελαϊκό εφοδιασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επεσήμανε ήδη ότι θα ήταν σκόπιμο να παροτρυνθούν οι χώρες παραγωγής, όπως και οι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στην αγορά και στη βιομηχανία, να βελτιώσουν τους δείκτες διαμόρφωσης των τιμών, που συγκεκριμένα πρέπει να στρέφονται γύρω από έναν γενικό δείκτη ο οποίος θα αντικατοπτρίζει το σύνολο της αγοράς.

Επομένως, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί, εντός των υπηρεσιών της Επιτροπής, ένα ευρωπαϊκό σύστημα παρακολούθησης του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες. Το σύστημα αυτό θα:

- συμβάλλει στην εκπόνηση και την εφαρμογή κοινοτικής νομοθεσίας στον τομέα του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες
- παρακολουθεί την εφαρμογή της και θα συμβάλλει στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ισχυόντων μέτρων και του αντικτύπου τους στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς προϊόντων πετρελαίου, πετρελαίου και φυσικού αερίου.

5.1.2 Μέτρα σχετικά με την εκ των προτέρων (ex ante) αξιολόγηση

α) Πώς και πότε πραγματοποιήθηκε η εκ των προτέρων αξιολόγηση ή πώς συνελέγησαν οι συναφείς πληροφορίες.

Το Νοέμβριο του 2000, η Επιτροπή δημοσίευσε μία Πράσινη Βίβλο «Προς μία ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού». Η Πράσινη Βίβλος βασίστηκε σε μία ενδελεχή ανάλυση των προκλήσεων, των κινδύνων και των αναγκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από άποψη ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού. Προσδιορίστηκαν οι διαρθρωτικές αδυναμίες καθώς και οι γεωπολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές αδυναμίες του ενεργειακού εφοδιασμού της ΕΕ. Η δημοσίευσή της οδήγησε σε ευρύ δημόσιο διάλογο σχετικά με την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και με τρόπους διασφάλισής του μελλοντικά. Στην τελική της έκθεση σχετικά με την Πράσινη Βίβλο, η Επιτροπή δήλωσε ότι οι εισαγωγές ενέργειας θα είναι πολύ μεγαλύτερες σε μία τριακονταετία και θα καλύπτουν ποσοστό 70% του συνόλου των αναγκών. Τονίστηκε επίσης η ανάγκη ανάπτυξης της έννοιας της ασφάλειας του εφοδιασμού σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ανέπτυξε ένα κοινοτικό πλαίσιο για τη διασφάλιση του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες στην ΕΕ.

Κατά τα άλλα, συμπληρωματικές συνεισφορές συγκεντρώθηκαν από το ευρωπαϊκό φόρουμ για την ρύθμιση του κλάδου του φυσικού αερίου (Μαδρίτη), από την ομάδα πετρελαϊκού εφοδιασμού αλλά καθώς και από άλλες ανεπίσημες πηγές, στα κράτη μέλη και στον κλάδο.

β) Σύντομη περιγραφή των αποτελεσμάτων και των πορισμάτων της εκ των προτέρων αξιολόγησης:

Τον Οκτώβριο του 2000, η Επιτροπή ενέκρινε ανακοίνωση σχετικά με τον πετρελαϊκό εφοδιασμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τον Νοέμβριο του 2000, ενέκρινε την Πράσινη Βίβλο "Προς μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού". Τον Φεβρουάριο του 2002, το ρυθμιστικό φόρουμ της Μαδρίτης συγκέντρωσε τα συμπεράσματα και παρουσίασε ευρύ φάσμα εγγράφων εργασίας και συνεισφορών³. Στα έγγραφα αυτά, αναγνωρίστηκαν και εκτέθηκαν ιδίως τα ακόλουθα στοιχεία:

³ βλ. http://europa.eu.int/comm/energy/en/gas_single_market/madrid3/madrid5.html

1. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει να αντιμετωπίσει σημαντική αύξηση της εξάρτησής της από εισαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου κατά τις επόμενες δεκαετίες· βάσει των πλέον πρόσφατων δεδομένων που διαθέτει η Επιτροπή, η εξάρτηση αυτή όσον αφορά το πετρέλαιο θα σημειώσει αύξηση από 75% σε 85%, ενώ για το φυσικό αέριο το σημερινό ποσοστό (40%) θα φθάσει το 70%.

2. Η αστάθεια των τιμών του πετρελαίου, με τις οποίες είναι ακόμα συνδεδεμένες οι τιμές του φυσικού αερίου, δεν αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις εξελίξεις στην αγορά. Εξαρτάται επίσης και από πολιτικά συμφέροντα (ΟΠΕΚ), καθώς και από μεγάλης έκτασης κερδοσκοπία στην διεθνή αγορά πετρελαίου. Η αύξηση των τιμών πέρα από κάθε εύλογο όριο, ως αποτέλεσμα της κερδοσκοπίας, προκάλεσαν κατά το παρελθόν αύξηση του πληθωρισμού, με αποτέλεσμα αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομία⁴.

3. Η δημιουργία εσωτερικής αγοράς ενέργειας είναι εγχείρημα ιδιαίτερα σύνθετο, ιδίως εξαιτίας της εφαρμογής τεχνικών κανόνων που εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο του ανοίγματος στον ανταγωνισμό της ευρωπαϊκής αγοράς φυσικού αερίου. Η δημιουργία και η διατήρηση ισότιμων συνθηκών, καθώς και τα μέτρα που αναφέρονται στην ασφάλεια του εφοδιασμού έχουν επίσης ως αποτέλεσμα την εφαρμογή σύνθετων τεχνικών κανόνων.

4. Οι διαφορές τιμών που υφίστανται στον πετρελαϊκό κλάδο εντός των κρατών μελών ενδέχεται να οφείλονται σε έλλειψη ανταγωνισμού.

5. Το τρέχον σύστημα αποθεμάτων ασφαλείας στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αποσπασματικό και δεν έχει ενιαίο χαρακτήρα. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει ad hoc όργανα, επιφορτισμένα με την διατήρηση του συνόλου ή μέρους των αποθεμάτων ασφαλείας· σε άλλα κράτη δεν υπάρχουν αντίστοιχα όργανα. Εξάλλου, σημαντικές αποκλίσεις παρουσιάζουν και οι κανόνες χρησιμοποίησης των αποθεμάτων ασφαλείας. Κατά συνέπεια παρατηρείται ανεπαρκής εναρμόνιση των μηχανισμών που εγγυώνται την ασφάλεια του εφοδιασμού.

6. Ανάλογα συμπεράσματα αντλούνται και από τα ισχύοντα επί του παρόντος μέτρα αντιμετώπισης κρίσεως στα κράτη μέλη.

5.1.3 Μέτρα μετά την εκ των υστέρων (ex post) αξιολόγηση

Οι δραστηριότητες του συστήματος παρατήρησης θα υπόκεινται σε τακτικές ενδιάμεσες ανασκοπήσεις προκειμένου να γίνονται συστάσεις για τη βελτίωση των επιδόσεων του συστήματος παρατήρησης.

5.2 Σχεδιαζόμενες δράσεις και λεπτομέρειες υλοποίησης της δημοσιονομικής παρέμβασης

Κάθε δράση που αναφέρεται κατωτέρω, προσδιορίζεται βάσει των εξής στοιχείων:

A. Πληθυσμός στόχος (προσδιορίστε αριθμό δικαιούχων, ει δυνατόν)·

B. Οι ειδικοί στόχοι της περιόδου προγραμματισμού (σε μετρήσιμους όρους)·

Γ. Τα συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν για την υλοποίησης της δράσης·

⁴ Στην ανακοίνωση του Οκτωβρίου 2000, η Επιτροπή επεσήμανε: "Εάν οι τιμές του πετρελαίου παραμείνουν γύρω στα 30 δολάρια ανά βαρέλι για το υπόλοιπο του τρέχοντος έτους, η αύξηση των τιμών θα έχει αρνητική επίπτωση στην ανάπτυξη ύψους 0,3% για το 2000 και 0,5% για το 2001. Η αύξηση των τιμών θα συνέβαλε στον πληθωρισμό με 1 ποσοστιαία μονάδα."

Δ. Τα άμεσα αποτελέσματα της δράσης και η συμβολή τους·

Ε. Αναμενόμενα αποτελέσματα όσον αφορά την κάλυψη αναγκών ή την επίλυση προβλημάτων·

Δράσεις:

1. Παρακολούθηση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου και της διεθνούς αγοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου:

Α. Πληθυσμός στόχος (προσδιορίστε αριθμό δικαιούχων, ει δυνατόν)

Επιτροπή, κράτη μέλη, συναφείς κλάδοι και χώρες εταίροι (παραγωγοί, διαμετακόμιση)

Β. Οι ειδικοί στόχοι της περιόδου προγραμματισμού (σε μετρήσιμους όρους)

1. Διασφάλιση ότι τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και οι φορείς λήψης αποφάσεων στους συναφείς κλάδους και στις χώρες εταίρους είναι ενημερωμένοι σχετικά με τις βραχυπρόθεσμες και τις μακροπρόθεσμες εξελίξεις όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού και τις αξιολογήσεις κινδύνων στην εσωτερική και στη διεθνή αγορά πετρελαίου και φυσικού αερίου.

2. Συμφωνίες με χώρες εταίρους.

Γ. Τα συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν για την υλοποίηση της δράσης

1. Ανάλυση των οικονομικών και πολιτικών εξελίξεων που επηρεάζουν την εσωτερική και τη διεθνή αγορά πετρελαίου και φυσικού αερίου (ετήσιο σεμινάριο)

2. Ανάλυση του αντικτύπου της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας μέσω της αξιολόγησης δημόσιων και άλλων πηγών (ετήσιο σεμινάριο με τη συμμετοχή των κρατών μελών και των υποψήφιων προς ένταξη χωρών, εφόσον κρίνεται απαραίτητο και ενδεδειγμένο)

3. Θεσμοθέτηση διαλόγου με τις χώρες εταίρους (στρογγυλή τράπεζα ανά διετία, συμπληρωνόμενη από διμερείς συναντήσεις)

Δ. Τα άμεσα αποτελέσματα της δράσης και η συμβολή τους

Δημοσίευση ετήσιας έκθεσης, συνοδευόμενης ενδεχομένως από συστάσεις, στην οποία αφενός θα καταγράφονται οι εξελίξεις όσον αφορά τις βασικές πολιτικές, οικονομικές και τεχνικές προκλήσεις, τους κινδύνους και τις ευκαιρίες που θα αντιμετωπίσει βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα ο εφοδιασμός της ΕΕ με υδρογονάνθρακες και αφετέρου θα αξιολογείται η λειτουργία της εσωτερικής και, στο βαθμό που είναι συναφής, της διεθνούς αγοράς υδρογονανθράκων.

Ε. Αναμενόμενα αποτελέσματα όσον αφορά την κάλυψη αναγκών ή την επίλυση προβλημάτων

Έγκριση μέτρων πολιτικής βάσει των απαιτήσεων της βραχυπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης διασφάλισης του εφοδιασμού σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο

2. Συμβολή στην υλοποίηση ενός συστήματος φυσικής παρακολούθησης των εσωτερικών και εξωτερικών υποδομών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμβάλλουν στην ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο:

A. Πληθυσμός στόχος (προσδιορίστε αριθμό δικαιούχων, ει δυνατόν)

Επιτροπή, κράτη μέλη, συναφείς κλάδοι και χώρες εταίροι

B. Οι ειδικοί στόχοι της περιόδου προγραμματισμού (σε μετρήσιμους όρους)

Ανάπτυξη συστήματος παρακολούθησης για την πρόληψη ατυχημάτων και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, παρέμβασης σε υποδομές στρατηγικές για το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο και τα προϊόντα πετρελαίου. Το σύστημα αυτό, μεταξύ άλλων, θα βασίζεται σε σύστημα δορυφορικών επικοινωνιών (Galileo)

Γ. Τα συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν για την υλοποίηση της δράσης

1. Συλλογή, ενημέρωση και ανάλυση των διαθέσιμων πληροφοριών για τις υποδομές φυσικού αερίου και πετρελαίου.

2. Δρομολόγηση μίας μελέτης τεχνικής και οικονομικής σκοπιμότητας του σχεδιασμού ενός πανευρωπαϊκού προτύπου εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες το οποίο θα περιλαμβάνει ένα σύστημα επικοινωνιών μέσω δορυφόρου (Galileo) και, επίσης, ανάπτυξη ενός πληροφορικού πανευρωπαϊκού προτύπου αποστολής πετρελαίου και φυσικού αερίου.

4. Ανάλυση και, κατά το δυνατό, υλοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης.

5. Έναρξη διαπραγματεύσεων με χώρες εταίρους σχετικά με τη συμμετοχή τους στο σύστημα παρακολούθησης (στρογγυλή τράπεζα το 2006, διμερείς συναντήσεις βάσει του μέτρου 1C31)

6. Εκπόνηση σχεδίου για την τεχνική και φυσική υλοποίηση του συστήματος παρακολούθησης (εμπειρογνώμονες).

Δ. Τα άμεσα αποτελέσματα της δράσης και η συμβολή τους

1. Εξαντλητική ανάλυση των συναφών υποδομών, εντός και εκτός της ΕΕ.

2. Αξιολόγηση των τεχνικών χαρακτηριστικών και του οικονομικού κόστους του συστήματος παρακολούθησης.

3. Συμφωνία με τις χώρες εταίρους όσον αφορά τη συμμετοχή τους στο σύστημα παρακολούθησης.

4. Διάθεση σχεδίου τεχνικής και φυσικής υλοποίησης του συστήματος παρακολούθησης.

E. Αναμενόμενα αποτελέσματα όσον αφορά την κάλυψη αναγκών ή την επίλυση προβλημάτων

Συμβολή στην υλοποίηση του συστήματος παρακολούθησης

3. Παρακολούθηση του εφοδιασμού της ΕΕ με υδρογονάνθρακες και των διαδικασιών που αποσκοπούν στην εγγύηση της ασφάλειας του εφοδιασμού σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης

A. Πληθυσμός στόχος (προσδιορίστε αριθμό δικαιούχων, ει δυνατόν)

Επιτροπή, κράτη μέλη, συναφείς κλάδοι και χώρες εταίροι

B. Οι ειδικοί στόχοι της περιόδου προγραμματισμού (σε μετρήσιμους όρους)

1. Προσδιορισμός των ενδεχόμενων προκλήσεων και ανάπτυξη των κατάλληλων μέτρων πολιτικής.
2. Ελαχιστοποίηση του αντικτύπου των μέτρων έκτακτης ανάγκης στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας.

Γ. Τα συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν για την υλοποίηση της δράσης

1. Παρακολούθηση των εξελίξεων όσον αφορά την προσφορά και τη ζήτηση σε υδρογονάνθρακες μέσω της ανάλυσης των σχετικών πληροφοριών (συνδρομές, τακτικά σεμινάρια με τα κράτη μέλη, εκπροσώπους του κλάδου και χώρες εταίρους).
2. Παρακολούθηση της μεταφοράς και της εφαρμογής της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας σχετικά με την ασφάλεια του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες (μελέτη, συνεδρίαση παρακολούθησης το 2007).
3. Διερεύνηση και αξιολόγηση των πολιτικών των κρατών μελών σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης και ανάλυση του αντικτύπου τους στην εσωτερική αγορά (μελέτη το 2004, προηγούμενες συναντήσεις με κράτη μέλη, στη συνέχεια ετήσιες συνεδριάσεις).
4. Ετοιμασία υλικού για την Επιτροπή με στόχο την ενημέρωση και την τροποποίηση προς την κατάλληλη κατεύθυνση της νομοθεσίας περί ασφάλειας του εφοδιασμού βάσει των πορισμάτων των ανωτέρω συνεδριάσεων.
5. Ανάπτυξη προτύπων για την ασφάλεια του εφοδιασμού, τα οποία να ισχύουν σε όλα τα κράτη μέλη (μελέτη).

Δ. Τα άμεσα αποτελέσματα της δράσης και η συμβολή τους

Διασφάλιση της ύπαρξης ενημερωμένων μέτρων και πολιτικών που να ανταποκρίνονται στην υφιστάμενη κατάσταση του εφοδιασμού.

Ε. Αναμενόμενα αποτελέσματα όσον αφορά την κάλυψη αναγκών ή την επίλυση προβλημάτων

Προετοιμασία για την αντιμετώπιση μελλοντικών προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας του εφοδιασμού με υδρογονάνθρακες

4. Παρακολούθηση των επιπέδων των αποθεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου καθώς και των αποθεμάτων προϊόντων πετρελαίου και των διαδικασιών για τη χρησιμοποίησή τους, της εφαρμογής των μέτρων για τη μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου καθώς και των διαδικασιών για την πρόσβαση σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένης της δεσπόζουσας θέσης στην αγορά όσον αφορά στην πρόσβαση σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης

A. Πληθυσμός στόχος (προσδιορίστε αριθμό δικαιούχων, ει δυνατόν)

Επιτροπή, κράτη μέλη, συναφείς κλάδοι και χώρες εταίροι

B. Οι ειδικοί στόχοι της περιόδου προγραμματισμού (σε μετρήσιμους όρους)

1. Διατήρηση των κατάλληλων επιπέδων αποθεμάτων και εγκαταστάσεων αποθήκευσης φυσικού αερίου.
2. Συστάσεις για τη χρήση αποθεμάτων.
3. Προσδιορισμός μέσων για τη μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου.
4. Διατύπωση συστάσεων για κώδικα δεοντολογίας για τη διασφάλιση της ισότιμης, διαφανούς και οικονομικά αποδοτικής πρόσβασης σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυσικού αερίου.

Γ. Τα συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν για την υλοποίηση της δράσης

- 1. Παρακολούθηση και ανάλυση των εξελίξεων σχετικά με τα αποθέματα, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού μηχανισμού για τη συλλογή συναφών δεδομένων (σεμινάρια, μελέτη, σεμινάρια παρακολούθησης).**
- 2. Ανάλυση και προσδιορισμός κατάλληλων επιπέδων αποθεμάτων βάσει συγκεκριμένων συνθηκών εφοδιασμού.**
- 3. Έναρξη μελέτης σχετικά με τους τρόπους μείωσης της κατανάλωσης πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου λαμβανομένων υπόψη των πλέον πρόσφατων εξελίξεων στον τομέα των μεταφορών.**
- 4. Διερεύνηση των όρων πρόσβασης τρίτων μερών στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυσικού αερίου και προσδιορισμός βέλτιστων πρακτικών προσαρμοσμένων στις αντίστοιχες καταστάσεις (μελέτη, δημοσίευση).**

Δ. Τα άμεσα αποτελέσματα της δράσης και η συμβολή τους

1. Δημοσίευση τριμηνιαίων εκθέσεων σχετικά με τις εξελίξεις όσον αφορά τα αποθέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου και τους όρους πρόσβασης σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης (περιλαμβανομένων των τιμολογίων).
2. Προτάσεις μέτρων για τη μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου.

Ε. Αναμενόμενα αποτελέσματα όσον αφορά την κάλυψη αναγκών ή την επίλυση προβλημάτων

1. Διατήρηση κατάλληλων επιπέδων αποθεμάτων.
2. Βελτιωμένη πρόσβαση τρίτων σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης φυσικού αερίου, μεταξύ άλλων και για να αποφευχθεί δεσπίζουσα θέση στην αγορά συγκεκριμένων φορέων.
3. Συμβολή στη μείωση των επιπέδων κατανάλωσης πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου.

5. Δημιουργία μίας βάσης αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεδομένων που θα αποτελέσει το υπόβαθρο για την εκτέλεση των ανωτέρω καθηκόντων

Α. Πληθυσμός στόχος (προσδιορίστε αριθμό δικαιούχων, ει δυνατόν)

Επιτροπή, κράτη μέλη, συναφείς κλάδοι και χώρες εταίροι

B. Οι ειδικοί στόχοι της περιόδου προγραμματισμού (σε μετρήσιμους όρους)

Δημιουργία κοινοτικής βάσης δεδομένων για να διευκολυνθεί και να καταστεί δυνατή η υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων.

Γ. Τα συγκεκριμένα μέτρα που θα ληφθούν για την υλοποίηση της δράσης

1. Δρομολόγηση μελέτης για τον προσδιορισμό του καταλληλότερου τρόπου σχεδιασμού της βάσης δεδομένων.

2. Ανάπτυξη μηχανισμού για τη δημιουργία της βάσης δεδομένων, τη συλλογή και την ενημέρωση των σχετικών δεδομένων.

3. Οργάνωση εργαστηρίων προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι μεθοδολογικές αλλαγές όσον αφορά τη συγκέντρωση και την ερμηνεία των δεδομένων.

Δ. Τα άμεσα αποτελέσματα της δράσης και η συμβολή τους

Προσδιορισμός της καταλληλότερης μορφής της βάσης δεδομένων και ενός μηχανισμού για τη συλλογή και την ενημέρωση των συναφών δεδομένων.

Ε. Αναμενόμενα αποτελέσματα όσον αφορά την κάλυψη αναγκών ή την επίλυση προβλημάτων

Η σχετική βάση δεδομένων θα είναι διαθέσιμη στο σύστημα παρατήρησης για τη διευκόλυνση του έργου του.

5.3 Λεπτομέρειες υλοποίησης

Τη διαχείριση του ευρωπαϊκού συστήματος παρατήρησης υδρογονανθράκων, που εδρεύει στις εγκαταστάσεις της Επιτροπής, έχει αναλάβει η Επιτροπή. Οι ανθρωπίνι πόροι του συστήματος θα αναπτυχθούν σταδιακά, αρχίζοντας από το 2004 με 8 άτομα. Εκτιμάται ότι στην κανονική λειτουργία του, περίπου το 2006, θα απασχολούνται 13 άτομα. Εκτιμάται ότι πέντε υπάλληλοι της Επιτροπής, ένας εκ των οποίων θα τεθεί επικεφαλής του συστήματος, πέντε εθνικοί εμπειρογνώμονες αποσπασμένοι από τις κυβερνήσεις τους και τρεις έκτακτοι υπάλληλοι θα συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του συστήματος παρατήρησης.

Προβλέπεται επίσης ότι θα επωφεληθεί από την εμπειρογνομοσύνη ειδικών από τρίτες χώρες, τους οποίους θα αποζημιώνουν οι δικές τους κυβερνήσεις, χωρίς δημοσιονομική επίπτωση στον προϋπολογισμό της Κοινότητας.

6. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

6.1 Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις στο Μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)

(Ο τρόπος υπολογισμού των συνολικών ποσών που εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί πρέπει να επεξηγηθεί με την κατανομή που γίνεται στον πίνακα 6.2.)

6.1.1 Δημοσιονομική παρέμβαση

ΠΑΥ σε εκατ. € (μέχρι τρίτου δεκαδικού)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 και επόμενα οικονομ. έτη	Σύνολο
Κατανομή							

Δράση 1							
Δράση 2							
κλπ..							
ΣΥΝΟΛΟ							

6.1.2 Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια (ΤΔΒ), Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ) και δαπάνες για τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας (ΤΠ) (πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 και επόμενα οικον. έτη	Σύνολο
1) Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια (ΤΔΒ):							
α) Γραφεία Τεχνικής Βοήθειας (ΓΤΒ ή ΒΑΤ)							
β) Άλλη Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια:							
- εντός (intra-muros):		0,1	0,3				0,4
- εκτός (extra-muros):		0,1	0,3				0,4
<i>από την οποία:</i>							
<i>για τη συγκρότηση και συντήρηση μηχανογραφικών συστημάτων διαχείρισης:</i>							
Μερικό σύνολο 1	0	0,1	0,3	0	0	0	0,4
2) Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ):							
α) Μελέτες	0,275	0,885	1,310	0,650	0,300	0	3,420
β) Συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων	0	0	0	0	0	0	0
γ) Πληροφόρηση και δημοσιεύσεις	0,063	0,151	0,111	0,111	0,111	0,111	0,658
Μερικό σύνολο 2	0,338	1,036	1,421	0,761	0,411	0,111	4,078
ΣΥΝΟΛΟ	0,338	1,136	1,721	0,761	0,411	0,111	4,478

6.2 Υπολογισμός του κόστους ανά σχεδιαζόμενο μέτρο στο Μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)¹

(Στην περίπτωση πλειόνων δράσεων, πρέπει να δίδονται, για τα συγκεκριμένα μέτρα κάθε δράσης, οι διευκρινίσεις που είναι αναγκαίες για την εκτίμηση του όγκου και του κόστους των αποτελεσμάτων).

Για τον πίνακα αυτό, παρακαλούμε ανατρέξτε στο παράρτημα 1.

ΠΑΥ σε εκατ. € (μέχρι τρίτου δεκαδικού)

Κατανομή	Είδος αποτελεσμάτων/ outputs (σχέδια/έργα, φάκελοι ...)	Αριθμός αποτελεσμάτων/ outputs (σύνολο για τα έτη 1...n)	Μέσο μοναδιαίο κόστος	Συνολικό κόστος (σύνολο για τα έτη 1...n)
	1	2	3	4=(2X3)
<u>Δράση 1:</u>				
- Μέτρο 1:				
- Μέτρο 2				
<u>Δράση 2</u>				
- Μέτρο 1				
- Μέτρο 2				
- Μέτρο 3				
κλπ.				
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ				

Εάν απαιτείται, να επεξηγηθεί ο τρόπος υπολογισμού.

7. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους και διοικητικούς πόρους θα καλυφθούν από την πίστωση που χορηγείται στην αρμόδια ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας κατανομής πιστώσεων.

¹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε το χωριστό έγγραφο γενικών κατευθύνσεων

7.1 Επιπτώσεις στους ανθρώπινους πόρους

Οι υπολογισμοί βασίζονται σε κατάσταση ομαλής λειτουργίας

Κατηγορία θέσεων απασχόλησης		Προσωπικό προς τοποθέτηση στη διαχείριση της δράσης, από τους διαθέσιμους και/ή συμπληρωματικούς ανθρώπινους πόρους		Σύνολο	Περιγραφή των καθηκόντων που απορρέουν από τη δράση
		Αριθμός θέσεων μόνιμης απασχόλησης	Αριθμός θέσεων έκτακτης απασχόλησης		
Μόνιμοί έκτακτοι υπάλληλοι	ή Α	5	3	8	
	Β				
	Γ				
Άλλοι πόροι	ανθρώπινοι		5 (END/αποσπ. εθν. Εμπειρογνώμονες)	5	
Σύνολο		5	8	13	

7.2 Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων πόρων

Κατηγορία ανθρώπινων πόρων	Ποσά σε €	Τρόπος υπολογισμού *
Μόνιμοι υπάλληλοι	0,54	0,108 ανά μόνιμο υπάλληλο
Έκτακτοι υπάλληλοι	0,324	0,108 ανά έκτακτο υπάλληλο
Άλλοι ανθρωπίνι πόροι END A7003 (να αναφερθεί η γραμμή του προϋπολογισμού)	0,215	0,0043 ανά END
Σύνολο	1,079	

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για 12 μήνες.

7.3 Άλλες δαπάνες διοικητικής λειτουργίας που απορρέουν από τη δράση

Γραμμή του προϋπολογισμού (αριθμός και ονομασία)	Ποσά σε €	Τρόπος υπολογισμού
Συνολικό κονδύλιο (Τίτλος Α7)		
A0701 – Αποστολές	0,1	
A07030 – Συνεδριάσεις	0,1	
A07031 – Επιτροπές υποχρεωτικής γνωμοδότησης ⁽¹⁾		
A07032 – Επιτροπές μη υποχρεωτικής γνωμοδότησης ⁽¹⁾	0,312	
A07040 – Διασκέψεις		
A0705 – Μελέτες και παροχή συμβουλών		
... Άλλες δαπάνες (να προσδιορισθούν)		
Συστήματα πληροφοριών (Α-5001/Α-4300)		
Άλλες δαπάνες - Μέρος Α (να προσδιορισθούν)		
Σύνολο	0,512	

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για 12 μήνες.

⁽¹⁾ Να προσδιορισθεί το είδος κάθε επιτροπής καθώς και η ομάδα στην οποία ανήκει.

I.	Ετήσιο σύνολο (7.2 + 7.3)	1.590.667	€
II.	Διάρκεια της δράσης	6	Έτη
III.	Συνολικό κόστος της δράσης (I x II)	9.544.002	€

8. ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

8.1 ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΜΕΤΡΑ

Το πρόγραμμα εργασίας του παρατηρητηρίου θα καταρτιστεί και θα εγκριθεί στο πλαίσιο του κανονικού προγράμματος εργασίας της ΓΔ Ενέργειας και Μεταφορών.

8.2 Λεπτομέρειες πραγματοποίησης και περιοδικότητα της προβλεπόμενης αξιολόγησης

Βλέπε ανωτέρω.

9. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Το σύστημα της παρατήρησης θα εφαρμόσει μία σειρά σημαντικών κανόνων σχετικά με τον δημοσιονομικό και τον διοικητικό έλεγχο, προσαρμοσμένων στις ιδιαιτερότητες της σχετικής δράσης. Οι εν λόγω κανόνες και οι διαδικασίες θα ισχύουν καθ' όλη την περίοδο υλοποίησης των δράσεων και αφορούν συγκεκριμένα τα εξής:

- πριν την υπογραφή συμβάσεων: ποιοτική και οικονομική ανάλυση των προσφορών ή των προτάσεων και, κατά περίπτωση, συμμετοχή άλλων υπηρεσιών της Επιτροπής με στόχο την αποφυγή της επανάληψης εργασιών.

- μετά την υπογραφή των συμβάσεων: εξέταση του καταλόγου των δαπανών πριν την πληρωμή σε διάφορα επίπεδα (οικονομικό και τεχνικό), πληρωμές ανάλογα με την πορεία των εργασιών, εσωτερικός έλεγχος.

Δράση	Αριθ.	Τύπος	Είδος προϊόντος	Αριθμός μονάδων	Μέσο μοναδιαίο κόστος	Συνολικό κόστος
			1	2	3	4 = (2x3)
Δράση 1		Παρακολούθηση της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου και της διεθνούς αγοράς πετρελαίου και φυσικού αερίου				
	1D	Ετήσια έκθεση που περιλαμβάνει συστάσεις	Δημοσίευση	6	40000	240000
Δράση 2		Συμβολή στην εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης υποδομών για πετρέλαιο και φυσικό αέριο εντός και εκτός της ΕΕ				
	2 2C21	Μοντέλο κατανομής	Μελέτη	1	1800000	1800000
	2C22	Μοντέλο πληροφορικής	Λογισμικό	1	400000	400000
	2C6	Σχέδιο υλοποίησης	Μελέτη	1	250000	250000
Δράση 3		Παρακολούθηση του εφοδιασμού με πετρέλαιο και φυσικό αέριο για την ΕΕ, καθώς και των διαδικασιών για την εγγύηση του εν λόγω εφοδιασμού σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης				
	3 3C11	Εγγραφή και αγορά του κατάλληλου υλικού		6	15000	90000
	3 C21	Μεταφορά της συναφούς κοινοτικής νομοθεσίας	Μελέτη	1	120000	120000
	3C3	Μελέτη των περιπτώσεων έκτακτης ανάγκης και του αντίκτυπου στην αγορά	Μελέτη	1	250000	250000
	3C5	Πρότυπα ασφαλείας	Μελέτη	1	250000	250000

Δράση 4	Παρακολούθηση του επιπέδου των αποθεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου καθώς και των αποθεμάτων πετρελαϊκών προϊόντων και των σχετικών διαδικασιών χρησιμοποίησής της, εφαρμογή μέτρων περιορισμού της κατανάλωσης πετρελαίου και πετρελαϊκών προϊόντων, καθώς και διαδικασίες που εφαρμόζονται όσον αφορά την πρόσβαση σε αποθέματα φυσικού αερίου, ιδίως των πτυχών που συνδέονται με τη δεσπόζουσα θέση στην αγορά σε σχέση με την πρόσβαση στα αποθέματα					
4C12	Προσδιορισμός των ενδεδειγμένων επιπέδων των αποθεμάτων	Μελέτη	1	150000	150000	
4C3	Περιορισμός της κατανάλωσης πετρελαίου	Μελέτη	1	200000	200000	
4C41	Διαπραγματεύσιμο δικαίωμα πρόσβασης στα αποθέματα	Μελέτη	1	150000	150000	
4C42	Δημοσίευση των συμπερασμάτων της μελέτης	Δημοσίευση	1	40000	40000	
4D1	Εξέλιξη των αποθεμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου	Δημοσίευση	11	8000	88000	
Δράση 5	Δημιουργία βάσης αντικειμενικών, αξιόπιστων και συγκρίσιμων δεδομένων για την εκτέλεση των προαναφερθεισών αποστολών					
5 5C1	Μελέτη συγκρότησης της βάσης δεδομένων	Μελέτη	1	250000	250000	
5C2	Μηχανισμός της βάσης δεδομένων		5	40000	200000	
	Σύνολο					4478000

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Τομέας(-είς) πολιτικής: Ενέργεια

Δραστηριότητα(-ες): Στήριξη της διασφάλισης του εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΥ ΘΑ ΕΠΙΚΟΥΡΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ (ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ)

1. ΓΡΑΜΜΗ(-ΕΣ) ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ + ΟΝΟΜΑΣΙΑ

Γραμμή του προϋπολογισμού: Α07031, ονομασία: Συνεδριάσεις και συγκρότηση γενικά

2. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

2.1 Συνολικό κονδύλιο της δράσης (Μέρος Β): εκατ. € σε ΠΑΥ: μηδέν

2.2 Περίοδος υλοποίησης:

2004 έως 2009 και επόμενα έτη

2.3 Συνολική πολυετής εκτίμηση των δαπανών: 0,24 εκατ. €

α) Χρονοδιάγραμμα των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων/των πιστώσεων πληρωμών (δημοσιονομική παρέμβαση) (πρβλ. σημείο 6.1.1)

εκατ. € (μέχρι τρίτου δεκαδικού)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 και επομ. οικον. έτη	Σύνολο
Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων							
Πιστώσεις πληρωμών							

β) Τεχνική και Διοικητική Συνδρομή (ΤΔΣ) και Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ) (πρβλ. σημείο 6.1.2)

ΠΑΥ							
ΠΠ							

Μερικό σύνολο α+β							
ΠΑΥ							
ΠΠ							

γ) Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων πόρων και των άλλων δαπανών διοικητικής λειτουργίας (πρβλ. σημεία 7.2 και 7.3)

ΠΑΥ/ΠΠ							
--------	--	--	--	--	--	--	--

ΣΥΝΟΛΟ α+β+γ							
ΠΑΥ	0,08	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,28
ΠΠ	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,24

2.4 Συμβατότητα με τον δημοσιονομικό προγραμματισμό και με τις δημοσιονομικές προοπτικές

- Πρόταση συμβατή με τον ισχύοντα δημοσιονομικό προγραμματισμό
- Η πρόταση αυτή απαιτεί επαναπρογραμματισμό του αντίστοιχου τομέα των δημοσιονομικών προοπτικών
- συμπεριλαμβανόμενης, εφόσον συντρέχει περίπτωση, προσφυγής στις διατάξεις της διοργανικής συμφωνίας.

2.5 Δημοσιονομικές επιπτώσεις επί των εσόδων¹:

Ουδεμία δημοσιονομική επίπτωση (αφορά τεχνικές πτυχές της εφαρμογής ενός μέτρου)

Η

- Δημοσιονομική επίπτωση – Η επίδραση επί των εσόδων έχει ως εξής:

Σημείωση: Όλες οι διευκρινίσεις και παρατηρήσεις που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού της επίδρασης επί των εσόδων πρέπει να περιλαμβάνονται σε χωριστό φύλλο, επισυναπτόμενο στο παρόν δημοσιονομικό δελτίο.

εκατ. € (μέχρι πρώτου δεκαδικού)

Γραμμή του προϋπολογισμού	Έσοδα	Προ δράσης (έτος n-1)	Κατάσταση μετά τη δράση						
			Έτος n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5	
	α) Έσοδα σε απόλυτους όρους								
	β) Τροποποίηση των εσόδων	Δ							

(Να περιγραφεί κάθε εμπλεκόμενη γραμμή του προϋπολογισμού, με προσθήκη του ενδεικτικού αριθμού γραμμών στον πίνακα, εφόσον η δράση επιδρά σε πλείονες γραμμές του προϋπολογισμού)

3. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Είδος της δαπάνης		Νέα	Συμμετοχή ΕΖΕΣ	Συμμετοχή υποψηφίων χωρών	Τομέας ΔΠ
<u>ΥΔ</u> / <u>ΜΥΔ</u>	<u>ΔΠ</u> / <u>ΜΔΠ</u>	<u>ΝΑΙ</u> / <u>ΟΧΙ</u>	<u>ΝΑΙ</u> / <u>ΟΧΙ</u>	<u>ΝΑΙ</u> / <u>ΟΧΙ</u>	Όχι

¹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε το χωριστό έγγραφο γενικών κατευθύνσεων

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Άρθρο 95 Συνθήκη ΕΕ

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

5.1 Ανάγκη κοινοτικής παρέμβασης²

5.1.1 *Επιδιωκόμενοι στόχοι*

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της αυξανόμενης εξάρτησης από τον εφοδιασμό σε πετρέλαιο από εξωτερικές πηγές, που συνεπάγεται φυσικούς και οικονομικούς κινδύνους, καθώς οι περισσότερες από τις παραγωγούς χώρες βρίσκονται σε πολιτικά ασταθείς περιοχές. Λόγω της τεράστιας σημασίας της ασφάλειας του εφοδιασμού σε πετρέλαιο για τις ευρωπαϊκές οικονομίες και κοινωνίες, η Επιτροπή πρότεινε, σε συνέχεια του διαλόγου σχετικά με την Πράσινη Βίβλο, «Προς μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού» ένα κοινοτικό πλαίσιο σχεδιασμένο για να διασφαλίζει την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο και μελλοντικά.

Ωστόσο, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης ή/και κρίσης, κανείς δεν μπορεί να εγγυηθεί την ασφάλεια του εφοδιασμού σε πετρέλαιο, λόγω των φυσικών διακοπών ή/και της δραματικής αύξησης των τιμών. Για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά αυτό το ενδεχόμενο, και με τη μικρότερη δυνατή καθυστέρηση, η Επιτροπή πρότεινε τη δημιουργία ενός γνήσιου μηχανισμού λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του οποίου η Ευρωπαϊκή Ένωση θα είναι σε θέση να καθορίζει άμεσα και αποτελεσματικά την καταλληλότερη αντίδραση σε μία πραγματική ή ενδεχόμενη απειλή.

Στην εν λόγω διαδικασία λήψης αποφάσεων συμμετέχουν τα κράτη μέλη που θα κληθούν να βοηθήσουν την Επιτροπή να καθορίσει τον καταλληλότερο τρόπο δράσης σε μία δεδομένη κατάσταση κρίσης ή έκτακτης ανάγκης.

5.1.2 *Μέτρα σχετικά με την εκ των προτέρων (ex ante) αξιολόγηση*

Στο πλαίσιο της πετρελαϊκής κρίσης του 2000 και κατά την εποχή της εκπόνησης της Πράσινης Βίβλου, η Επιτροπή διεξήγαγε μία σειρά ενδελεχών αναλύσεων των υφιστάμενων μηχανισμών αντιμετώπισης κρίσεων (όπως ο μηχανισμός της Διεθνούς Οργάνωσης Ενέργειας) και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι εν λόγω μηχανισμοί είναι ακατάλληλοι σε περιπτώσεις κρίσης. Τα συμπεράσματα αυτά αντανακλώνται στην Πράσινη Βίβλο και στην ανακοίνωση της Επιτροπής για τον εφοδιασμό σε πετρέλαιο³. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει ένα νέο κοινοτικό πλαίσιο για την ασφάλεια του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, στο πλαίσιο του οποίου προβλέπεται η νέα προαναφερθείσα διαδικασία λήψης αποφάσεων.

5.1.3 *Μέτρα μετά την εκ των υστέρων (ex post) αξιολόγηση*

(Στην περίπτωση της ανανέωσης ενός προγράμματος, πρέπει να γίνει και σύντομη περιγραφή των διδαγμάτων που συνάγονται από ενδιάμεση ή εκ των υστέρων αξιολόγηση.)

5.2 Σχεδιαζόμενες δράσεις και λεπτομέρειες υλοποίησης της δημοσιονομικής παρέμβασης

μη σχετικό

² Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε το χωριστό έγγραφο γενικών κατευθύνσεων

³ COM(2000)769

5.3 Λεπτομέρειες υλοποίησης

Η επιτροπή, της οποίας θα προΐσταται εκπρόσωπος της Επιτροπής, θα αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών.

6. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

6.1 Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις στο Μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)

μη σχετικό

6.1.1 Δημοσιονομική παρέμβαση

ΠΑΥ σε εκατ. € (μέχρι τρίτου δεκαδικού)

Κατανομή	Έτος N	N + 1	N + 2	N + 3	N + 4	N + 5 και επόμενα οικονομ. έτη	Σύνολο
Δράση 1							
Δράση 2							
κλπ.							
ΣΥΝΟΛΟ							

6.1.2 Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια (ΤΔΒ), Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ) και δαπάνες για τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας (ΤΠ) (πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων)

	Έτος N	N + 1	N + 2	N + 3	N + 4	N + 5 και επόμενα οικον. έτη	Σύνολο
1) Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια (ΤΔΒ)							
α) Γραφεία Τεχνικής Βοήθειας (ΓΤΒ ή ΒΑΤ)							
β) Άλλη Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια: - εντός (intra-muros): - εκτός (extra-muros): για τη συγκρότηση και συντήρηση μηχανογραφικών συστημάτων διαχείρισης							
Μερικό σύνολο 1							
2) Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ)							
α) Μελέτες							
β) Συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων							

γ) Πληροφόρηση και δημοσιεύσεις Μερικό σύνολο 2 ΣΥΝΟΛΟ							

6.2 Υπολογισμός του κόστους ανά σχεδιαζόμενο μέτρο στο Μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)¹

μη σχετικό

ΠΑΥ σε εκατ. € (μέχρι τρίτου δεκαδικού)

Κατανομή	Είδος αποτελεσμάτων/ <i>outputs</i> (σχέδια/έργα, φάκελοι ...)	Αριθμός αποτελεσμάτων/ <i>outputs</i> (σύνολο για τα έτη 1...n)	Μέσο μοναδιαίο κόστος	Συνολικό κόστος (σύνολο για τα έτη 1...n)
	1	2	3	4=(2X3)
<u>Δράση 1</u>				
- Μέτρο 1				
- Μέτρο 2				
<u>Δράση 2</u>				
- Μέτρο 1				
- Μέτρο 2				
- Μέτρο 3				
κλπ.				
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ				

Εάν απαιτείται, να επεξηγηθεί ο τρόπος υπολογισμού

7. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους και διοικητικούς πόρους θα καλυφθούν εσωτερικά από τους πόρους της αρμόδιας ΓΔ, στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής των πόρων.

7.1 Επιπτώσεις στους ανθρώπινους πόρους

μη σχετικό

Κατηγορία θέσεων απασχόλησης	Προσωπικό προς τοποθέτηση στη διαχείριση της δράσης, από τους διαθέσιμους και/ή συμπληρωματικούς ανθρώπινους πόρους		Σύνολο	Περιγραφή των καθηκόντων που απορρέουν από τη δράση
	Αριθμός θέσεων μόνιμης απασχόλησης	Αριθμός θέσεων έκτακτης απασχόλησης		
Μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι	A B Γ			

¹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε το χωριστό έγγραφο γενικών κατευθύνσεων

Άλλοι πόροι	ανθρώπινοι				
Σύνολο					

7.2 Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων πόρων

μη σχετικό

Κατηγορία ανθρώπινων πόρων	Ποσά σε €	Τρόπος υπολογισμού *
Μόνιμοι υπάλληλοι		
Έκτακτοι υπάλληλοι		
Άλλοι ανθρώπινοι πόροι (να αναφερθεί η γραμμή του προϋπολογισμού)		
Σύνολο		

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για 12 μήνες.

7.3 Άλλες δαπάνες διοικητικής λειτουργίας που απορρέουν από τη δράση

Γραμμή του προϋπολογισμού (αριθμός και ονομασία)	Ποσά σε €	Τρόπος υπολογισμού
Συνολικό κονδύλιο (Τίτλος Α7)		
A0701 – Αποστολές		
A07030 – Συνεδριάσεις		
A07031 – Επιτροπές υποχρεωτικής γνωμοδότησης ⁽¹⁾	0,04	
A07032 – Επιτροπές μη υποχρεωτικής γνωμοδότησης ⁽¹⁾		
A07040 – Διασκέψεις		
A0705 – Μελέτες και παροχή συμβουλών		
... Άλλες δαπάνες (να προσδιορισθούν)		
Συστήματα πληροφοριών (Α-5001/Α-4300)		
Άλλες δαπάνες - Μέρος Α (να προσδιορισθούν)		
Σύνολο	0,04	

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για 12 μήνες.

⁽¹⁾ Να προσδιορισθεί το είδος κάθε επιτροπής καθώς και η ομάδα στην οποία ανήκει.

I.	Ετήσιο σύνολο (7.2 + 7.3)	40 000	€
II.	Διάρκεια της δράσης	6	Έτη
III.	Συνολικό κόστος της δράσης (I x II)	240 000	€

8. ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

8.1 Επακόλουθα μέτρα

Η Επιτροπή θα μεριμνήσει για την ορθή εφαρμογή των αποφάσεων της επιτροπής. Ιδιαίτερα, θα διασφαλίσει τη δέουσα και αυστηρή εφαρμογή από τα μέλη της επιτροπής του εσωτερικού κανονισμού.

8.2 Λεπτομέρειες πραγματοποίησης και περιοδικότητα της προβλεπόμενης αξιολόγησης

Εφόσον κριθεί αναγκαίο, η Επιτροπή θα κάνει συστάσεις ή/και θα υποβάλλει προτάσεις για τον εξορθολογισμό του έργου της επιτροπής.

9. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

μη σχετικό

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Τομέας(-είς) πολιτικής: Ενέργεια

Δραστηριότητα(-ες): Στήριξη της διασφάλισης του εφοδιασμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΟΥ ΘΑ ΕΠΙΚΟΥΡΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟΥ (ΦΥΣΙΚΟ ΑΕΡΙΟ)

1. ΓΡΑΜΜΗ(-ΕΣ) ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ + ΟΝΟΜΑΣΙΑ

Γραμμή του προϋπολογισμού: Α07031, ονομασία: Συνεδριάσεις και συγκρότηση γενικά

2. ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

2.1 Συνολικό κονδύλιο της δράσης (Μέρος Β): εκατ. € σε ΠΑΥ: μηδέν

2.2 Περίοδος υλοποίησης:

2004 έως 2009 και επόμενα έτη

2.3 Συνολική πολυετής εκτίμηση των δαπανών: 0,24 εκατ. €

α) Χρονοδιάγραμμα των πιστώσεων αναλήψεων υποχρεώσεων/των πιστώσεων πληρωμών (δημοσιονομική παρέμβαση) (πρβλ. σημείο 6.1.1)

εκατ. € (μέχρι τρίτου δεκαδικού)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009 και επομ. οικον. έτη	Σύνολο
Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων							
Πιστώσεις πληρωμών							

β) Τεχνική και Διοικητική Συνδρομή (ΤΔΣ) και Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ) (πρβλ. σημείο 6.1.2)

ΠΑΥ							
ΠΠ							

Μερικό σύνολο α+β							
ΠΑΥ							
ΠΠ							

γ) Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων πόρων και των άλλων δαπανών διοικητικής λειτουργίας (πρβλ. σημεία 7.2 και 7.3)

ΠΑΥ/ΠΠ							
--------	--	--	--	--	--	--	--

ΣΥΝΟΛΟ α+β+γ							
ΠΑΥ	0,08	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,28
ΠΠ	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,24

2.4 Συμβατότητα με τον δημοσιονομικό προγραμματισμό και με τις δημοσιονομικές προοπτικές

- Πρόταση συμβατή με τον ισχύοντα δημοσιονομικό προγραμματισμό
- Η πρόταση αυτή απαιτεί επαναπρογραμματισμό του αντίστοιχου τομέα των δημοσιονομικών προοπτικών
- συμπεριλαμβανόμενης, εφόσον συντρέχει περίπτωση, προσφυγής στις διατάξεις της διοργανικής συμφωνίας.

2.5 Δημοσιονομικές επιπτώσεις επί των εσόδων¹:

Ουδεμία δημοσιονομική επίπτωση (αφορά τεχνικές πτυχές της εφαρμογής ενός μέτρου)

Η

- Δημοσιονομική επίπτωση – Η επίδραση επί των εσόδων έχει ως εξής:

Σημείωση: Όλες οι διευκρινίσεις και παρατηρήσεις που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού της επίδρασης επί των εσόδων πρέπει να περιλαμβάνονται σε χωριστό φύλλο, επισυναπτόμενο στο παρόν δημοσιονομικό δελτίο.

εκατ. € (μέχρι πρώτου δεκαδικού)

Γραμμή του προϋπολογισμού	Έσοδα	Προ δράσης (έτος n-1)	Κατάσταση μετά τη δράση							
			Έτος n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5		
	α) Έσοδα σε απόλυτους όρους									
	β) Τροποποίηση των εσόδων Δ									

(Να περιγραφεί κάθε εμπλεκόμενη γραμμή του προϋπολογισμού, με προσθήκη του ενδεικτικού αριθμού γραμμών στον πίνακα, εφόσον η δράση επιδρά σε πλείονες γραμμές του προϋπολογισμού)

3. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Είδος της δαπάνης		Νέα	Συμμετοχή ΕΖΕΣ	Συμμετοχή υποψηφίων χωρών	Τομέας ΔΠ
<u>ΥΔ</u> / <u>ΜΥΔ</u>	<u>ΔΠ</u> / <u>ΜΔΠ</u>	<u>ΝΑΙ</u> / <u>ΟΧΙ</u>	<u>ΝΑΙ</u> / <u>ΟΧΙ</u>	<u>ΝΑΙ</u> / <u>ΟΧΙ</u>	Όχι

¹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε το χωριστό έγγραφο γενικών κατευθύνσεων

4. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Άρθρο 95 Συνθήκη ΕΕ

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

5.1 Ανάγκη κοινοτικής παρέμβασης²

5.1.1 *Επιδιωκόμενοι στόχοι*

Παρά τις σημαντικές εξελίξεις όσον αφορά το άνοιγμα της ευρωπαϊκής αγοράς φυσικού αερίου στον ανταγωνισμό, η αγορά φυσικού αερίου βρίσκεται ακόμη σε μεταβατικό στάδιο. Η Επιτροπή πρέπει να παρακολουθήσει στενά τις εξελίξεις προκειμένου να συμβάλει στη σωστή λειτουργία του ανταγωνισμού. Για τον λόγο αυτό, είναι απαραίτητος ο συντονισμός των δράσεων της Επιτροπής και των κρατών μελών.

Στο πλαίσιο μίας ολοκληρωμένης και ανταγωνιστικής εσωτερικής αγοράς φυσικού αερίου, καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή κρίσης θα έχουν σημαντικό αντίκτυπο σε μεγάλο αριθμό καταναλωτών, οι οποίοι είναι πολύ πιθανό να μην βρίσκονται στην ίδια χώρα. Προκειμένου να διασφαλιστεί ο συνεχής εφοδιασμός σε φυσικό αέριο ορισμένων καταναλωτών και σε καταστάσεις κρίσης, αλλά και προκειμένου να διασφαλιστεί ότι μία τέτοια κατάσταση δεν θα έχει παρά τις ελάχιστες δυνατές αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά, είναι απαραίτητη η δημιουργία ενός συντονιστικού μηχανισμού σε κοινοτικό επίπεδο.

Για τους λόγους αυτούς, το νέο κοινοτικό πλαίσιο για την ασφάλεια του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες απαιτεί τη συγκρότηση μίας επιτροπής αποτελούμενης από εκπροσώπους των κρατών μελών, της οποίας θα προΐσταται εκπρόσωπος της Επιτροπής.

5.1.2 *Μέτρα σχετικά με την εκ των προτέρων (ex ante) αξιολόγηση*

Από την ανάλυση που διεξήχθη στο πλαίσιο της Πράσινης Βίβλου «Προς μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού», προκύπτει σαφώς ότι οι εισαγωγές φυσικού αερίου θα αυξηθούν, ενώ θα προέρχονται από πιο απομακρυσμένες περιοχές. Το νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον που δημιούργησε η απελευθέρωση της αγοράς δεν οδήγησε στην πλήρη διαφάνεια όσον αφορά στις πολιτικές για την ασφάλεια του εφοδιασμού. Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή προτείνει ένα νέο κοινοτικό πλαίσιο για την ασφάλεια του εφοδιασμού σε υδρογονάνθρακες, στο πλαίσιο του οποίου προβλέπεται η νέα προαναφερθείσα διαδικασία λήψης αποφάσεων.

5.1.3 *Μέτρα μετά την εκ των υστέρων (ex post) αξιολόγηση*

(Στην περίπτωση της ανανέωσης ενός προγράμματος, πρέπει να γίνει και σύντομη περιγραφή των διδαγμάτων που συνάγονται από ενδιάμεση ή εκ των υστέρων αξιολόγηση.)

5.2 Σχεδιαζόμενες δράσεις και λεπτομέρειες υλοποίησης της δημοσιονομικής παρέμβασης

μη σχετικό

² Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε το χωριστό έγγραφο γενικών κατευθύνσεων

5.3 Λεπτομέρειες υλοποίησης

Η επιτροπή, της οποίας θα προΐσταται εκπρόσωπος της Επιτροπής, θα αποτελείται από εκπροσώπους των κρατών μελών.

6. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

6.1 Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις στο Μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)

μη σχετικό

6.1.1 Δημοσιονομική παρέμβαση

ΠΑΥ σε εκατ. € (μέχρι τρίτου δεκαδικού)

Κατανομή	Έτος N	N + 1	N + 2	N + 3	N + 4	N + 5 και επόμενα οικον. έτη	Σύνολο
Δράση 1							
Δράση 2							
κλπ.							
ΣΥΝΟΛΟ							

6.1.2 Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια (ΤΔΒ), Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ) και δαπάνες για τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας (ΤΠ) (πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων)

	Έτος N	N + 1	N + 2	N + 3	N + 4	N + 5 και επόμενα οικον. έτη	Σύνολο
1) Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια (ΤΔΒ):							
α) Γραφεία Τεχνικής Βοήθειας (ΓΤΒ ή ΒΑΤ)							
β) Άλλη Τεχνική και Διοικητική Βοήθεια: - εντός (intra-muros): - εκτός (extra-muros): από την οποία: για τη συγκρότηση και συντήρηση μηχανογραφικών συστημάτων διαχείρισης							
Μερικό σύνολο 1							
2) Δαπάνες Στήριξης (ΔΣ):							
α) Μελέτες							

β) Συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων						
γ) Πληροφόρηση και δημοσιεύσεις						
Μερικό σύνολο 2						
ΣΥΝΟΛΟ						

6.1 Υπολογισμός του κόστους ανά σχεδιαζόμενο μέτρο στο Μέρος Β (για ολόκληρη την περίοδο προγραμματισμού)¹

μη σχετικό

ΠΑΥ σε εκατ. € (μέχρι τρίτου δεκαδικού)

Κατανομή	Είδος αποτελεσμάτων/ outputs (σχέδια/έργα, φάκελοι ...)	Αριθμός αποτελεσμάτων/ outputs (σύνολο για τα έτη 1...n)	Μέσο μοναδιαίο κόστος	Συνολικό κόστος (σύνολο για τα έτη 1...n)
	1	2	3	4=(2X3)
<u>Δράση 1</u>				
- Μέτρο 1				
- Μέτρο 2				
<u>Δράση 2</u>				
- Μέτρο 1				
- Μέτρο 2				
- Μέτρο 3				
κλπ.				
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ				

Εάν απαιτείται, να επεξηγηθεί ο τρόπος υπολογισμού

7. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι ανάγκες σε ανθρώπινους και διοικητικούς πόρους θα καλυφθούν εσωτερικά από τους πόρους της αρμόδιας ΓΔ, στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής των πόρων.

7.1 Επιπτώσεις στους ανθρώπινους πόρους

μη σχετικό

Κατηγορία θέσεων απασχόλησης	Προσωπικό προς τοποθέτηση στη διαχείριση της δράσης, από τους διαθέσιμους και/ή συμπληρωματικούς ανθρώπινους πόρους		Σύνολο	Περιγραφή των καθηκόντων που απορρέουν από τη δράση
	Αριθμός θέσεων μόνιμης απασχόλησης	Αριθμός θέσεων έκτακτης απασχόλησης		
Μόνιμοι και Α				

¹ Για περισσότερες πληροφορίες, βλέπε το χωριστό έγγραφο γενικών κατευθύνσεων

έκτακτοι υπάλληλοι	B Γ				
Άλλοι πόροι	ανθρώπινοι				
Σύνολο					

7.2 Συνολικές δημοσιονομικές επιπτώσεις των ανθρώπινων πόρων

μη σχετικό

Κατηγορία ανθρώπινων πόρων	Ποσά σε €	Τρόπος υπολογισμού *
Μόνιμοι υπάλληλοι		
Έκτακτοι υπάλληλοι		
Άλλοι ανθρώπινοι πόροι (να αναφερθεί η γραμμή του προϋπολογισμού)		
Σύνολο		

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για 12 μήνες.

7.3 Άλλες δαπάνες διοικητικής λειτουργίας που απορρέουν από τη δράση

Γραμμή του προϋπολογισμού (αριθμός και ονομασία)	Ποσά σε €	Τρόπος υπολογισμού
Συνολικό κονδύλιο (Τίτλος Α7)		
A0701 – Αποστολές		
A07030 – Συνεδριάσεις		
A07031 – Επιτροπές υποχρεωτικής γνωμοδότησης ⁽¹⁾	0,04	
A07032 – Επιτροπές μη υποχρεωτικής γνωμοδότησης ⁽¹⁾		
A07040 – Διασκέψεις		
A0705 – Μελέτες και παροχή συμβουλών		
... Άλλες δαπάνες (να προσδιορισθούν)		
Συστήματα πληροφοριών (Α-5001/Α-4300)		
Άλλες δαπάνες - Μέρος Α (να προσδιορισθούν)		
Σύνολο	0,04	

Τα ποσά αντιστοιχούν στις συνολικές δαπάνες για 12 μήνες.

⁽¹⁾ Να προσδιορισθεί το είδος κάθε επιτροπής καθώς και η ομάδα στην οποία ανήκει.

I.	Ετήσιο σύνολο (7.2 + 7.3) 40 000	€
II.	Διάρκεια της δράσης 6	Έτη
III.	Συνολικό κόστος της δράσης (I x II) 240 000	€

8. ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

8.1 Επακόλουθα μέτρα

Η Επιτροπή θα μεριμνήσει για την ορθή εφαρμογή των αποφάσεων της επιτροπής. Ιδιαίτερα, θα διασφαλίσει τη δέουσα και αυστηρή εφαρμογή από τα μέλη της επιτροπής του εσωτερικού κανονισμού.

8.2 Λεπτομέρειες πραγματοποίησης και περιοδικότητα της προβλεπόμενης αξιολόγησης

Εφόσον κριθεί αναγκαίο, η Επιτροπή θα κάνει συστάσεις ή/και θα υποβάλλει προτάσεις για τον εξορθολογισμό του έργου της επιτροπής.

9. ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

μη σχετικό